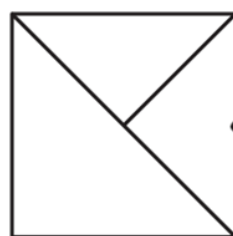

KANAL RAPPORT D'ACTIVITES **2024**

Centre
Pompidou

HOOFDSTUK 1 SOCIAAL VERSLAG 2024

1. DE RAAD VAN BESTUUR

De Raad van Bestuur van de KANAL Foundation bestond uit 10 leden:

- Michèle Sioen, voorzitter
- Yaron Pesztat, vice-voorzitter
- Alain Berenboom
- Laurent Busine
- Hervé Charles
- Paul Dujardin
- Yves Goldstein
- Willem Elias
- Denis Laoureux
- Isabel Raemdonck

De Regeringscommissarissen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest :

- Sigrid Callebert
- David Cordonnier

De Raad van Bestuur kwam vijf keer bijeen, waarvan één keer elektronisch, op 18 maart, 18 april, 30 september en 2 december 2024.

2. TEAM

1.1 Intern team

Op 31 december 2024 bedroeg het aantal medewerkers van de Fondation KANAL-Centre Pompidou 79 (78,30 FTE).

1.2 EXTERNE DIENSTVERLENERS / STAGIAIRS / STUDENTEN / TIJDELIJK PERSONEEL

Bovendien kon de Fondation KANAL-Centre Pompidou in 2024 putten uit het werk van :

- Een vertegenwoordiger van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering - Yves GOLDSTEIN.
- Zes consultants in opdracht van het CIBG en IRISNET voor zowel het dagelijkse IT-beheer als de IT-ontwikkeling (inclusief andere beveiligingselementen dan branddetectie) van het toekomstige gebouw.
- Een personeelslid dat verantwoordelijk is voor sponsoring.
- Een inspecteur voor de bouwplaats.
- Veertien stagiairs van Belgische universiteiten en hogescholen hebben zich aangesloten bij onze artistieke,...
- Drie studenten zullen flyers uitdelen.
- Een externe assistent-accountant.
- Externe dienstverleners die op ad-hocbasis worden ingeschakeld om onze programmering soepel te laten verlopen, voornamelijk toneelmanagers.

- Een team van tijdelijke medewerkers voor de bemiddeling, kassa en bar tijdens de verschillende tentoonstellingen/voorstellingen.
- Twee geassocieerde curatoren.
- Een projectmanager voor Commons.
- Drie consultants om de agentschappen Experience, Hospitality en Food & Beverage te ontwikkelen.

3. WERVING, INDIENSTTREDING EN VERTREK VAN PERSONEEL

3.1 Werving

In 2024 wordt het wervingsplan voortgezet om de Stichting Centre-Pompidou KANAL te voorzien van de teams die nodig zijn voor de opening van het toekomstige museum. Alle afdelingen worden hierbij betrokken en versterkt.

De HR Manager maakt een shortlist van sollicitaties en de uiteindelijke selectie wordt gemaakt in overleg met de betrokken manager en de Company Secretary.

Sollicitatiegesprekken worden altijd gevoerd in aanwezigheid van de HR Manager, de N+1 van de aan te werven persoon en de Bedrijfssecretaris en/of de N+2 van de aan te werven persoon.

3.2 Ingangen

In 2024 kwamen er 28 mensen bij het team.

Sommige mensen die eind 2024 zijn aangeworven, zullen begin 2025 aan de slag gaan.

Wanneer ze het team vervoegen, krijgen de nieuwe medewerkers een briefing van HR, IT en hun N+1. Ze wonen ook groepsinformatiesessies bij over de geschiedenis van het project, de werking van de instelling, de organisatie van de teams, enz. Ze wonen ook groepsinformatiesessies bij over de geschiedenis van het project, de werking van de instelling, de organisatie van de teams, enz. Na hun eerste 3 maanden bij de KANAL-Centre Pompidou Foundation worden ze systematisch opgehaald door de HR-manager om hen te helpen integreren in het team en hun nieuwe rol.

3.3 Uitgangen

7 mensen verlaten de Fondation KANAL-Centre Pompidou in 2024.

4. DIVERSITEITSPLAN

De KANAL-Centre Pompidou Foundation heeft een Mini-Diversiteitsplan gelanceerd, dat het startpunt zou kunnen zijn voor een meer omvattend diversiteitsbeleid. Het plan zou een looptijd van 2 jaar hebben en Actiris heeft 5.000 euro ter beschikking gesteld.

Er zijn 4 actielijnen geïdentificeerd en uitgewerkt:

- Proactief en directer communiceren met de doelgroepen van het diversiteitsbeleid.
- Bepaalde aspecten van het wervings- en selectieproces aanpassen: vacatures toegankelijker maken, recruiters (bij)scholen.
- Interne communicatie over de implementatie van een diversiteitsplan.
- Deelname aan DUOday.

In oktober 2024 werd een eindevaluatie van het miniplan uitgevoerd en ter validatie aan Actiris voorgelegd.

De Stichting KANAL-Centrum Pompidou heeft zich ertoe verbonden om tegen 2025 een nieuw, meer omvattend plan te ontwikkelen. Er is een nieuwe ondersteuningsstructuur opgezet op basis van een oproep voor vrijwilligers binnen het personeel.

5. WERKGELEGENHEIDSSUBSIDIES

De Fondation KANAL-Centre-Pompidou ontving de volgende werkgelegenheidssubsidies in 2024:

- Maribel Sociaal - 2*0,5 FTE.

6. TRAINING

De Fondation KANAL-Centre Pompidou stimuleert de ontwikkeling van de vaardigheden van haar medewerkers en ontwikkelt een belangrijk opleidingsbeleid.

In 2024 werd 2171 uur besteed aan formele training en 4526 uur aan informele training.

In 2024 lag de focus op individuele taaltraining: 19 mensen kregen individuele coaching om hun kennis van het Frans, Nederlands en Engels te verbeteren.

De Fondation KANAL-Centre Pompidou heeft ook technische groepstrainingen in Excel en PowerPoint en in Autocad en Sketchup georganiseerd.

In 2024 lag de focus ook op het ontwikkelen van de softskills van werknemers, met trainingen over assertief spreken in het openbaar en stressmanagement.

Daarnaast zijn er trainingen in people management georganiseerd voor teammanagers en senior managers om hen te helpen bij het managen van hun teams.

Met het welzijn van onze medewerkers in gedachten hebben we ook een interne oproep gedaan voor kandidaten voor de functie van "vertrouwenspersoon". 3 medewerkers reageerden positief en zijn opgeleid voor deze rol.

Als onderdeel van de ontwikkeling van ons MVO-beleid (zie hoofdstuk 8 van dit verslag) is ook een reeks bewustmakings- en trainingsevenementen rond dit thema georganiseerd voor onze teams, waaronder een 'klimaatmuurschildering' voor alle medewerkers.

De Fondation KANAL-Centre Pompidou ontvangt een geplafonneerde financiële bijdrage van het Fonds 4S, een orgaan dat verbonden is aan de gemengde subcommissie waarvan de Fondation KANAL-Centre Pompidou uit hoofde van haar activiteit deel uitmaakt.

3 stagiairs Personeelszaken (ULB) hebben een analyse gemaakt van het opleidingsaanbod van de Stichting KANAL-Centrum Pompidou en de opleidingsbehoeften van haar medewerkers. De resultaten zullen worden gebruikt om het opleidingsplan 2025 op te stellen.

7. MOBILITEIT

Als regionale organisatie is de Fondation KANAL-Centre Pompidou zich bewust van haar rol in het aanmoedigen van werknemers om te kiezen voor actieve mobiliteit.

De Fondation KANAL-Centre Pompidou vergoedt 100% van de kosten van het openbaar vervoer van en naar het werk. Alle medewerkers hebben recht op een abonnement van de MIVB of de NMBS.

Er is een beveiligde stalling beschikbaar voor mensen die ervoor kiezen om met de fiets naar het werk te gaan. Net als in 2023 werd de fietsenstalling door meer dan de helft van het team gebruikt.

Deze acties dragen ertoe bij dat 100% van de medewerkers het openbaar vervoer en/of de fiets gebruikt om naar de KANAL-Centre Pompidou Foundation te komen.

HOOFDSTUK 2: ARCHITECTUURPROJECT

1. PREAMBLE

De ambitie van de KANAL Foundation is niets minder dan het museum van de 21e eeuw te creëren, een combinatie van multidisciplinaire hedendaagse artistieke creatie en architectuur.

Deze ambitie wordt gerealiseerd in co-constructie met de Brusselse kunstscène en in partnerschap met het Centre Pompidou en de CIVA Foundation. Dit museum van de 21e eeuw zal een prominente plaats inruimen voor de openbare ruimtes, de ruggengraat van het project, om van het museum een "culturele en artistieke stad" in de stad te maken.

Dit project wordt gesteund door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wat is er immers belangrijker voor een kosmopolitisch en internationaal Gewest, voor een bont en multicultureel Gewest, voor een Gewest dat sociaal en economisch verscheurd is, dan te investeren in de middelen om de wegen van een gemeenschappelijke en universele taal te herontdekken in een stad - en vooral in deze kanaalzone - die nog steeds zo gefragmenteerd is?

Het doel van KANAL is om hedendaagse kunst toegankelijk te maken voor zoveel mogelijk mensen. Het KANAL-project is een antwoord op deze uitdagingen.

Het is natuurlijk ook de bedoeling om de creatieve dynamiek die Brussel sinds enkele jaren kent, in de kijker te zetten, zowel door de creatie van de collectie van de KANAL Foundation als natuurlijk door alle projecten die zullen plaatsvinden in de getransformeerde ruimtes van de Citroëngarage.

Het doel is om van KANAL een "Brussels podium" te maken door meer partnerschappen aan te gaan met de culturele, academische en socio-culturele actoren van de hoofdstad. Zo krijgt iedereen een nieuw platform om met KANAL te experimenteren.

Naast het intrinsieke culturele en artistieke belang moet KANAL ook bijdragen tot de revitalisering van de wijk. Het moet een nieuwe dynamiek creëren en de banden tussen de twee oevers van het kanaal versterken, met een kwaliteitsvol onthaalbeleid en de geleidelijke ontwikkeling van de identiteit van KANAL als plaats voor ontmoetingen, emancipatie, onderwijs en kennis.

Dankzij de locatie op een rijke historische en erfgoedlocatie, vinden het ontwerp, de bouw en de ontwikkeling van dit 21e-eeuwse museum plaats in een rijke postindustriële stedelijke omgeving, die grote veranderingen ondergaat, wat leidt tot veel nieuwe afspraken...

"We stellen ons voor...

Een plek van uitmuntendheid - open voor iedereen, geen drempels

Een buitengewone plek - je vindt wat je vandaag ziet, maar morgen zal het radicaal anders zijn.

Een plek voor uitwisseling - bezoekers aanmoedigen om hun comfortzone te verlaten

Een dynamische plek - die creatie stimuleert en mensen die samen kunst maken aanmoedigt

Een levende plaats - als een organisme, vol verrassing en verandering

Een informele plek - belooft flexibiliteit en maakt het onvoorspelbare mogelijk

Een plek van eigen verantwoordelijkheid - waar de Brusselaars op gelijke voet kunnen samenkomen

Een uitnodigende plek - die uitnodigt om te wandelen, uit te rusten of gewoon achterover te leunen en niets te doen.

Een dynamische plek - een boeiende ervaring met nieuwigheden... "

noAa - EM2N - SBa

"Het voorstel van KANAL is een reflectie over de plaats van het museum van de 21ste eeuw in de maatschappij: de Citroëngarage is het uitgangspunt. Het feit dat zo'n emblematisch gebouw van deze omvang beschikbaar is in het hart van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest biedt ongekennde mogelijkheden. Het gebouw ligt in het hart van het Kanaalplan, het gebied waar veel verschillende nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden: een mix van hedendaagse woon-, werk-, ontspannings- en productieruimten - deze laatste activiteit is historisch verbonden met de Kanaalzone. Het gebouw ligt in een gebied in Brussel dat nog steeds wordt gekenmerkt door armoede en werkloosheid, maar dat grote veranderingen ondergaat wat betreft de bevolking en de activiteiten.

Nadenken over dit gebouw, deze plek, de locatie, het idee van een museum voor de 21e eeuw, betekent een zelfverzekerde houding aannemen ten opzichte van de toekomst. Het project gaat verder dan een spectaculair architecturaal gebaar. De houding is radicaal optimistisch: kritisch, ontvankelijk, toegewijd, precies. Nadenken over Brussel, nadenken over de toekomst en de complexiteit ervan vereist een radicale aanpak. Niet alleen in termen van architectuur, maar ook in termen van de infrastructuur die het gewest zijn inwoners te bieden heeft. De ruimtes zijn misschien gemakkelijk herkenbaar, maar de sfeer, energie en dynamiek moeten echt ervaren worden, niet alleen getoond. Het gaat om een radicale inzet door voort te bouwen op wat er al is, het te sublimeren en nieuwe praktijken en ruimtelijkheid uit te vinden."

Het project, dat het modernistische icoon van de voormalige garage van André Citroën rehabiliteert, bevindt zich in het blok tussen de Place de l'Yser, de Square Saintelette, de Quai de Willebroek, de Quai de la Voirie en de Quai des Péniches (kanaalzijde). Het "Kaaitheater" en twee bestaande flatgebouwen (niet op de markt) maken ook deel uit van de site.

De werkzaamheden aan het culturele centrum omvatten de sloop van het oude kantoorgebouw (het voormalige "importeursgebouw"), de restauratie en herbestemming van de belangrijkste erfgoedelementen van de locatie, namelijk de showroom en de werkplaatsgebouwen, en de bouw van drie nieuwe bijgebouwen: twee voor tentoonstellingsruimten en archieven voor hedendaagse artistieke creatie

en architectuur, en één voor gedeelde activiteiten, waaronder een complex voor gemengd gebruik van functies, genaamd de Rassembleur (levering, kantoren, auditorium, parkeergarage), dat zal worden gebouwd op de plaats van het "importeur"-gebouw.

Het bestaande gebouw bestaat uit de showroom en de werkplaatsen, waarin de creaties van het museum voor kunst en architectuur zullen worden geïntegreerd. Le Rassembleur verlengt de gevel van de werkplaatsen tot het niveau van de bestaande fries. Het opkomende deel neemt een vergelijkbare houding aan als de volumes van het museum en het architectuurcentrum,... "

Philippe Viérin, geassocieerd architect voor Atelier KANAL

2. STERKE LIJNEN

Het leidmotief vanaf het begin van het project is het voortdurend zoeken naar de juiste balans tussen de 'huidige' situatie en de innovatieve voorstellen die naar voren komen.

Het gaat erom dat we blijven respecteren wat we ontdekken, dat we er subtiele creaties in verweven, dat we vooruitgaan met precisie te midden van onnauwkeurigheid, met het "zorgvuldig onverzorgde", om een project te baren dat beheerst is, maar menselijk en gefabriceerd.

Het doel is ook om "een scène voor Brussel" te creëren, gevoed door de samenhang van zijn verleden en de levendigheid van zijn toekomst, waarmee het zal samenwerken, zichtbaar blijven en gedeeld worden.

KANAL - Centre Pompidou zal een veelheid aan mogelijkheden bieden die resoneren met de diversiteit aan mogelijkheden in kunst, architectuur, live performance en alles wat daarbij hoort.

Sinds de indiening van de plannings- en milieuvergunning bij de autoriteiten hebben de KANAL Foundation en haar projectontwikkelaars Atelier Kanal (o.a. NoAarchitecten, Sergison Bates, EM2N) snelle vooruitgang geboekt met de gedetailleerde ontwikkeling van het project, waardoor aanbestedingen aan bouwbedrijven konden worden uitgeschreven.

Verschillende onderzoeken en workshops lopen nu al een aantal weken parallel, steeds met dezelfde hoofdthema's in gedachten.

3. ZOALS GEVONDEN

Rekening houden met wat er is, het absorberen, gebruiken en opdringen of er als een draad doorheen laten glijden, met als doel een plek te creëren die gewijd is aan creatie en productie en die in staat is de herinnering en de toekomst van deze plek te symboliseren.

"Zoals gevonden" betekent dingen accepteren zoals ze zijn en vertrouwen op hun vermogen om te bestaan en ons denken te leiden.

De kenmerken die het gebouw uniek maken zijn overal aanwezig.

De showroom als etalage voor de stad, de grote beuken en hun perspectieven, het geheugen van de ruimtelijkheid en de geassembleerde materialen als plaats van productie, de beweging buiten en het rustige licht binnen, de kleurtonen die in lagen en accenten worden toegevoegd volgens de variabelen van de tijd en de menselijke schaal...

Trappen, loopbruggen, balustrades, originele muren, subtiele aediculae, diverse uitrustingen, ruimtes die in hun ruwe staat worden gelaten... ze hebben allemaal een plaats in KANAL, om behouden of herplaatst te worden, maar niet weggegooid zonder ernaar te luisteren.

4. NIEUWE VOORNEMENS

De nieuwe bedoelingen waren duidelijk. Emergences. Emergences. Die werden ingevoegd om de nieuwe ruimtes te herbergen. Andere om de verschillende ruimtes met elkaar te verbinden en tussenruimtes te creëren.

- Zalen voor tentoonstellingen en evenementen, zalen voor multifunctionele ruimtes, werkplaatsen voor productie en creatieve ruimtes.
- Leeszaal, stilteruimte, vriendenkamer, lounge, ruimtes voor uitwisseling of concentratie.
- Archieven en onderzoeksgebieden, al het beschikbare materiaal.
- Nave, Carwash, catwalk, belvédère, beurs, voormalige kleedkamers... namen die al bekend en ingeburgerd zijn.
- Cultuurmarkt, Print-shop, Bakkerij, Rooftop-café, Brasserie K, nieuwe concepten in ontwikkeling...
- Mensen samenbrengen, daar of elders, waar degenen die KANAL maken talloze uren doorbrengen.
- Lint, dat net als openbare ruimtes verbindt, leest, informeert, leeft en alles met elkaar verbindt.
- Emergences, deze intrigerende nieuwe creaties en intenties, zijn even aanwezig als vluchtig, als wolken aan de Brusselse hemel. Binnenkomen is een duik nemen in het gecureerde universum dat wordt aangeboden. Met glimpen van de buitenwereld.
- Openbare ruimtes, pleinen, bruggen, loopbruggen, waar alles mogelijk is, die ervaringen en uitnodigingen met elkaar verbinden.
- Workshops, drukkerij, bibliotheek, auditorium... Ruimtes voor productie, reproductie en concentratie

5. VERKREGEN VERGUNNINGEN

Alle benodigde vergunningen zijn nu verkregen voor de verbouwing, renovatie en transformatie van de voormalige Citroëngarage tot het culturele trefpunt dat KANAL zal worden.

De hoofdvergunning, d.w.z. de stedenbouwkundige vergunning, werd op 20 december 2020 door URBAN afgegeven in de vorm van een gemengde stedenbouwkundige en

milieuvergunning. Dit volgde op een reeks kleinere voorlopige vergunningen, waardoor de werkzaamheden in 2019 door middel van toewijzing konden beginnen:

- Saneringsvergunningen (vergunningen voor asbestverwijdering en -verwijdering)
- Sloopvergunning (ontmanteling en sloop van het importeursgebouw en twee ontruimingën om de bouw van nieuwe uitbouwsels in het hart van de werkplaatsen mogelijk te maken)

6. CONTRACTEN EN PROJECTEN - OVERZICHT EN VOORUITZICHTEN

6.1. Ontmanteling (Wanty-bedrijf, december 2019 - februari 2020)

Voor de start van de zware sloopwerken werd een grote inventaris opgemaakt van de elementen en uitrusting van de voormalige Citroëngarage die behouden of verwijderd moesten worden. Zone per zone, type per type, het verleden, het heden en hun intrinsieke kwaliteiten voor de geschiedenis of voor het toekomstige project werden aangeduid.

Door zowel een overzicht als een gedetailleerd beeld van de hele site te krijgen, konden we bepaalde aspecten van het project bevestigen of verfijnen, zoals de 'as found'-strategie.

Door de hele site in kaart te brengen met behulp van 3D-beeldvormingstechnologieën (matterport) konden we virtueel rond de site reizen, beelden extraheren, naar details zoeken en keuzes valideren. Alle beelden in het eenvoudige inventarisbestand, die honderden elementen vertegenwoordigen, zijn afkomstig van de topografische opmeting en het hoge precisieniveau ervan.

6.2. Asbestverwijdering (ARFI-bedrijf, maart 2020 - 2024)

Zoals bij elk gebouw van een bepaalde leeftijd zijn er toepassingen van asbestmaterialen aanwezig in vele delen van de constructie. Alles moet worden verwijderd volgens strikte, wettelijke procedures. Het aantal toepassingen betekent dat asbestverwijdering moet worden uitgevoerd tijdens de renovatie-omvormingswerkzaamheden, om het gebouw niet voortijdig te ontmantelen. Er zijn bijvoorbeeld toepassingen die onmiddellijk verwijderd kunnen worden, evenals toepassingen op daken en toepassingen in raamkit. Het gebouw moet zo lang mogelijk waterdicht blijven en daarom worden alle asbestverwijderingswerkzaamheden gefaseerd over 2 tot 3 jaar uitgevoerd.

Het gefaseerde contract heeft betrekking op drie afzonderlijke gebieden, waarvan de werkzaamheden zullen worden uitgevoerd in gelijktijdige coördinatie van de relevante percelen.

- Perceel 1: Gebouw "Werkplaats" - in geel
- Perceel 2: Gebouw "Importeur" - in groen
- Kavel 3: Showroomgebouw - in paars

6.3. Depollutie / Batch 0ter (baggerbedrijf Gent, december 2020 - 2021)

Het zal geen verrassing zijn dat monsteranalyses enkele vervuilde gebieden aan het licht brachten die behandeld moesten worden. Op sommige plaatsen omvatten de werkzaamheden het zagen, slopen en verwijderen van de betonnen vloerplaat en het verwijderen en afvoeren van oude tanks. Daarna zullen graafwerken worden uitgevoerd om de vervuilde grond in lagen te verwijderen en af te voeren, en om de vrijgekomen overtollige oliën weg te pompen.

Ten slotte wordt het hele gebied weer opgevuld met uitgegraven grond die als gezond wordt beschouwd of die nieuw wordt aangevoerd. Er wordt een tijdelijke laag grond bovenop gestort om de volgende fasen van de werkzaamheden mogelijk te maken.

6.4. Sloop / Batch 1 (Demeuter, oktober 2020 - maart 2021)

Voordat kon worden begonnen met de herbestemming van de erfgoedgebouwen en de bouw van de nieuwe toevoegingen aan het project, moest het kantoorgebouw dat bekend staat als "l'Importateur" worden afgebroken.

De eerste fase van de werkzaamheden bestond uit het ontmantelen van de structuur van het gebouw. De kozijnen, scheidingswanden, afwerkingen en technische installaties werden afgebroken, waardoor alleen de betonnen structuur zichtbaar werd.

3.000 m³ "niet-inert" afval werd gesorteerd op materiaalsoort (bakstenen, metaal, hout, kabels, enz.) en per vrachtwagen afgevoerd naar een recyclagecentrum in de buurt van de site.

De betonstructuur zal in januari 2021 worden afgebroken en 30.000 ton zogenaamd "inert" afval zal per binnenschip worden vervoerd naar een recyclagecentrum langs het kanaal bij Grimbergen. Het beton wordt verbrijzeld en hergebruikt voor verschillende doeleinden (nieuw beton, wegverharding, enz.).

Dit type transport werd gekozen door de KANAL Foundation, in samenwerking met de Haven van Brussel, na een vergelijkende studie van de CO²-impact en de wens om deze te verminderen.

6.5. Schilderwerk aan metalen constructies / Batch 0bis (VELDEMAN, februari 2021 - mei 2022)

Tijdens het analyseren van het metalen geraamte en het overwegen van de beste strategie om het opnieuw te verven in overeenstemming met de voorschriften en een nieuw ontwerp, bleek uit tests dat alle verf hoeveelheden lood en chroom VI bevatte. Het hele complex moest worden gesaneerd.

Afhankelijk van de ondergrond en de locatie (muren/kozijnen - metaal/ baksteen/beton) bestaat dit werk uit licht reinigen of volledig zandstralen in een afgesloten ruimte.

Dit werk zal gedurende vele maanden worden uitgevoerd in combinatie met andere werkpakketten.

6.6. Grondwerken en funderingen / Partij 2 (bedrijf DENEYS - DEMEUTER - augustus 2021 - februari 2024)

De grondwerken en funderingen hebben voornamelijk betrekking op de 3 nieuwe gebouwen, de Rassembleur, de Civa en het Museum. Na het uitgraven van de aarde op 2 kelderniveaus, bestaat het funderingswerk uit het maken van een gordijn van kruisende palen rond de omtrek van de 3 gebouwen. Binnen deze omheining worden ook geïsoleerde palen geïnstalleerd.

De werken werden in augustus 2021 gegund en hadden in december 2021 voltooid moeten zijn. Helaas zijn er grote vertragingen opgetreden, voornamelijk door toedoen van de aannemer en zijn onderaannemers. De gevolgen van deze vertraging voor de uitvoering van het pakket ruwbouw en speciale technieken zijn nu bekend, aangezien de aannemer die voor dit pakket was aangesteld pas in juni 2024 met de werkzaamheden kon beginnen.

6.7. Gesloten ruwbouw en speciale technieken / Batch 3 (cons. CIT Blaton - aanwijzing oktober 2021 - aanvang september 2022 - juni 2026)

Het grootste contract betreft de volledige renovatie en bouw van het project. Het volgt op de twee nauw verwante contracten die eraan voorafgingen, namelijk Sloopwerken en Grondwerken-Funderingen. Het omvat het ontwerp van de oude en nieuwe ruwbouw van het project, de draagstructuur, de vele technieken en de afwerking. CIT Blaton haalde dit contract binnen na een zeer uitgebreide procedure. Dankzij de aanstelling in het najaar van 2021 kon de oorspronkelijke planning worden aangehouden. De offerte werd ingediend binnen de ramingen van het contract en presenteert een uitvoeringsschema in lijn met de verwachtingen.

De voltooiingsdatum voor dit perceel is verschillende keren herzien om rekening te houden met de vertragingen die specifiek zijn voor perceel 2 en die een aanzienlijke impact hebben gehad op de oorspronkelijke contractuele planning. Na bemiddeling over de gevolgen van de tekortkomingen van de aannemer van perceel 2 zijn de partijen een nieuw contractueel tijdschema overeengekomen. Deze nieuwe planning is verder ontwikkeld in de vorm van operationele planningen (niet-contractueel), die nieuwe vertragingen in de uitvoering weerspiegelen, waarvan de rechtvaardiging wordt besproken tussen de projectmanager en de aannemer. Het gebouw moet op 28 november 2026 opengaan voor het publiek. Retroplanningen van de werklastplannen van de Stichting Kanal voor de oplevering van elk deel van het gebouw zijn gedeeld en zijn het onderwerp van regelmatige besprekingen om ervoor te zorgen dat de oplevering en voltooiing van de werken op elkaar zijn afgestemd.

Kavel 3 omvat:

- Enveloppen Oud omhulsel - Nieuw omhulsel
- Constructiewerk (beton, metselwerk, metalen constructies, riolering)
- Speciale technieken (HVAC, elektriciteit, gestructureerd IT-netwerk, brand, liften, zonnecellen, verlichting, enz.)

- Afwerking (scheidingswanden, vloer-, wand- en plafondafwerking, sanitair)

Dit kavel bevat geen :

- Podium, audio- en videoapparatuur
- Meubels op maat
- Cateringfaciliteiten

De definitie van dit contract was het onderwerp van een groot aantal studies, workshops, beschrijvingen, plannen en kwantitatieve onderzoeken.

In elke fase is het proces geleidelijk en iteratief, met behulp van algemene concepten die geleidelijk worden verfijnd, afhankelijk van hun discipline, en gevalideerd door de architecten, de verschillende ontwerp bureaus en de klant.

Een overzicht van het soort thema's en disciplines die bedrijven in de aanbesteding zullen aantreffen:

1. Omhulsel, structuur, schil, drainage
 - Studies van plannen, doorsneden, verhogingen en technische details
 - Stabiliteitsstudies van beton, metselwerk en metaal
 - Ontwerp van funderingen, muren, kolommen, balken en daken
 - Logistieke studies / transportroutes
2. Speciale technieken
 - Brandstudies en compartimentering
 - Evacuatiestudies
 - Sprinkleronderzoeken
 - Onderzoeken naar rookafzuiging
 - Klimaatprestatiestudies voor zones en materialen
 - Beveiliging / inbraak / inbraakonderzoeken
 - Toevoer- en vloeistofonderzoeken
 - Studies naar verlichting, verwarming, ventilatie en geluid
 - Liftonderzoeken
3. Interieur, uitrusting, inrichting en afwerking
 - Ontwerp van vloer- en drempelsamenstellingen en afwerkingen
 - Ontwerp van plafondsamenstellingen en -afwerkingen
 - Ontwerp van wandcomposities en afwerkingen
 - Ontwerp van sanitaire netwerken en apparatuur
 - Ontwerp van drempels, deuren, poorten en ramen
 - Ontwerp van trappen, leuning, hellingen en loopbruggen
 - Architectonische en technische detailstudies

Alle studies en projectdocumenten zijn in detail beschikbaar, of via een grafische presentatie die verkrijgbaar is bij de Kanal Foundation.

De studie en berekening van de hoogte, de breedte en het toegelaten gewicht voor de installatie van de werken of de uitrusting op de site.

Klimaatstudies

Niet alle ruimtes in KANAL zullen gelijkwaardig zijn op het vlak van klimatologische prestaties. Er zijn keuzes gemaakt op basis van internationale (museale) eisen en normen en op basis van energieregelgeving in het Brussels Gewest (PEB).

Brandstudies

Brandbestrijding, compartimentering, rookafvoer, meters, evacuatie routes, enz. zijn allemaal studies die de mogelijkheden en beperkingen bepalen waaraan het project is gekoppeld.

Afwerking en afwerkingsstudies

Alle afwerkingen worden met een fijne kam onderzocht. Hieronder vallen afwerkingen voor vloeren, muren en plafonds, zodat bestaande patina's of nieuwe voorstellen naar voren komen.

Gladgestreken (geïsoleerde) of onafgewerkte betonnen vloeren, nieuwe bestrating, houten vloeren, glazen, metalen of opnieuw geverfde muren, kale plafonds of plafonds bedekt met metaal en geluidsabsorbers, enz.

Speciale technische onderzoeken

Naast de architecturale definitie bevat de site een aanzienlijke reeks zorgvuldig uitgekozen technische apparatuur. Overzicht of zonering: verwarming, verlichting, ventilatie, elektrische en IT-netwerken, vloeistofnetwerken, fotovoltaïsche energie, enz.

Architectonische details

De renovatie van de site en de nieuwe interventies betekenden dat elk gebied nauwgezet moest worden gecontroleerd, vanuit technisch, architecturaal, esthetisch en klimatologisch oogpunt, enz. Honderden details werden uitgewerkt om ervoor te zorgen dat geen enkel criterium aan het toeval werd overgelaten.

Voorbeeld van een geveldetail: integratie van de nieuwe schuiframen in de gevel van de werkplaatsen

7. LOPENDE ONDERZOEKEN

7.1 Installatie Projecthuis

Terwijl het museum KANAL-Centre Pompidou verder werkt aan zijn toekomstige opening op de Square Saintelette, heeft het Maison du Projet (Huis van het Project) zijn deuren geopend, recht tegenover, om de voortgang van het architecturale project van het museum aan de Brusselaars voor te stellen. De tentoonstelling werd ontworpen door Atelier Kanal, het Belgische, Zwitserse en Britse team dat werd aangesteld om de verbouwingswerken uit te voeren, en toont plannen, foto's, maquettes en stalen van de bouwmaterialen die voor dit grote project werden gebruikt.

Het projecthuis maakt deel uit van het tentoonstellingsparcours dat open is voor bezoekers tijdens SHR2020, maar het zal ook open zijn voor het publiek en een plek zijn waar iedereen elkaar kan ontmoeten en ideeën kan uitwisselen wanneer het grote project van start gaat.

Het Maison du projet zal het project en alle betrokkenen blijven tonen en huisvesten, waaronder studenten, buurtbewoners, gezinnen, architectuurliefhebbers en nieuwsgierigen, en zal ook een ontmoetings- en coördinatieplek zijn voor de aannemers zodra ze zijn aangesteld (tussenverdiepingen).

7.2 Haalbaarheids- en technische studies "HORECA" (conceptontwerpbureaus EUREKA & BECP)

2020 was het jaar van het eerste experiment in het interne beheer van de HORECA-activiteiten die op de site beschikbaar zijn. Deze poging is gebaseerd op de constatering dat er een zeer sterke overlap bestaat tussen deze activiteiten en de gehele huidige en toekomstige programmering van de instelling. Er werd daarom een businessplan opgesteld om het project te begeleiden en er werd een monitoring ingesteld. Helaas kon deze analyse niet worden voltooid vanwege de crisis bij COVID. Dit wordt besproken in het laatste hoofdstuk van dit rapport.

Er zullen een aantal ruimtes beschikbaar zijn voor catering bij KANAL.

Tijdens het onderzoek naar de behoeften werden verschillende types geselecteerd:

- Een bar-brasserie restaurant langs de Quai des Péniches
- Een café-bakkerij op het kruispunt van de Nave, in het hart van de voormalige Ateliers.
- Een gastronomisch restaurant en keukens op de 5e verdieping in de Showroom
- Een café op het dak met een groot openbaar terras op het dak van de Showroom
- Een paar locaties voor snelle, flexibele en mobiele catering:
 - Cateringruimte onder het kleine auditorium naast de Showroom
 - Een bar onder de oprit naar de tweede verdieping van de Showroom
 - Cateringfaciliteiten in de foyer en rond de grote zaal
 - Voldoende elektriciteits- en watervoorzieningen op de hele locatie, waardoor flexibele activering mogelijk is voor evenementen, optredens,

De ontwikkeling van deze studies en het bijbehorende businessplan worden momenteel opgesteld door een gespecialiseerd adviesbureau, waarmee de concepten en details zijn gepresenteerd en gevalideerd door het Afsca.

Het doel van de volgende fase is het verder ontwikkelen van de technische lay-outs en het ontwikkelen van de bijbehorende concepten en budgetten, zodat de interieurconcepten kunnen worden gedefinieerd.

7.3 F&B ruimteplanning - bouwkundige studies

KANAL zal een impact hebben op zijn omgeving, zowel dichtbij als veraf. Een groot cultureel potentieel dat een diversiteit aan creaties, uitwisselingen, praktijken en producties biedt die ontplooiing en emancipatie mogelijk maken. Een grote uitdaging: een weefsel van saamhorigheid weven en leven blazen in een plaats waar iedereen welkom is.

De economische recessie, politieke onrust en milieukwesties hebben allemaal een impact op zowel de horeca als de consument. Tegelijkertijd is gaan zitten om te eten een manier om op zoek te gaan naar vreugde, het plezier van delen, de opwindende creatie en genieten van het huidige moment. Door het restaurant te beschouwen als een van onze momenten om te proeven, te ontspannen, te ontdekken en voor onszelf te zorgen, wordt het creëren van een emotionele waarde en een speciale tijdelijke ziekenhuiservaring essentieel.

Als onderdeel van haar managementcontract heeft de KANAL Foundation studies laten uitvoeren naar de ontwikkeling van de Food & Beverage-activiteiten, waarin de grote lijnen worden uitgezet voor de exploitatie van deze 5 locaties. De studies hebben betrekking op wereldwijde trends in consumptie en trends in de cateringindustrie die van invloed kunnen zijn op de selectie en aanbeveling van F&B-aanbiedingen. Er werden verschillende scenario's geanalyseerd voor de investering die nodig is om deze locaties in gebruik te nemen, dagelijks te beheren en winstgevend te maken.

De ontwerpers van de geselecteerde projecten stellen locaties voor die de diversiteit van de bevolking weerspiegelen en alle soorten publiek verwelkomen, zowel lokale bewoners als bezoekers, zowel lokaal als internationaal, ...

Met een sterke band tussen werk, cultuur en ontspanning zal **de Bar-brasserie** een van de schakels vormen tussen het industriële en minerale leven aan de Quai des Péniches, het recreatieve en plantaardige leven aan de andere oever en het multiculturele leven in KANAL.

Het restaurant, dat op zijn eigen tempo leeft, maar verbonden is met het geheel van KANAL, kijkt uit op de majestueuze ruimte van de Showroom en biedt een ongewoon uitzicht op het toekomstige nieuwe Square Saintelette. Het is een intiemere, meer verstilde omgeving, die resoneert met de weergave van de glanzende mechanica van weleer en die een meer gedetailleerde smaakervaring biedt.

The **Rooftop**, een grote buitenruimte op het dak van de Showroom, biedt een onbelemmerd uitzicht over heel Brussel. In deze ruimte kan het publiek vrij rondlopen. Er komt een bar die de hele dag door verandert, in de stijl van een Brussels café.

Op het kruispunt van de binnenstraten opent KANAL ook een eigen **bakkerij** in het hart van het gebouw. Een plek om te genieten van een goede koffie of een baguette te kopen, maar ook om de dag te beginnen, even te pauzeren tussen twee tentoonstellingen door of af te spreken met vrienden.

7.4 Bewegwijzering en openbare informatiestudies (Atelier Kanal & Cartlidge Levene)

Vanaf het begin van het project werd bijzondere aandacht besteed aan de manier waarop KANAL zal worden ervaren, verkend en bewandeld... Het concept "Verlies jezelf" tijdens KANAL Brut blijft een leidraad, terwijl er natuurlijk een aantal referentiepunten en routes worden aangeboden om te volgen.

Verdwalen stelt je in staat om KANAL in zijn volle omvang te waarderen, om geen precies doel voor ogen te hebben, om te komen en terug te keren, omdat het een plek is die je nooit helemaal ontdekt, zowel omwille van de rijkdom van de ruimtes als omwille van het programma van oneindige mogelijkheden.

Om de sleutels te begrijpen tot een ontwerp dat mensen in staat stelt zichzelf te verliezen en hun weg te vinden, zijn er een paar basiselementen voor de concepten: de namen van ruimtes, visuele elementen, dragers enzovoort.

Talrijke studies zijn aan de gang of zullen in de komende maanden van start gaan, steeds meer gericht op het gebruik en de exploitatie van de site, nu de ruimtes, hun behoeften en hun mogelijkheden zijn gedefinieerd.

7.5 Ontwerp- en uitrustingsstudies voor sociale en openbare ruimtes (winkels, bibliotheek, receptie)

In de afgelopen jaren hebben sommigen al snel het einde van bibliotheken voorspeld, omdat alles nu toegankelijk is via het internet. Paradoxaal genoeg daalt het aantal mensen dat gebruik maakt van bibliotheken niet. Hun roeping is geëvolueerd: ze worden vooral een ontmoetingsplaats (tiers-lieu).

De architecten die zijn geselecteerd om de **leeszaal** en **boekwinkel** te ontwerpen, stellen openbare, veelzijdige en productieve ruimtes voor.

Het is de bedoeling dat de leeszaal voor iedereen toegankelijk is, met gratis toegang tijdens de verlengde openingstijden van het gebouw. Het is meer dan een bibliotheek, de ruimte zal ook plaats bieden aan opeenvolgende curaties op basis van de collecties. Op deze manier wordt de leeszaal een actieve, grootschalige etalage voor de rijke collecties van het CIVA. Kleinschalige evenementen (zoals boeklanceringen, *10 boeken van*, enz.) kunnen in deze ruimte plaatsvinden en weerspiegelen de overvloedige activiteit en multidisciplinariteit van KANAL. Het wordt ook een co-working ruimte voor studie en groepswerk.

Als antwoord op de veelheid aan toepassingen en gebruikers zal de ruimte een hoge mate van flexibiliteit behouden, zodat ze regelmatig opnieuw kan worden ingericht door de KANAL-CIVA teams en kan worden aangepast door bezoekers, studenten en lezers.

Meer dan een museumwinkel wil de KANAL Bookshop een Brusselse referentieboekhandel worden voor architectuur (maar ook voor stedenbouw, landschap en milieu) en het brede spectrum van hedendaagse artistieke en curatorische praktijken. Door middel van een uitgebreide collectie referenties en nieuwe titels zal het deze verschillende gebieden bestrijken, met een bijzondere focus op Belgische publicaties. Een levendige selectie in voortdurende ontwikkeling, in constante dialoog met het culturele project van KANAL.

De boekhandel van CIVA-KANAL richt zich op verschillende doelgroepen: bezoekers van de tentoonstellingen, voor wie een speciaal aanbod van boeken beschikbaar zal zijn (catalogi, boeken over de thema's van de tentoonstellingen), en andere KANAL-gebruikers (gewone bezoekers, bibliotheeklezers, onderzoekers met toegang tot de archieven).

Het leven van de Bookshop zal zich niet beperken tot de verkoopruimte, maar zal zich ook uitstrekken tot de aangrenzende openbare ruimtes en een volwaardige rol spelen

in het culturele leven van KANAL, met occasionele evenementen zoals signeersessies, presentaties en debatten over een nieuwe publicatie, ontmoetingen met een uitgever, boekenbeurzen, enz. Er zullen ook modules met displays en rekken worden opgesteld in de openbare ruimtes voor de Bookshop. Modules met displays en rekken kunnen ook worden opgesteld in de openbare ruimtes voor de Bookshop. Voor speciale evenementen (zoals boeklanceringen) kan de Bookshop ook geopend worden naar de Reading Room.

De **Cultuurmarkt** zal Brussel en België in de kijker zetten met een selectie van lokale kunstnijverheidsproducten en designobjecten. Er zullen ook producten van KANAL-CIVA te koop zijn: catalogi van lopende tentoonstellingen, souvenirs, enz.

7.6 Andere studies IT- en beveiligingsstudies

Een aantal andere onderzoeken wordt momenteel uitgevoerd:

- Studies werkorganisatie/kantoorruimteplanning
- Civa studies - archivering - openbare bibliotheek
- Studies naar de inrichting en uitrusting van ontvangst-, bemiddelings- en winkelruimtes
- Inrichtingsstudies
- Ontwerp van technische, scenische, akoestische en audiovisuele apparatuur
- Museumfilosofiestudies
- Ontvangst- en bemiddelingsstudies
- Instandhoudings- en productiestudies

8. KANAL IN ZIJN OMGEVING

8.1 Project Place Saintelette

De gewonnen wedstrijd voor de ontwikkeling van het Sainteletteplein heeft het belang van stedelijke en grootstedelijke voorpleinen weer centraal gesteld in het debat. Het "brugplein", zoals gedefinieerd door de ontwerpers van het project, wordt een ruimtelijke verbinding die veel verder gaat dan de infrastructuur van de boulevard.

Het steekt het kanaal over en verbindt de twee oevers, verdicht het wegensysteem om bruikbare ruimte te creëren voor voetgangers, fietsers, activiteiten, evenementen, enz. voor de gevels en aan weerszijden van de brug.

Bomen, straatmeubilair en verlichting, en doorlopende vloeren zullen de fragmenten van de ruimte samenbrengen en de waterdichte grens tussen het voorplein en de KANAL-showroom opheffen, die open zal staan voor een verscheidenheid aan nieuwe en diverse toepassingen.

Het plein zal worden ervaren als een nieuwe buurtruimte, een nieuw stedelijk en grootstedelijk signaal in contact met het hart van Brussel in de breedste zin van het woord.

Het zal de continuïteit van openbare ruimtes garanderen, van het plein naar de andere oever, de Quai des Péniches, het Parc Maximilien, de Quai du Commerce, enz.

8.2 Studies aan de Quai des Péniches

In het kader van het BKP-onderzoek (BeeldKwaliteitsPlan) is een studie gestart om de haalbaarheid en voordelen te onderzoeken van een voorstel om de Quai des Péniches voor KANAL geheel of gedeeltelijk te verlagen.

Er zijn vijf scenario's voorgesteld, waaronder vergelijkbare ontwikkelingen rond het stroomgebied bij het Parc des Armateurs.

Na analyse is de mening van de KANAL Foundation en haar architecten Atelier Kanal unaniem: scenario 5 is het meest positief voor de Akenkaai / Quai des Péniches en het KANAL-project. Het behoudt de oorspronkelijke structuur van de kade zo getrouw mogelijk en biedt de meeste mogelijkheden voor gevarieerd gebruik. De huidige "open typologie" van de Quai des Péniches vormt een passend tegenwicht voor de meer "topografische" behandeling aan de andere kant.

De verbeteringen of verfraaiingen aan de Quai des Péniches zijn voor FK/AK :

- Lokale behandeling van de vloer: verbeteringen, renovaties, eenmalige lay-outs voor het brasserieterras, de KANAL-ingang, de Kaaitheater-ingang, enz.
- Verfraaiing, verwijdering of verplaatsing van de waterbushalte
- Voetgangersbrug die de twee oevers van het kanaal verbindt
- Openbare verlichting, impulsen, mogelijk wat straatmeubilair
- Mogelijke vergroening, zonder behoud van de bomen die momenteel bij de gevel van KANAL staan.
- De (voetgangers)verbinding met het Saincteletteplein moet worden ontwikkeld en geharmoniseerd.
- Geen recreatievaartuigen, loodsen, enz. voor KANAL.

8.3 In bezit nemen van het "K1" gebouw

In december 2021 rondde KANAL de onderhandelingen af over de huur van een gebouw dat recht tegenover de site ligt, aan de Quai naast de Avenue du Port, bekend als "K1" (uitspraak: [Kaa°wan]). Deze huurovereenkomst gaat gepaard met een koopoptieclausule die met instemming van de regering wordt uitgeoefend via het beheerscontract voor 2024-2028. Dit is een geweldige kans om de exploitatie van KANAL op kleinere schaal voort te zetten, als showcase voor de buitenwereld tot de heropening.

Vanaf 2022 is er in het gebouw geïnvesteerd en zijn er voorzieningen getroffen om ervoor te zorgen dat onze activiteiten worden uitgevoerd, dat het pand onderdak kan bieden aan PBM's en dat de levensduur van het gebouw wordt voorbereid in het kader van de werkzaamheden voor de aanleg van het openbare park die door Beliris worden uitgevoerd op de betreffende Quai.

8.4 Reserves (Copernic)

In maart 2021 kreeg KANAL de erkenning voor haar project voor de ontwikkeling van reserves als een van de potentiële huurders van het COPERNIC-project dat door Citydev in Haeren wordt ontwikkeld. Deze erkenning werd toegekend op basis van een nota die de tewerkstellings- en economische impact van deze activiteit, die in de regio niet bestaat, aantoont.

KANAL lanceerde vervolgens een aantal studies en stelde een budget vast voor de werken die op de site moesten worden uitgevoerd zodra Citydev het gebouw had overgedragen. De werkzaamheden bestonden uit het "upgraden" van de ruimte om conserveringsoperaties uit te voeren op het gebied van logistiek "werken", waarvoor zeer hoge normen voor airconditioning en veiligheid vereist zijn. De kosten werden geraamd op € 5,5 miljoen exclusief btw.

In het kader van de onderhandelingen over ons beheerscontract heeft de regering KANAL gevraagd om voor deze specifieke investering een promotieactie met Citydev te overwegen.

Na beoordeling van het economisch potentieel van dit project op de Copernic-site werd duidelijk dat noch het tijdschema noch de structuur van het project in termen van een vastgoedontwikkeling met de rentabiliteitsnormen van Citydev aantrekkelijk waren, gezien de voordelen van een volledige ontwikkelingsoperatie op basis van een perceel grond en een nieuw gebouw.

De teams van Citydev en KANAL analyseerden daarom de grond die Citydev voor een dergelijke operatie ter beschikking had.

De Raad van Bestuur nam ook een beslissing op basis van een samenvattende nota waarin de verschillende scenario's werden toegelicht, namelijk i) een scenario met 100% private reserves; ii) een Copernicus-scenario (toen nog in de veronderstelling dat het levensvatbaar was); iii) een scenario van een nieuwe, gedeconsolideerde ontwikkeling; en concludeert dat de investering gerechtvaardigd is (6,5 miljoen voor een nieuw gebouw) vanuit publiek oogpunt (vergeleken met een particulier verzonken fonds) en dat de operatie volledig winstgevend is voor Citydev met een draaglijke jaarlijkse huur voor KANAL op basis van normale rentabiliteit van onroerend goed.

Overeenkomstig het beheerscontract is de regering op de hoogte gebracht van de veronderstellingen. Helaas heeft de huidige politieke situatie het niet mogelijk gemaakt om vooruitgang te boeken in deze kwestie, gezien de onzekerheden over de financiering ervan.

HOOFDSTUK 3. ACTIVITEITEN 2024

1. VOORWOORD

In 2024 zal de programmering van KANAL het Brusselse culturele landschap blijven promoten door haar engagement voor inclusiviteit, creativiteit en talrijke lokale en internationale samenwerkingen. Grote evenementen zoals Moleenfest, de Afield Summit, de ASS Book Fair en World History of the Commons versterken de betrokkenheid van KANAL bij hedendaagse cultuur, gemeenschapsvorming en internationale dialoog. Lees hier hoe deze evenementen passen in de kerndoelstellingen van KANAL's programmering:

1.1. Originele culturele evenementen ontwikkelen om een sterke identiteit te smeden

De programmering van KANAL wil een unieke identiteit creëren voor Brussel als culturele bestemming. Evenementen zoals Moleenfest, een jaarlijkse viering van zowel lokale als internationale kunst, cultuur en muziek, spelen een centrale rol in het creëren van een gemeenschapsgevoel en het tonen van de creatieve geest van Brussel. Het festival toont zowel lokaal talent als wereldwijde artistieke invloeden en bevestigt een identiteit die zowel geworteld is in de geschiedenis van de stad als toekomstgericht. Door een divers publiek samen te brengen, belichaamt het de dynamiek en het multiculturalisme van Brussel en helpt het een unieke culturele positie te verwerven op de internationale scène.

1.2 Culturele evenementen organiseren die hedendaagse kunst in al zijn vormen en disciplines promoten.

De programmering van KANAL weerspiegelt de diversiteit van hedendaagse kunst via verschillende media en praktijken, zoals de Afield Summit en de ASS Book Fair laten zien. De Afield Summit brengt kunstenaars, curatoren en cultuurbeoefenaars van over de hele wereld samen om ideeën uit te wisselen, kennis te delen en kritisch te debatteren over kunst, cultuur en het milieu. Het biedt een platform voor experiment, innovatie en interdisciplinaire samenwerking. De ASS Book Fair, gewijd aan onafhankelijk uitgeven en hedendaagse literatuur, viert het geschreven woord in al zijn vormen - van graphic novels tot poëzie en avant-garde publicaties - en illustreert de rijkdom en constante evolutie van hedendaagse artistieke expressie.

1.3. Stimuleer partnerschappen met bedrijven, organisaties en instellingen die dezelfde sociale doelstellingen hebben om een netwerk te creëren.

KANAL ontwikkelt actief partnerschappen met culturele instellingen, NGO's en andere organisaties met gelijkaardige doelstellingen. Het evenement World History of the Commons is een perfect voorbeeld van deze geest van samenwerking. Deze grote tentoonstelling nodigt onderzoekers, kunstenaars en activisten uit om de geschiedenis en de toekomst van gemeenschappelijke hulpbronnen en collectief bestuur te verkennen. Het stimuleert de dialoog tussen instellingen en gemeenschappen die zich inzetten voor sociale rechtvaardigheid, ecologische duurzaamheid en overheidsbeleid. De internationale partnerschappen van KANAL versterken dit netwerk nog meer, waardoor de programmering een getrouwe weerspiegeling is van wereldwijde solidariteit en gedeelde sociale doelen.

1.4. De uitwisseling van vaardigheden en expertise rond culturele projecten vergemakkelijken door co-creatie en samenwerking met andere culturele spelers

KANAL zet zich in voor samenwerking door het uitwisselen van kennis en vaardigheden. Evenementen zoals de Afield Summit bieden een platform voor co-creatie, waardoor professionals van over de hele wereld elkaar kunnen ontmoeten, samen kunnen experimenteren en hun expertise kunnen delen. De ASS Book Fair benadrukt de rol van onafhankelijke uitgevers en zelfgepubliceerde auteurs in het verbreden van de literaire en artistieke horizon. Deze samenwerkingen voeden een cultuur van gezamenlijk leren, kruisbestuiving van ideeën en wederzijds respect.

1.5. Zorgen voor eerlijke toegang tot evenementen voor iedereen

De programma's van KANAL zijn zo opgezet dat ze voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk zijn en inclusieve deelname aanmoedigen. Moleenfest bereikt bijvoorbeeld een breed scala aan lokale gemeenschappen en biedt vaak gratis toegang of toegang tegen gereduceerd tarief om deelname van mensen met verschillende sociale en economische achtergronden aan te moedigen. De Afield Summit en ASS Book Fair delen deze focus op toegankelijkheid en zorgen ervoor dat de overdracht van kennis openstaat voor een breed publiek, inclusief gemarginaliseerde gemeenschappen. Diensten zoals vertolking en vertaling in gebarentaal worden ook aangeboden om mensen met een handicap in staat te stellen ten volle van deze culturele ervaringen te genieten.

1.6. Een divers en dynamisch cultureel programma aanbieden dat de Brusselse culturele scène promoot

KANAL toont de rijkdom en diversiteit van de Brusselse culturele scène. Evenementen zoals Moleenfest dragen hiertoe bij door lokale muziek, dans en urban art te vieren en tegelijk internationale artiesten aan te trekken. Door zowel nieuwe stemmen als gevestigde waarden aan bod te laten komen, belichaamt het festival de artistieke vitaliteit van Brussel. De ASS Book Fair toont lokale onafhankelijke uitgevers en verwelkomt auteurs uit het buitenland, waardoor de reputatie van Brussel als centrum van literaire innovatie wordt versterkt.

1.7. Ervoor zorgen dat het artistieke programma coherent is en dat alle activiteiten de geest van het project respecteren.

Hoewel gevarieerd, is de programmering van KANAL gebaseerd op een coherente artistieke visie. World History of the Commons illustreert KANAL's engagement om hedendaagse thema's zoals het beheer van natuurlijke rijkdommen, ecologische duurzaamheid en collectieve verantwoordelijkheid aan te kaarten. Elke activiteit is zorgvuldig geselecteerd om binnen deze richtlijn te passen en om de artistieke integriteit van het project te waarborgen, waarbij diepgaande reflectie op de culturele, sociale en politieke kwesties van onze tijd wordt aangemoedigd.

1.8. De Brusselse culturele scène promoten op Europese en internationale schaal

De programmering van KANAL overstijgt het lokale niveau en helpt Brussel te positioneren als een belangrijk cultureel centrum in Europa. Door internationale evenementen zoals de Afield Summit en de World History of the Commons te organiseren, plaatst KANAL de stad in het hart van wereldwijde discussies over cultuur, politiek en milieu. De Afield Summit trekt een internationaal publiek van

kunstenaars, curatoren en cultuurbeoefenaars en stimuleert de uitwisseling van kennis en transnationale netwerken. De ASS Book Fair nodigt uitgevers uit de hele wereld uit om van Brussel een bevoorrechte plek te maken voor interculturele dialoog en om haar plaats in het Europese en mondiale culturele landschap te versterken.

TENTOONSTELLINGEN

FAÇADE: Tarek Lakhrissi - RISING

28 maart - 10 september 2024

Als onderdeel van de FAÇADE-serie presenteerde kunstenaar Tarek Lakhrissi RISING, een werk waarin de impact van representatie en storytelling wordt onderzocht, in het bijzonder voor homoseksuele mensen van kleur. Met zijn 'tech noir'-stijl brengt RISING een hommage aan cinema en videogames. De hoofdpersoon, een avatar van een engel, symboliseert de incarnatie van een goddelijkheid op aarde. Het werk combineert melancholie en kracht, daagt conventionele percepties van melancholie uit en presenteert het als een mechanisme om zich aan te passen aan de uitdagingen van het leven. Het panoramische landschap van RISING nodigt ons uit om na te denken over de complexiteit van de wereld en de huidige ecologische, sociale en politieke spanningen. Tarek Lakhrissi heeft een nieuwe realiteit gecreëerd op de gevel van KANAL, waar alternatieve perspectieven en verhalen hun plaats vinden en waar kracht schuilt in melancholie. Tussen vreugde en melancholie onderstreept RISING het belang van alternatieve perspectieven en verhalen en toont het de transformerende kracht van verhalen vertellen.

De RISING preview omvatte een optreden van de Brusselse DJ Soumaya Phéline. In samenwerking met Artlead.

GEVELCATALOGUS

Met FAÇADE nodigde KANAL-Centre Pompidou drie kunstenaars uit om elk een werk te maken voor de grote gevel van de toekomstige tentoonstellingszaal van het museum. KANAL publiceerde drie gelimiteerde edities gebaseerd op deze serie, waarin de kunstenaars met de curatoren praten over het creatieve proces: Laure Prouvost sprak met Thomas Caron, Claire Contamine interviewde Anne-Mie Van Kerckhoven en Tarek Lakhrissi sprak met Bas Hendriks.

De omslagen van de publicaties zijn samengesteld uit fragmenten van de werken zelf.

Oplage: 300 exemplaren. Genummerde en gesignde edities.

LIVE

Van Brussel naar overal

Maria Kley x Imelda Instituut

Opening: donderdag 6 juni 2024

From Brussels to Anywhere is het resultaat van een participatief project onder leiding van kunstenaar Maria Kley, die een reeks workshops organiseerde met leerlingen van het Imelda Instituut in Molenbeek. Samen ontwikkelden ze een 'groepsportret' in de vorm van sculpturen, bestemd voor het amfitheater op de binnenplaats van de school. De elf zesdejaarsstudenten Toerisme (2022-2023) reflecteerden op hun persoonlijke geschiedenis en hun ambities voor de toekomst. Het project, dat werd uitgevoerd in de laatste maanden voor hun afstuderen, resulteerde in een serie sculpturen van duurzaam acrylhars, waarin sporen van het proces en de oorspronkelijke vorm en

textuur van het winkelend publiek zijn verwerkt. De verhalen van de studenten op zijn een integraal onderdeel geworden van de sculpturen, die kleur geven aan de ontmoetingsplek van het Imelda Instituut. Een geschenk van de studenten aan de volgende generatie.

In samenwerking met het Imelda Instituut, Molenbeek. Ondersteund door de Ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden in België.

Het museum van de onschuld

Lisa Matthys

14 & 15, 21 & 22 september 2024

Lisa Matthys vroeg leerlingen van basisschool Droomboom in Laken naar hun visie op het woord museum en wat de begrippen kunst, collectie en schoonheid voor hen betekenen. Het participatieve project resulteerde in een geluidscollectie, geproduceerd in samenwerking met geluidskunstenaar Arno Boey. Deze collectie, samengesteld uit kinderstemmen, laat ons horen hoe de kinderen van Brussel zich hun toekomstige museum voorstellen. Tijdens de bezoeken van KANAL aan de site van het toekomstige museum tijdens Molenfest 2024, ontdekten de bezoekers de geluidsinstallatie als onderdeel van het parcours. De soundscape, bestaande uit verschillende luidsprekers, mengt stemmen, geluiden, geluiden en wensen op een met krijt getekende plattegrond van het door de kinderen gedroomde museum.

In samenwerking met Arno Boey en Droomboom Basisschool, Laken.

3.2. SARAH VANAGT - DE MODELLEN / DE DRAGERS

19, 20, 21/01/2025, K1, 11:00-18:00, video-installatie en filmprojectie

Drie dagen lang presenteerde KANAL nieuw werk van de Brusselse filmmaker Sarah Vanagt. De Modellen, haar nieuwste film, beleefde zijn wereldpremière als installatie op de eerste verdieping van K1. De Draggers, een film uit 2022, werd in een loop vertoond op de benedenverdieping.

De Modellen

Begin 2023 nam Sarah Vanagt twintig jonge vrouwen en mannen uit Molenbeek en Schaarbeek mee op een wandeltocht. Het vertrekpunt was de Kleine Zavel, een klein park versierd met beeldhouwwerken die verwijzen naar de oude Brusselse ambachten. Wat volgde waren intieme gesprekken over de plaats van werk in het leven van jongeren. Over verwachtingen en ambities, rollen en rolmodellen. Over persoonlijke visies op de toekomst en een maatschappij in volle verandering.

De Draggers

In De Draggers ontmoeten Brusselse jongeren met verschillende achtergronden en toekomstvisies elkaar op bankjes in verschillende parken. Op hun telefoons bekijken ze de oudste gefilmde beelden van Congo: stille documentaires gemaakt door de Belgische militair attaché Armand Hutereau tijdens een koloniale expeditie naar het noordoosten van Congo tussen 1911 en 1913. Het doel van de reis was om zoveel mogelijk objecten te verzamelen voor het nieuwe Congomuseum in Tervuren (België). In De Draggers spelen groepen Brusselse jongeren een spel gebaseerd op de voorwerpen die destijds naar België werden teruggebracht. Ze luisteren naar de liedjes

van de dragers, de anonieme mannen die meer dan 8.000 voorwerpen op hun blote schouders droegen, en geven commentaar op wat ze zien.

PAULA ALMIRON & WOUTER DE RAEVE

3.3. MOERASOFFERS

24/2/2024 / 18:00 - 22:00 / KANAL-werf + K1

Sinds 2021 bestuderen Paula Almiron en Wouter De Raeve de impact van stedelijke ontwikkeling op lokale gemeenschappen in de noordelijke wijk van Brussel. Net als veel andere Brusselse wijken ligt dit gebied op een groot moerasgebied dat werd drooggelegd om plaats te maken voor de uitdijende stad. Dit moeras, begraven onder het Brusselse asfalt, was het uitgangspunt voor **Swamp Sacrifices**, een tweedaags programma met performances, concerten, screenings en discussies.

18:00: Het water is boos (35')

- Concert door de GAM Groep, Loucka Fiagan, Désirée 0100, Equinox Koor van het Maison d'enfants Reine Marie-Henriette, en Hoda Siahtiri & Bear Bones, Lay Low
- Locatie: Akenkaai, vlakbij de ingang van de KANAL site

Paula Almiron en Wouter De Raeve vroegen een reeks muzikanten om een herziene versie uit te voeren van **Quartier Nord**, een protestlied uit de jaren 1970. Deze compositie van de Groupe d'Action Musicale (GAM) en buurtbewoners was een reactie op het Manhattanplan en de talrijke onteigeningen in de Noordwijk. **Quartier Nord** werd gezongen tijdens demonstraties op de verschillende bouwplaatsen in de wijk.

19:00: Het water waar we voor zorgen

- Vertoning van de video **Water No Get Enemy: Counter-Cartographies of Diaspora** door Remi Kuforiji (11')
- Discussie met Natural Contract Lab en André Verstraeten, architect bij KANAL / moderator: Guy Gypens
- Plaats: K1

Welke relatie heeft KANAL met water, afgezien van de naam? Het museum is niet alleen aan de oevers van het kanaal gebouwd, maar ook gedeeltelijk langs de overdekte Zenne. Tegelijkertijd is KANAL gebouwd op een van de meest moerassige delen van de Zennevallei. André Verstraeten, architect bij KANAL, legde uit welke technische uitdagingen dit met zich meebrengt. Maken emotionele methoden van waterbeheer deel uit van het bouwproces? Wordt er rekening gehouden met de stem van het moeras? Deze vragen kwamen aan bod tijdens de discussie met Natural Contract Lab.

Voorafgaand aan het debat werd de video **Water No Get Enemy** van Remi Kuforiji vertoond. De film toont een poging tot verzet tegen de neokoloniale praktijken van ruwe oliewinning en ecocide in de Nigerdelta.

20:00: Ruimtelijke therapie

- Een project van Wouter De Raeve, met Stine Sampers en Martha Balthazar

- Plaats: K1

Wat zijn de trauma's, angsten en ambities van een ruimte? En kunnen ze verzoend worden met degenen die ze bewonen? Tijdens **Spatial Therapy** besprak een therapeut met een patiënt zijn relatie met het moeras en de Senne.

21:00: [Sunkboac]

- Project door Simon Asencio
- Plaats: K1

[Sægboac] is een onderzoek naar gezongen verhalen. **[Sængbōk]** nam de vorm aan van een reeks "nummers van omstandigheden" in collectieve karaokemodus.

SYMPOSIA & LEZINGEN

Boekenbeurs Brusselse Reet

29 november - 1 december 2024

De eerste editie van de Brussels Ass Book Fair, een queer kunstboekenbeurs, was een doorslaand succes. De beurs, een initiatief van Paris Ass Book Fair en KANAL-Centre Pompidou, vond plaats in K1 van 29 november tot 1 december 2024 en verwelkomde 55 Belgische en internationale exposanten. Tegelijkertijd vond er een publieksprogramma plaats met live evenementen, muziek, discussies en speciale lezingen. De Brussels Ass Book Fair zet LGBTQIA+ mensen en projecten in de kijker en brengt makers, auteurs, fans en collectieven samen rond boeken, fanzines en publicaties die de standaardnormen tarten. Het doel van de beurs is duidelijk: met humor en plezier bijdragen aan een eerlijke en inclusieve samenleving.

Kunstenaar Karol Radziszewski ontwierp de visual voor de Brussels Ass Book Fair.

De exposanten van de eerste editie waren : *Duuu Radio*, *16b Éditions*, *Archive Books*, *Bind That* BTch, *Bog Bodies Press*, *Claus Books*, *Colorama*, *Connoisseurs*, *Des Jacques* & *Coucou Antoine*, *Dik Fagazine*, *Divided Publishing*, *Editions Raté*, *Éditions Trouble*, *Eros-Machine Éditions*, *Erwan Roussel*, *Florence Loewy*, *Fluffer Everyday*, *Garçons Précieux*, *Gaykitschcamp*, *Girls Like Us*, *Grrrr Independent Paper Consortium (Ipc)*, *Jan Van Eyck Academie X Limestone Bookshop*, *Kanal-Centre Pompidou*, *Ladycotton*, *Maison Commun*, *Meteoro Editions*, *Molly Wurwand*, *Obedbooks*, *Occasional Papers*, *Onomatopée Projects*, *Outline*, *Parc Paul Bonnet + Hadrien Jacquelet*, *Phenicusa Press*, *Pietra Publications*, *Pilot Press*, *Posture Editions*, *Queer Street Press*, *Ramsdam Books*, *Rile Books*, *Sabir*, *Sevana Holst*, *Shrub*, *Spyros Rennt*, *Surfaces Utiles*, *The Big Dumb Object And Kloareg*, *The Museum Of Mistakes*, *Tom De Pekin*, *Tr@N\$Fem Prax1s*, *Triangle Books / Dreieck Bücher*, *Unity Press*, *Valiz*, *Viaindustriae Publishing*, *Walkscapes*.

Het openbare programma omvatte :

- **Gay Haze x Brussels Ass Book Fair:** DJ set door UNOS en live optreden van *Men In Pain*.
- **Flash Days by bubble brussels:** pop-up tattoo studio. Alle winst (1000 euro) werd geschonken aan het Trans Solidariteitsfonds België.
- **Press Play van Bebe Books:** queer pop-up drukwerk om je eigen zine te maken, voor jongeren en volwassenen.
- **The Queer Arab Glossary:** presentatie van het boek in België met auteur Marwan Kaabour en Kaaitheaterprogrammeur Maria Dogahe.

- **Sex and garment fetish: From Camp to Kiffeur:** een rondetafelgesprek met modeontwerpers Jordan & Luca en professor Andrew Groves over de relatie tussen queer fetisjcultuur, hedendaagse mode en kledingontwerp.
- **Poëzielezing: Tarek Lakhri:** leest voor uit zijn dichtbundels Fantaisie Finale en Bloed.
- **OJOO :** DJ set door de Brusselse DJ OJOO.
- **Je geeft me een (heel, heel echt) gevoel: Publi Fluor, een georiënteerde typografie:** ronde tafel over de geschiedenis van Publi Fluor met Ludi Loiseau, Nathan Izbicki, David Le Simple en Olivier Bertrand.
- **Kunstenaarsbibliotheken:** ronde tafel met Banu Cennetoğlu, Philippine Hoegen, Karol Radziszewski en Aquil Thami, gemodereerd door Devrim Bayar en Grégory Castéra van KANAL.
- **Onze herinneringen delen. Een overzicht van het LGBTQIA+ archief in België:** discussie over het LGBTQIA+ archief in België met Marian Lens, Bart Hellinckx en Lissa Choukrane, gemodereerd door David Le Simple.

AFIELD Forum

Het AFIELD Forum is een project van AFIELD, in coproductie met KANAL-Centrum Pompidou, in samenwerking met CIVA & Établissements A. Dewitte & Filles, en met de steun van de Terra Foundation for American Art.

Ter gelegenheid van haar 10-jarig bestaan heeft AFIELD een nieuw publiek forum over systemische verandering gelanceerd, geleid door kunstenaars. Als reactie op de voortdurende crisis op meerdere schaalniveaus is de kunst- en cultuursector opgeroepen om concretere actie te ondernemen voor sociale en ecologische rechtvaardigheid. In lijn met haar missie is AFIELD gestart met een driemaandelijke cyclus van internationale bijeenkomsten die nieuwe perspectieven bieden op de rol van kunst in de samenleving.

Het AFIELD Forum, dat van 27 tot 29 september werd gehouden, bracht een internationale groep kunstenaars, activisten, denkers, culturele werkers en sociale ondernemers samen om een aantal cruciale kwesties te bespreken:

- Hoe, waarom en waar moet kunst zorgen voor systemische verandering voor een betere samenleving?
- Wat kunnen kunstenaars bijdragen als ze de rol van NGO's, leraren, activisten en actieve agenten van sociale transformatie op zich nemen?

Wereldgeschiedenis van het gemeengoed

Het World Histories of the Commons-programma is een initiatief dat onderzoekt hoe de kunsten kunnen worden getransformeerd door de commons. Commons zijn middelen die collectief worden beheerd volgens waarden als diversiteit, delen, gelijkheid en duurzaamheid.

Het programma omvat evenementen, workshops en publicaties, voornamelijk georganiseerd in Brussel. Het onderzoekt hoe commoningpraktijken, die historisch geassocieerd worden met het beheer van bossen, woestijnen of zeeën, kunstenaars kunnen inspireren en kunnen bijdragen aan het behoud van bestaande commons en het ontstaan van nieuwe.

Elk evenement is een gelegenheid om vragen te onderzoeken als: hoe kunnen kunst en cultuur kritisch omgaan met sociaal-milieurampen ? Hoe kunnen de commons helpen bij het ontwikkelen van nieuwe modellen voor kunstorganisaties?

Het programma begeleidt de opening van het nieuwe museum KANAL-Centre Pompidou en wil bijdragen aan de Belgische en internationale inspanningen om eerlijkere en duurzamere modellen voor kunst en cultuur te ontwikkelen.

PROGRAMMA :

- Workshop: Alternatieve lesmethoden met Emanuel Almborg, Graziela Kunsch en Penny Wilson (Assemble Play)
Datum: 29 oktober 2024, 18.00 - 20.00 uur
Locatie: Atelier KANAL, Brussel
- Ronde tafel: De politiek van het spel met Emanuel Almborg, Graziela Kunsch en Penny Wilson
Datum: 30 oktober 2024, 19.00-9.00 uur
Plaats: CIVA, Brussel
- Workshop: Archivering en organisatie met Marwa Arsanios en het Tizintizwa collectief
Datum: 21 november 2024, 17:00-20:00
Locatie: Atelier KANAL, Brussel
- Avond: De commons in West-Azië en Noord-Afrika met Marwa Arsanios en het Tizintizwa collectief
Datum: 22 november 2024, 18.00-9.00 uur
Plaats: K1, Brussel
- Workshop: De gemeenschappelijke bibliotheek met Shannon Mattern
Datum: 26 november 2024, 17:00-20:00
Locatie: Atelier KANAL, Brussel
- Leeszaal van de zusterbibliotheek
Datum: 30 november 2024, 17:00-22:00
Locatie: Globe Aroma, Brussel
- Ronde tafel: door kunstenaars gerunde bibliotheken met Banu Cennetoğlu, Philippine Hoegen, Karol Radziszewski en Sister Library
Datum: 1 december 2024, 14:00-15:30
Plaats: K1, Brussel
- Beziinningsdag over de commons met Fleur Courtois, Silvia Mesturini, Marie Moreau, Erika Sprey, Mihnea Tănăsescu en Agentschap
Datum: 14 december 2024, 10.00-19.00 uur
Locatie: Agentschap, Brussel

Projectie Congo

De conferentie was een vervolg op het symposium Panafrica: Image, Sound, Text dat in 2023 in K1 werd gehouden. In het kader van de voorbereiding van de tentoonstelling Project A Black Planet legde dit tweede symposium op nog nauwere verbanden tussen het thema, de ideeën en objecten van de tentoonstelling en de geschiedenis van Centraal-Afrika/Congo in een ruimere postkoloniale en mondiale context. De conferentie vond plaats op 15 maart en maakte deel uit van Kanals programma voor de Maand van de Zwarte Geschiedenis in België.

De Congolese rumba en Lumumba als internationaal icoon van verzet zijn de bekendste voorbeelden van de Congolese bijdrage aan het pan-Afrikaanse gedachtegoed. Minder bekend zijn echter de bijdragen van het land aan het feminisme en het quilombismo, een emancipatoire filosofie die is ontstaan in de Afro-Braziliaanse gemeenschappen. Deze eendaagse conferentie onderzocht hoe al deze artistieke en intellectuele producties geboren in het kielzog van pan-Afrikaanse ideeën naar en vanuit Centraal-Afrika zijn gereisd; hoe ze resoneren met het heden en vorm geven aan nieuwe toekomst. Samen boden deze discussies een nieuwe kijk op de relatie tussen pan-Afrikanisme, kunst en archieven vanuit het perspectief van Congo.

De hele dag was verdeeld in drie panels:

Pan-Afrikaans verzet in Congolese perspectieven: Quilombo, feminisme en gedrukte culturen

Panel 2 (EN/FR) - Congo en pan-Afrikaanse iconen

Panel 3 (EN/FR) - De pan-Afrikaanse uitwassen van de Congolese rumba

Onze voorname gasten waren :

Pedro Monaville (geb. 1979), universitair hoofddocent Afrikaanse geschiedenis, McGill University (Montreal, Canada)

June Givanni (1951), directeur van het June Givanni Pan African Cinema Archive (Londen, VK)

Toma Muteba Luntumbue (1962), kunstenaar, onafhankelijk curator en professor kunstgeschiedenis aan de ERG en La Cambre.

Joseph Kasau (geboren 1995, DRC), beeldend kunstenaar, filmmaker en auteur;

Stéphane Kabila (geboren 1993, DRC), curator en onderzoeker.

Zahia Rahmani (1962), schrijfster, kunsthistorica en curator. Hoofd van het programma "Geglobaliseerde kunstgeschiedenis" aan het Institut National d'Histoire de l'Art (INHA), Parijs.

Yala Kisukidi (1978), universitair hoofddocent filosofie aan de Université Paris 8 Vincennes-Saint-Denis.

Kalaf Epalanga Ângelo (geboren 1978 in Angola), muzikant en schrijver

Dr. Charlotte Grabli, Marie Skłodowska-Curie Fellow bij de afdeling geschiedenis van UCLA en bij het Centre International de Recherche sur l'Esclavage et les Post-esclavages (CIRES-CNRS) in Frankrijk.

Sammy Baloji (geboren 1979), kunstenaar

Alain Kassanda, Frans-Congolees filmmaker en oprichter van Ajímatí Films

Naast de conferentie heb ik :

Schreef een essay voor Kanal's openingsboek, getiteld "An Infinite Woman: Black Archives in Two Acts".

Advies blijven geven over de tentoonstellingen Display #1 en #2

Begeleidde de aankoop van werken van Pélagie Gbaguidi, Hamedine Kane, Sammy Baloji en anderen.

FESTIVALS

DROOM STAD

4-13 april 2024

Festivalpartners: Kaaitheater, Moussem, Mercerie, Decoratelier, Planetarium

In april vond in KANAL-Centrum Pompidou de eerste Brusselse editie van het Dream City festival plaats. Dit onafhankelijke evenement werd in 2007 opgericht door de dansers Selma en Sofiane Ouissi en vindt om de twee jaar plaats in de Medina van Tunis. Dream City is een artistiek kruispunt tussen de Arabische wereld, Afrika en Europa en behandelt hedendaagse thema's zoals migratie, emancipatie, mensenrechten en klimaatverandering. Het festival staat bekend om zijn gezamenlijke aanpak van de programmering, die het resultaat is van nauwe, langdurige relaties tussen de kunstenaars, de stad en haar inwoners. Het artistieke team van L'Art Rue, de organisatie achter Dream City, presenteerde een selectie van voorstellingen van de afgelopen drie edities in Brussel. Op het programma stonden dans, performances, discussies, muziek en filmvertoningen.

Het programma:

I. PRESTATIES

- **SAMA WAKIM & SAMAR HADDAD KING / LOSING IT**

(dane uitvoering, 40', 4 & 5/4, Kaaistudios)

In ***Losing It*** vraagt de Palestijnse choreografe en performer **Samaa Wakim** zich af hoe het leven in een oorlogsgebied haar identiteit beïnvloedt.

- **JALILA BACCAR / OP ZOEK NAAR AÏDA**

(theater / geënceneerde lezing, 4 april, K1)

Jalila Baccar is een van de meest invloedrijke toneelschrijvers en acteurs in Tunesië en de Arabische wereld. Ze presenteerde een geënceneerde lezing van ***À la recherche d'Aïda***, een toneelstuk dat ze schreef in 1998.

- **LAWRENCE ABU HAMDAM / DAGHT JAWI**

(voorstelling-conferentie, 6 april, Planetarium)

Tussen mei 2020 en mei 2021 nam **Lawrence Abu Hamdan** meer dan 400 video's op van Israëlische gevechtsvliegtuigen en drones die over Libanon vlogen. Deze visuele kroniek van een bulderende hemel werd het ruwe materiaal voor ***Daght Jawi***.

- **FAMILIE WINTER - RUTH ROSENTHAL & XAVIER KLAINE / H2HEBRON**

(Theater, 6 & 7/4, K1)

H2 is de naam van het door Israël bestuurde gebied in de Palestijnse stad Hebron. Tegen een achtergrond van **500 pagina's getuigenissen** over het dagelijks leven in Hebron, brengt deze radicale voorstelling een veelheid aan verhalen tot leven, gedragen door de stemmen van de inwoners.

- **SELMA EN SOFIANE OUISSI / BIRD**

(voorstelling, 11,12 & 13/4, La Mercerie)

BIRD is een uitnodiging om onze relatie met levende wezens te voelen en te heroverwegen. **Sofiane Ouissi** schetst een nieuw verhaal, zowel poëtisch als zintuiglijk, in nauwe dialoog met twee duiven.

- [RADOUAN MRIZIGA & SONDOS BELHASSEN / AYUR](#)
(dans, 11 & 12/4, K1)
Ayur is het tweede deel van **Radouan Mriziga's** trilogie over de voorouderlijke kennis van de **Imazighen** in Noord-Afrika. Geïnspireerd door **Tanit**, de oude Carthaagse godin van de maan, werd deze solo gecreëerd voor de Tunesische choreograaf en performer **Sondos Belhassen**.
- [JOZEF WOUTERS / DAR BAIRAM TURKI opnieuw bekeken](#)
(Performatieve constructie & tekstlezen, als onderdeel van de performatieve conferentie, 7 april, Decoratelier)
Op uitnodiging van **Dream City** installeerde **Jozef Wouters** zich in het historische gebouw van **Dar Bairam Turki** en vroeg hij de inwoners van de Medina naar hun visie op deze plek. Voor Brussel reconstrueerde het **Decoratelier-team** een versie van Dar Bairam Turki op het ronde podium van de binnenplaats in Manchester Street. Het bouwproces werd afgesloten met een lezing van **Soft Layer**, de tekst die geschreven werd voor de performance in Tunis.
- [FILIPE LOURENÇO / PULSE\(S\) IN SITU](#)
(danssolo, als onderdeel van de performatieve conferentie, 7 april, Decoratelier)
Voor **Dream City 2019** heeft **Filipe Lourenço** een solo ontworpen voor de openbare ruimte van de Medina, geïnspireerd op zijn podiumstuk **Pulse(s)** (2018). De choreografie wordt onderbroken door een Alawitische oorlogsdans, die de intensiteit en pulsatie van het lichaam in de stedelijke ruimte benadrukt.

II. FILM & VIDEO

II.I. FILMVERTONINGEN

- [BOUCHRA KHALILI / DE TEMPEST SAMENLEVING](#)
2017, digitale video, projectie, kleur, geluid, 60'
+ gesprek met kunstenaar, K1, 6 apr. 16:00-18:00)
- [SELMA EN SOFIANE OUISSI / WAJDAN](#)
2020, video, projectie, kleur en geluid (stereo), 90'
K1, 9 apr, 20:00 - 21:30

II.II INSTALLATIEWEERGAVEN

(Eerste verdieping K1)

- [RABIH MROUÉ / ALSOF GEZIEN DOOR EEN VOGEL DIE BOVENOP EEN KOE STAAT](#)
2018, video, 4x3 monitor, eindeloze loop
- [BOUCHRA KHALILI / DE TEMPEST SAMENLEVING](#)
2017, digitale video, projectie, kleur, geluid, 60'
- [ISMAEL BAHRI & YOUSSEF CHEBBI / SKETCH, VOOR EDITH DEKYNDT \(2017\)](#)
2017, Video HD 16/9, projectie, kleur, zonder geluid, 5'17"
- [HEBA AMIN / ALS VLIEGENDE VOGELS](#)
2016, video, 16/9 monitor, kleur, geluid, 07:11
- [FAKHRI EL GHEZAL / METGEZELLEN VAN DE GROT \(AHLLOU AL KAHEF\)](#)
2019, 8mm overgezet naar digitaal, projectie, zwart-wit en geluid (stereo), 18:17
- [MALEK GNAOUI / BLANC HABIBA](#)

- 2024, video
- [MOUNA KARRAY / NOBODY WILL TALK ABOUT US](#)
2012-15, diashow van 23 foto's, monitor 16/9, kleur, geen geluid, 7 min 21 sec

III. DISCURSIEF

- [PERFORMATIEVE CONFERENTIE - DROOMSTAD, EEN ANDER FESTIVAL](#)
(7/4, Decoratelier, 14:00 - 19:00)
Met: Selma Ouissi, Sofiane Ouissi, Jan Goossens, Jozef Wouters,
- [DEBAT - DE ARABISCHE WERELD, AFRIKA EN EUROPA IN HET LICHT VAN DE TRAGEDIE IN GAZA: IS EEN GEMEENSCHAPPELIJKE TOEKOMST NOG MOGELIJK?](#)
(10/4, K1-DISCURSIEVE RUIMTE, 20:00 - 22:00)
Met: Sophie Bessis, Wahid Ferchichi, Samaa Wakim, ...

IV. SLOTNACHT

(13/4, K1, 21:30 - 02:00)

- [JUPITER & OKWESS \(KINSHASA\)](#)
- [DJ BENJEMY \(TUNESIË\)](#)

MOLENFEST

12-22 september

Molenfest was een samenwerking tussen Molenbeek pour Bruxelles 2030, KANAL-Centre Pompidou, het Maison des Cultures en 68 partners. Het festival transformeerde Molenbeek en Brussel in een bruisende ruimte van creativiteit en inclusie. Ontstaan uit een co-creatieproces met 1000 jongeren via Speak Up en de Jeugdcoalitie, onderzocht het sociale rechtvaardigheid, meertaligheid en openbare ruimte door participatieve artistieke praktijken. Van grote namen zoals Serge-Aimé Coulibaly tot lokale initiatieven zoals Zingend Molenbeek, Molenfest combineerde kunst, debat en gemeenschapseducatie.

Het festival genoot van heerlijk nazomerweer en trok veel publiek.

Een paar cijfers:

- 23.500 deelnemers/toeschouwers
- 68 partners en kunstenaars
- 84 activiteiten
- 88 vrijwilligers

Molenfest is opgebouwd rond drie belangrijke punten:

- Molenbeek
- Openbare ruimtes
- Participatieve artistieke praktijken

Deze drie elementen werden zoveel mogelijk gecombineerd, dankzij de samenwerking met een brede waaier aan partners uit de artistieke en sociaal-culturele sector. Het festival trok een divers publiek aan uit Molenbeek, Brussel en daarbuiten. De

thematische inspiratie kwam van het MB2030 bidbook, met thema's als Sadaka (een praktijk van solidariteit), culturele diversiteit en natuur in de stad.

Het festivalnetwerk is opgebouwd op drie niveaus:

- Drie initiatiefnemers: MB2030, KANAL, MCCS
- Co-creërende partners: Kaaitheter, Charleroi Danse, Recyclart, Cinemaximiliaan, Vaartkapoen, Brusselse Circusschool
- Projectpartners: Een breed en divers scala aan organisaties, van verenigingen in Molenbeek tot het Migratiemuseum, van Parc Ovest/Toestand tot Cultureghem, van Grootouders voor Klimaat tot Zonnelied, enz.

PARTICIPATIEVE ARTISTIEKE PRAKTIJKEN

De belangrijkste artistieke lijn van het programma draaide rond participatieve artistieke praktijken. Achteraf gezien kan Molenfest gezien worden als een showcase voor de diversiteit en kwaliteit van participatieve projecten en praktijken in Brussel. Dit omvatte zowel bestaande, gedeeltelijk geïnstitutionaliseerde praktijken, als nieuwe initiatieven en kunstwerken die speciaal voor het festival gecreëerd werden.

CREATIES

- Seppe Baeyens & Leon Collectief / Bruiloft
- Andrew Graham & LaGeste / Bal Amical.e
- Erfgoed op wielen / De mokken van Molenbeek
- Einat Tuchman & Espace Tous / Stedelijk ritueel
- Anna Rispoli / Met liefde, niet voor liefde
- Maria Lucia Cruz Correia & Natural Contract Lab / Een alliantie met de rivier de SZenne
- Danae Theodoridou / De tegenstanders

BESTAANDE PARTICIPATIEVE PRAKTIJKEN

- YouYou-groep / Jubel
- Decoratelier / De zachte laag
- Zinneke / Zinneke Parade op/langs het Kanaal & Bastard.e.s de Bruxelles
- Cinemaximiliaan / Achter mij werp ik al mijn angsten
- Cultureghem Festival / participatieve programmering
- Circusschool - Centre Europ. de Funamb. / La Grande Traversée - workshops & crossings
- Zingend Molenbeek
- Freestyle Lab

BESTAANDE PARTICIPATIEVE PROJECTEN

- Danae Theodoridou / Analoge campagne + democratische vergadering
- Veldwerk / In gaten & patches
- Laure Prouvost & Zingend Molenbeek / Samen migreren
- Kris Verdonck / Uitlaat
- Ras El Hanout / Li foet met (Het verleden is dood)

EEN TOEGANKELIJK EN BREED CULTUREEL PROGRAMMA

Naast participatieve praktijken richtte het festival zich op een toegankelijk en breed cultureel programma dat inspeelde op de verwachtingen en praktijken van lokale gemeenschappen, voornamelijk in Molenbeek. De vier hoogtepunten waren:

- Sweet Molenbeek: Dit project is uitzonderlijk succesvol geweest in het samenbrengen van een echte mix van artiesten en publiek.
- Het circus- en dansprogramma van UP-Circus & Performing Arts
- Ontsmetting & La Grande Traversée
- Zinneke Parade op het Kanaal & Bastard.e.s de Bruxelles

Het circus is opvallend sterk aanwezig in Molenbeek (zowel in het onderwijs als in de productie) en was daarom een belangrijk onderdeel van het programma.

NATUUR IN DE STAD

Het thema "Natuur in de stad" kwam op verschillende manieren terug in het programma, van discursieve momenten tot activistische parades, van wandelingen tot contemplatieve momenten in de parken.

- CIFAS - Feral 2024 / over hedendaagse rituelen als hefboom voor collectieve kracht
- Openingstoespraak / Abdelaali El Badaoui & Adelaide Charlier
- Architecture Workroom Brussel / Valley Walk & Future Places
- Ant Hampton & Time-Based Editions / ADE DEA, een coverversie
- Natural Contract Lab / Een alliantie met de SZenne rivier
- Filter Café Filtré Workshop / Over tactisch urbanisme
- Kris Verdonck / Uitlaat

DISCURSIEF PROGRAMMA

Het discursieve aspect van Molenfest was eerder beperkt. Sommige geplande dialogen werden op het laatste moment geannuleerd (zoals de Cultureghem Netwerkdag, MolenSchools, MolenYouth).

- Openingstoespraak / Abdelaali El Badaoui & Adelaide Charlier
- Architecture Workroom Brussel / Valley Walk & Future Places
- Kaaitheater / De wonderen van meertaligheid #6
- Filter Café Filtré Workshop / Over tactisch urbanisme

Gezien de korte voorbereidingstijd was Molenfest een intense maar formidabele ervaring op vele niveaus. Na een trage start betaalde de collectieve inspanning zich uit. De meeste partners raakten echt betrokken en creëerden een inspirerende dynamiek, soms met verrassende resultaten. Het interne productieproces bij KANAL was intens, maar verliep vlekkeloos. De productie-, technische, facilitaire, administratieve, receptie-, catering-, communicatie- en publiciteitsteams van KANAL hebben uitstekend werk geleverd.

HOOFDSTUK 4. DOELGROEPEN

Het jaar 2024 werd gekenmerkt door een overgang in het management van de afdeling Publiek, wat leidde tot een reorganisatie van de structuur. De nieuwe structuur richt zich op vier gebieden: bemiddeling, educatie, publicatie en interpretatie van inhoud en co-creatie (territoriaal project). De nieuwe structuur zal echter dezelfde missies en doelstellingen blijven nastreven.

De belangrijkste verandering is dat de participatieve projecten, die begonnen als voorstellen van kunstenaars, zijn overgedragen aan het curatorenteam (Artistic Direction). Om deze reden zal het project KANAL Collectif, zoals het is opgestart, niet worden verlengd. Het departement zet echter een co-creatiecentrum op om de uitvoering van een regionaal project te garanderen dat geleidelijk aan zal worden ingevoerd tegen 2026, wanneer het museum opengaat.

Het jaar 2024 was dan ook vooral gericht op het structureren van het departement, het opstellen van de algemene strategie in een collectief intelligentieproces met het gedeeltelijk vernieuwde team, en het uitvoeren en afwerken van de hieronder vermelde projecten in het kader van Kanal Collectif. Het team speelde ook een actieve rol in het opzetten van het eerste Molenfest festival in samenwerking met Molenbeek voor Brussel 2030.

SARAH VANAGT - MODELLEN & DRAGERS

Workshops voor studenten, met Belgik MoJaïk, op 16.01.2024, 18.01.2024 en 19.01.2024

Workshops voor tieners over de film *Les Porteurs*. In deze film werkt filmmaker Sarah Vanagt met bronnen van de Hutereau-expedities naar Congo in het begin van de 20e eeuw. Deze expedities werden uitgevoerd in opdracht van de kolonisator - destijds Leopold II zelf - om objecten en kunstwerken te verzamelen uit de vier uithoeken van Congo. Ze tonen ons de gewelddadige realiteit van het ontstaan van het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika en de voorwerpen die er bewaard en tentoongesteld worden.

In de film gaan hedendaagse tieners een dialoog aan met deze bronnen en met bepaalde objecten. We leren over historisch racisme, kolonialiteit en restitutie.

Deze educatieve workshops werden bedacht door Belgik MoJaïk, de organisatie van kunstpedagogen Aline Bosuma en Audrey Boucksom. Ze namen het Congolese verzet tegen de kolonisatie als uitgangspunt om deze geschiedenis te herinterpreteren. Dit helpt om de manier waarop we over koloniale geschiedenis denken te veranderen en draagt bij aan de dekolonisatie van het onderwijs.

Concreet namen zes klassen, of 97 studenten tussen 16 en 19 jaar, deel aan de workshops (korte tentoonstellingen van een week).

16.01.2024

School	Dienstregeling	Prof. dr.	Taal	Deelnemers
Sint Marie	09:00-12:00	Tatjana Niejadlik	FR	21
Sint Marie	13:00-16:00	Tatjana Niejadlik	FR	22

18.01.2024

School	Dienstregeling	Prof. dr.	Taal	Deelnemers
Sint-Lukas Kunsthumaniora	09:00-12:00	Filip De Koning	NL	16+2
GO! Academie BK Anderlecht	13:00-16:00	Ann-Sophie Tollet	NL	9+2

19.01.2024

School	Dienstregeling	Prof. dr.	Taal	Deelnemers
Atheneum Brussel	13:00-16:00	Stephanie Gheerolfs	FR/NL	15

Podcast met MixUP Radio, 17.01.2024

Podcast met MixUP jongerenradio over de film *Les Porteurs*. Op woensdagmiddag werd MixUP Jongerenradio uitgenodigd om samen de film *Les Porteurs* te bekijken en daarna een aflevering te produceren over de koloniale geschiedenis van België in Congo en het huidige racisme.

De zeven jonge deelnemers, tussen 17 en 25 jaar oud en zelf Afrodescendants, besloten de aflevering niet uit te zenden omdat de getuigenissen persoonlijk waren. Het was een gesloten debat.

SITEBEZOEKEN

04.07.2024 en 18.07.2024

Naast de bezoeken die Kanal organiseerde voor het grote publiek, organiseerde de afdeling 'Public' bezoeken ter plaatse voor Brusselse verenigingen, in eerste instantie die uit de buurt, om ontmoetingen te genereren en een dialoog tot stand te brengen met toekomstige burens. Er kwam een brede waaier aan thema's aan bod en de uitwisseling diende als uitnodiging voor mogelijke toekomstige samenwerkingen. In totaal bereikten we een dertigtal organisaties die hun visie deelden over het toekomstige museum en zijn rol in de wijk.

FRANCOISE SCHEIN- Ik droom mijn stad (Kanal Collectif)

In 2023 werd het project *Je rêve ma ville* van Françoise Schein gelanceerd als onderdeel van het project *Sous le même Ciel*.

Françoise Schein is bekend om haar keramische fresco's over mensenrechten, en de Brusselaars om haar installatie in het metrostation Sint-Gillis-Parvis. Het project *Sous le même ciel* (Onder dezelfde hemel), ontwikkeld sinds 2021, verkent intieme verhalen die onze gebroken samenleving in vraag stellen. Sinds drie jaar werken de kunstenaar, zijn team en KANAL samen met leerlingen en onderwijzend personeel van het Koninklijk Atheneum Toots Thielemans in Molenbeek door middel van ontmoetingen, workshops, bezoeken aan culturele locaties en de creatie van collectieve werken. Na het fresco *Histoires de Vies* op het Sint-Jan-Baptistenplein in Molenbeek wordt het project voortgezet.

Onder begeleiding van Sabah Lamrani en docenten van ARTT werden de 32 studenten van 3PV door Françoise Schein begeleid bij het creëren van een werk op papier. Geïnspireerd door hun visies op de stad brachten de studenten hun perspectieven tot uitdrukking in teksten en tekeningen tijdens regelmatige workshops tot eind 2023.

Begin 2024 zetten de studenten deze ideeën om in een "denkbeeldig dagboek".

Studenten nemen deel aan culturele uitstapjes. Deze ervaringen zijn bedoeld om hun begrip van de stad en hedendaagse stedelijke kwesties te verrijken en hun creativiteit aan te moedigen.

27.03.2024: Gravure, Lucas Roman & Charlotte Guerlus

24.04.2024: Réliure, Charlotte Guerlus & Lucas Roman

15.05.2024: Mini Europa en Atomium

22.05.2024: MB2030

29.05.2024: Cinéma Aventure, vertoning *Stalingrad, met of zonder ons* gevolgd door gesprek met regisseur Félicien Dufoor

NINON MAZEAUD - *Toutes celles qui brillent* (Kanal Collectif)

23.05.2024

Op 23 mei organiseerden we de lancering van het boek *Toutes celles qui brillent*/ een publicatie die het artistieke proces en het resultaat van het KALAM-collectief documenteert.

KALAM is een artistiek collectief opgericht door kunstenaar Ninon Mazeaud, die campagne voert voor de rechten van migranten zonder papieren en hun regularisatie. Door middel van artistieke workshops werden kunstobjecten gemaakt in textiel, keramiek en andere media. Hun productie werd gedocumenteerd en de werken werden ook verwerkt in artistieke performances.

Al dit werk mondde uit in een publicatie. Tijdens de boekpresentatie konden we het hele project presenteren aan een publiek van vrienden en familie en andere geïnteresseerden.

ZINNEKE - DANSE DES BASTARD.E.S (als onderdeel van Molenfest met MBXL2030)

01.06.2024

Langs het kanaal is een coproductie met Zinneke aan de gang om een nieuw ritueel te creëren voor de Zinneke Parade. Voor de 13e editie van het festival presenteert de Zinneke Parade dit nieuwe initiatief: *Les Bastard.es Van Bruxelles*.

Dit ritueel, geïnspireerd door de Meyboom, is geworteld in een voorouderlijke Brusselse traditie en wordt nu een symbool voor de Brusselaars tijdens de *Zinneke Parade*. Zinneke nodigt de deelnemers uit om een paal te adopteren die hun buurt, hun omgeving en hun gemeenschap vertegenwoordigt.

KANAL adopteerde een mast en nam deel met een deel van zijn team, in samenwerking met leden van de vzw Espacetous. Samen belichamen ze *Les Bastard.e.s Van Canal*.

Op de dag van de parade (01.06) komen de Bastard.es uit hun verschillende wijken samen voor de *Bastard.e.s Dance*. Deelnemers uit heel Brussel sluiten de parade af met een dans op het Beursplein.

MARIA KLEY - VAN BRUSSEL NAAR ELKAAR (Kanal Collectif)

06.06.2024

From Brussels to Anywhere is een 'groepsportret' gemaakt door kunstenaar Maria Kley in samenwerking met studenten van het Imelda Instituut in Molenbeek. Samen creëerde de groep een reeks sculpturen voor het amfitheater op de binnenplaats van de school tijdens participatieve workshops.

Maria Kley en de studenten ontmoetten elkaar elke week, op school, in het atelier van de kunstenaar of voor een tentoonstelling. Tijdens wandelingen, filosofische gesprekken en workshops reflecteerden de elf studenten in hun zesde jaar Toerisme (2022-2023) op hun persoonlijke geschiedenis en hun ambities voor de toekomst. *From Brussels to Anywhere* vond plaats enkele maanden voor hun afstuderen. De ontmoetingen met de kunstenaar stelden de studenten in staat hun perspectieven te verruimen, hun verbeelding te stimuleren en hen aan te moedigen zich uit te drukken en te laten gelden.

De workshops draaiden om de grote geruite boodschappentassen die vaak in het Brusselse straatbeeld te zien zijn. Deze alledaagse voorwerpen vertegenwoordigen 'bagage' in zowel letterlijke als figuurlijke zin; de voorwerpen die we meenemen, maar ook onze ervaringen, onze talenten, onze projecties en onze verlangens.

De workshops resulteerden in een serie sculpturen in de vorm van fauteuils. De stoelen, gemaakt van een sterke, duurzame acrylhars, integreren de oorspronkelijke vorm en textuur van de draagtassen met de persoonlijke verhalen van de leerlingen en getuigen van het creatieve proces. De sculpturen voegen een vleugje kleur toe aan het schoolplein als ontmoetingsplaats en onderstrepen het belang van een omgeving

waarin de reis even belangrijk is als de bestemming. Een geschenk van de leerlingen aan toekomstige generaties.

LISA MATTHYS - Het museum van de onschuld (Kanal Collectif)

Kunstenaar Lisa Matthys en geluidskunstenaar Arno Boey werken met de vierde klas van basisschool HSBS De Droomboom aan een nieuwe creatie voor Het *Museum van de Onschuld*. Tijdens zes workshops werkten ze met de kinderen (32) aan een soundscape en filosofeerden ze over begrippen als 'museum', 'collectie' en 'kunst'. Met behulp van geluidsmateriaal zijn deze ideeën verzameld in vertelworkshops, mede geïnitieerd door geluidskunstenaar Arno Boey. De workshops vinden zowel binnen als buiten de school plaats. De concepten worden geleidelijk duidelijk door inleidende lessen op school en bezoeken aan musea, kunstenaarsateliers en collecties. Al dit werk komt samen in geluidsstudio's en culmineert in een soundscape, waarin de luisteraar de verwonderde stemmen van de kinderen kan horen.

LICHTVOETIG - BILDY

Bildy is een participatief buurtproject in Sint-Jans-Molenbeek en de omliggende wijken en gemeenten, waaronder Laken, Jette en Brussel. In dit project komen buurtbewoners en kunstenaars samen om te werken aan de opbouw van een gemeenschap en het versterken van talenten en waarden, met terugkerende thema's als migratie, stedelijkheid en interculturaliteit, maar ook door deelnemers uit verschillende culturele groepen samen te brengen. Hun talenten en praktijken zijn te vaak onbekend of onvoldoende zichtbaar. Het *Bildy-project* dient als platform om verschillende kunstenaars een artistieke en participatieve reis aan te bieden waarin ze kunnen leren en diepgaand advies kunnen krijgen over hun praktijk. *Bildy* wil de komende jaren uitgroeien tot een leerplek voor participatieve kunst.

KANAL volgt het project gedurende twee jaar, waarvan 2024 het eerste jaar van de coproductie is. Op verschillende momenten zijn er interviewsessies waar *Bildy* zijn vorderingen presenteert.

MOLENFEST (in samenwerking met MB2030)

Andrew Graham, La Geste - *Bal Amical.e*

Het project *Bal Amical.e* wordt geproduceerd in samenwerking met maker Andrew Graham en La Geste. Het vindt plaats in samenwerking met MB2030 en Charleroi Danse. De samenwerking zal enkele maanden duren, waarbij Andrew Graham samenwerkt met verschillende Brusselse entiteiten en individuen.

Met *Bal Amical.e* creëert de choreograaf een ruimte en een tijd om te dansen, te bewegen en nieuwe mensen te ontmoeten. Het doel is om in de Brusselse omgeving verschillende groepen met verschillende missies en doelstellingen samen te brengen. In deze ruimte verkent ieder individu, bestaat en evolueert binnen de groep door middel van beweging. Onder leiding van Graham (en ook in duet met professionele dansers die hij in het project integreert) ontstaan een praktijk en een choreografische taal die specifiek zijn voor de lichamen en aspiraties van de groep.

Het belangrijkste doel van het project is om mensen samen te brengen die elkaar anders misschien niet zouden ontmoeten. Met de hulp van het public outreach team worden deze groepen in contact gebracht met de choreograaf en wordt er gezorgd voor follow-up tijdens de samenwerking.

Tijdens de eerste week van juni ontmoet Graham groepen uit het sociale, culturele en socio-culturele weefsel van Brussel. Het doel van deze acht ontmoetingen is om samenwerkingen en uitnodigingen met professionele dansentiteiten en potentiële deelnemers tot stand te brengen voor de volgende fase van het project in september.

In september zal het *Bal Amical.e* project zich als volgt ontfouten: *Tijdens de Outreach Week* (09.09.2024-13.09.2024) worden op locatie acht workshops gehouden met geïnteresseerde groepen. De inhoud van deze eerste workshops bestaat vooral uit een open gesprek over wat de deelnemers voelt en hoe ze zichzelf willen onderzoeken door middel van beweging en dans. We bezoeken een school, een rusthuis, dagcentra voor mensen met een beperking, ontmoetingsplaatsen en andere organisaties die deel uitmaken van het sociale weefsel van Brussel.

De tweede week van het project, *Open Week* (16.09.2024-21.09.2024), vindt volledig plaats in Charleroi Danse, in de Salle La Raffinerie. Gedurende de hele week zijn er slots beschikbaar voor verschillende workshops. Van maandag tot donderdag kun je vrij bewegen tijdens de Open Studio's (4), een nieuwe benadering van dans verkennen tijdens de *Mixability Workshops* (5) en ruimte laten voor improvisatie tijdens de Dance Jams (4). Deze workshops vinden 's middags en 's avonds plaats (14:00-22:00), en zijn open en gratis voor iedereen die geïnteresseerd is of de choreograaf al in een eerdere fase heeft ontmoet.

De Mixability Workshops bieden een introductie in verschillende dansstijlen die samengesmolten kunnen worden tot een nieuwe vorm (Paaldans, Waacking, Couple Dance, Tango en Dabke). Deze workshops worden aangeboden in samenwerking met: Carla Parcianello (Waacking), JEZEBEL Studio - Spring Leysen (Paaldans), Paola Dibella (Koppeldans), Flavia Morari - Tango Factory (Tango) en Yazan Iweidat (Dabke).

Op vrijdag worden alle deelnemers uitgenodigd om samen de bal te maken. Wie doet wat... en wanneer? Hoe past het in de muziek?

Het Bal Amical.e vindt plaats op 21.09. Op dat moment wordt ook het publiek uitgenodigd om deel te nemen. Ook zij zullen deel uitmaken van het creatieve proces.

Deze bal krijgt vorm dankzij de bijdragen die zijn verzameld tijdens *de Outreach Week*. Dit is mogelijk dankzij de deelname van: GAMS (8 deelnemers), GO! Atheneum Anderlecht (studenten architectuur, beeldende kunst en audiovisuele media) (16), Le 8ième Jour (6), Lumina (20), JEZEBEL Studio, Fuchsias (20) en Cultureghem (15).

Kris Verdonck - EXHAUST

EXHAUST is een gewaagde middeleeuwse processie door de stad, gemaakt door A Two Dog's Company, Kris Verdonck, waarin de "laatste adem" van de verbrandingsmotor wordt gevierd.

Wat betekent het? Met behulp van voertuigen paraderen de deelnemers en de ontwerper in vol ornaat door de stad, met vlaggen en hamers, en eindigend met een daverende explosie van een motor. Het is niet zomaar een show, maar een manier om de aandacht te vestigen op de klimaatcrisis en de dringende noodzaak om af te stappen van vervuilende technologieën.

Samen met organisaties die zich inzetten voor een betere wereld, willen ze laten zien dat het tijdperk van de verbrandingsmotor echt voorbij moet zijn. Het is een uitnodiging om te laten zien dat we samen opkomen voor verandering, met een duidelijke boodschap: we hebben een schonere, duurzamere toekomst nodig. Samen met andere klimaatactivisten, scholen en milieugroepen banen ze zich een weg door de stad.

Bildy - Stedelijk ritueel

20.09.2024

Urban Ritual is een coproductie die je uitnodigt om een reis te maken door middel van bewegingen, gebaren, verhalen en rituelen. In een hedendaagse ceremonie in de openbare ruimte, geïnspireerd door verschillende culturele en spirituele tradities, komt het toevallige publiek in contact met anderen door middel van gastvrije gebaren en emotioneel geladen dansen. Er wordt een tijdelijke ruimte gecreëerd voor individuele uniciteit en wederzijdse verbondenheid. Bildy reikt uit naar persoonlijke en collectieve verhalen. Ze onderzoekt het creëren van een plek waar complexiteit, pijn en verdriet hun plaats kunnen vinden. Performer en choreografe Einat Tuchman verkent dit idee door middel van gratis workshops in verschillende ruimtes in Molenbeek. Met geïnteresseerde Brusselse deelnemers onderzoekt ze de complexe relatie tussen het individu en de groep, in relatie tot territorium en eigendom. *Urban Ritual* wordt georganiseerd door Bildy, een participatief buurtproject in Sint-Jans-Molenbeek. Coproductie: KANAL-Centrum Pompidou

Danse des Bastard.e.s

22.09.2024

Net als het Zinneke vierden de Bastard-es van Brussel de vermenging van mensen en heroveren ze het concept van de "Bâtard" of "Bâtarde" als centraal element van de Brusselse identiteit. Tijdens deze performance 'adopter' ze als groep een straatpaal die elegant versierd is om hem representatief te maken voor hun buurt op de slotdag van MolenFest en lopen ze uiteindelijk door de stad naar de Grote Markt.

Lisa Matthys - KANAL Tours

Tijdens de KANAL Tours, die in september plaatsvinden als onderdeel van *MolenFest*, kunnen bezoekers een soundscape-installatie op de bouwplaats ontdekken. Omringd door de stemmen van kinderen van basisschool De Droomboom HSBS lopen ze over een krijttekening van de 9-jarige Samuel. Een tekening die het droombeeld van het toekomstige museum verbeeldt.

INHOUD BEWERKEN EN INTERPRETEREN

Gewone talen

Deze generieke term brengt projecten samen voor de gezamenlijke publicatie van lexicons en schrijfgidsen over belangrijke sociale kwesties, zodat kunstenaars en artistieke en culturele instellingen op een geïnformeerde en relevante manier kunnen deelnemen aan de grote maatschappelijke debatten.

Na de lancering in november 2023 van een eerste proefbijeenkomst voor gezamenlijke publicatie met Franstalige verenigingen over woorden en talen met betrekking tot de LGBTQIA+-gemeenschappen, werd in januari 2024 een tweede bijeenkomst gehouden om een eerste lexicon in het Frans af te ronden. Genres pluriels, Rainbow Nation en Tels Quels waren de Brusselse verenigingen die betrokken waren bij het proeflezen van de intern geproduceerde hulpmiddelen. Na de eindredactie en voorstellen aan de verenigingen werden deze tools in het Nederlands vertaald en op 28 mei 2023 voorgesteld aan een nieuwe groep Nederlandstalige verenigingen die betrokken zijn bij de verdediging van de rechten van LGBTQIA+-gemeenschappen: Sophia, Troebel, Genres pluriels en QueerMatch. Er is een nieuwe editie gemaakt in het Nederlands en Frans om vertaling naar het Engels mogelijk te maken. De eerste drie lexicons worden in 2025 gepubliceerd.

Op 12 november 2024 werd een intern opgesteld nieuw lexicon voorgesteld voor een gezamenlijke redactiesessie met organisaties die expertise hebben in migratiegerelateerde kwesties. Het CBAI, Centre Bruxellois d'Action Interculturelle, het Comité des femmes sans papiers, de Foyer Selah, het Musée des migrations, het label United stages van de RAB-BKO en de Voix des Sans Papiers waren de betrokken verenigingen.

Stemtoon en interpretatiegids

Naast de huisstijl is het document Tone of Voice gemaakt om de waarden van KANAL te verankeren en te vertalen in de schrijfstijl.

EEN PUBLIEKSSTRATEGIE ONTWIKKELEN

Bemiddeling

Ontwikkeling van een bemiddelingsstrategie voor de opening van KANAL. De collectieve reflectie heeft geresulteerd in een aantal strategische lijnen die al gedeeltelijk zijn geïmplementeerd door middel van specifieke acties. Dit werk wordt voortgezet met een groeiend team.

Co-Creatie

In het kader van de reorganisatie van het departement Publiek werd een nieuwe eenheid opgericht voor de ontwikkeling van co-creatieprojecten met de verschillende actoren in de Brusselse regio (lokale kunstenaars, verenigingen, bewoners, studenten, enz.). Met de aanwerving van de afdelingsmanager in september 2024 werden de laatste vier maanden besteed aan de strategische ontwikkeling van de afdeling: visie, methodologie, kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen, vijfjarige projecten, beheer van toekomstige teams en de creatie van werkinstrumenten om projecten op te volgen.

Er is ook een driejarig partnerschap ondertekend met het programma Exiles & Creations, in samenwerking met de Voix des sans papiers de Bruxelles (VSP BXL) en de Écoles Supérieures d'Arts Saint-Luc & ERG. Dit partnerschap zal leiden tot een

hele reeks projecten die zich uitstrekken over de jaren 2025 en 2026, om zo territoriale samenwerkingsprocessen met duurzamere resultaten op te zetten.

Onderwijs

Sinds september 2024 wordt er gewerkt aan een strategie en methodologie om jongeren van 0 tot 18 jaar op te leiden en te ondersteunen, met het oog op de opening in 2026. Deze methodologie bestaat uit verschillende fasen die in 2024 van start zijn gegaan:

Diagnosefase

Er werd een enquête gehouden onder leerkrachten in Brussel, Wallonië en Vlaanderen om een beter inzicht te krijgen in hun behoeften op het vlak van museumbeleving (uurroosters, verwachtingen, aandachtspunten). De enquête werd gebruikt om hun verwachtingen en specifieke behoeften in kaart te brengen, zodat een programma van schoolactiviteiten kon worden ontworpen dat aan die behoeften voldeed. In totaal werden 200 antwoorden ontvangen, waaruit een aantal belangrijke trends naar voren kwamen op het gebied van de ontvangst van dit publiek. De vragenlijst zal ook worden uitgedeeld tijdens een bijeenkomst met onderwijsraadsleden in maart 2025. In maart 2025 zal een vragenlijst voor buitenschools publiek worden ontwikkeld.

Sessies over collectieve intelligentie

Er werden drie creatieve sessies georganiseerd waaraan musea, leden van de onderwijsgemeenschap en actoren uit de vrijwilligerssector deelnamen. Deze sessies waren bijzonder verrijkend en vormden de basis om na te denken over het creëren van toekomstige activiteiten voor jongeren in KANAL. Elke educatieve activiteit zal worden ontworpen met behulp van deze gezamenlijke aanpak, om een divers scala aan creativiteit, ideeën en aandachtspunten te bieden.

Een educatieve identiteit opbouwen

In samenwerking met de afdeling Publiek is begonnen met het creëren van een identiteit en een educatieve strategie. Deze aanpak is gebaseerd op verschillende pijlers die onze educatieve aanpak leiden, zoals spel, vragen stellen, experimenteren en een gevoelige benadering van kunst.

Deze identiteit wordt ook opgebouwd rond de thema's van de tentoonstellingen, rekening houdend met de schoolprogramma's en geïnspireerd door actieve onderwijsmethodes. Het doel is om een unieke identiteit te ontwikkelen, specifiek voor KANAL, die kan worden aangepast aan elk evenement en aan de verschillende doelgroepen, terwijl de diversiteit van de benaderingen wordt bevorderd.

Ontmoeting met jong publiek

Er zijn verschillende projecten gepland voor 2025 om een jong publiek te ontmoeten voor de opening. Twee daarvan hebben een uitgebreide voorbereiding en contact tussen september en december 2024 geleverd. Het doel is om tot aan de opening partnerschappen aan te gaan met de 27 Franstalige en Nederlandstalige onderwijsinstellingen (kleuter-, basis-, secundair en buitengewoon onderwijs) die zich op 15 minuten loopafstand van KANAL bevinden.

Twee projecten zullen als uitgangspunt dienen voor deze fase van bijeenkomsten:

1) KANAL IN KLAS

Het project omvat het organiseren van bijeenkomsten in scholen in de omgeving van KANAL. De activiteiten worden tot 2026 gratis aangeboden aan klassen van het kleuter-, basis-, secundair en buitengewoon onderwijs in het Frans en het Nederlands. In totaal zal KANAL EN CLASSE 250 evenementen aanbieden in Molenbeekse scholen. Elke sessie duurt twee uur: voorstelling van een maquette van KANAL, ontdekking van de wereld van een museum, voorstelling van het werk No Ice (een stuk uit de KANAL-collectie) en een creatieve workshop stof beschilderen. De kinderen zullen samenwerken om een gigantische lappendeken te maken, die tentoongesteld zal worden in de educatieve ateliers van 2024.

2) VERHAAL ATLAS

Bij dit project zijn vier basisscholen betrokken die zich op 15 minuten van KANAL bevinden. Het doel is om een evoluerende kaart te creëren, verrijkt door ontmoetingen met de kinderen tussen maart en juni 2025. Deze kaart zal worden gebruikt om de pedagogische principes van KANAL te illustreren, waarbij de nadruk wordt gelegd op artistieke experimenten, de betrokkenheid van jongeren als drijvende kracht achter de projecten en de eindevaluatie die door leerlingen en leerkrachten wordt uitgevoerd. Het zal ook op zichzelf een bemiddelingsmedium zijn, gemaakt door en voor de kinderen om het KANAL-project en de integratie ervan in de stedelijke omgeving uit te leggen.

HOOFDSTUK 5. COLLECTIE, ARCHIEVEN & BIBLIOTHEEK

1. AFDELING

1.1 Strategie

De strategie voor de collecties, archieven en bibliotheek van de Fondation KANAL-Centre Pompidou is afgerond en zal begin 2025 worden voorgelegd aan het Acquisitiecomité, de Raad van Bestuur en de Raad van Beheer van de Fondation KANAL-Centre Pompidou. Dit omvat de strategie voor de aankoop, het beheer en de promotie van alle collecties.

Tegelijkertijd zijn de belangrijkste beleidsregels en de meeste standaarddocumenten beschikbaar. Deze worden voortdurend bijgewerkt en verbeterd op basis van de ontvangen feedback.

Al beschikbaar:

1. Collectie-, archief- en bibliotheekstrategie (FR/ENG)
2. Aankoopbeleid per type werk (fysiek, digitaal, *live kunst*) (FR)
3. Reglement van orde van het acquisitiecomité en standaard uitnodigingsbrief voor nieuwe leden (FR)
4. Licht formulier beschikbaar op de website voor ongevraagde voorstellen (FR/NL/ENG)
5. Interne bestelformulieren (FR/NL/ENG)
6. Technische vragenlijst per type werk (fysiek, digitaal, *live kunst*) (FR/NL/ENG)
7. Milieueffectbeoordeling voor overnames (FR)
8. Collectiecontracten (FR/NL/ENG)
9. Inzameldonatiecontract (FR/NL/ENG)
10. Handboek schenkingscontracten voor archieven en bibliotheek
11. Kredietbeleid (FR)
12. Algemene bruikleenvoorwaarden voor de collectie (FR/NL/ENG)
13. Conditierapport (fysieke objecten, digitale objecten, archieven en kostbare reserves)
14. Activeringsverslag (*levende kunst*) (FR)
15. Model installatieprotocol (FR)

Wordt aan gewerkt:

1. *Live kunst*contracten
2. Algemene voorwaarden voor archief- en bibliotheekuitleningen
3. Overeenkomst voor overdracht van digitale rechten (archieven en bibliotheek)
4. Preventieve conserveringsstrategie (fysieke objecten, digitale objecten, *levende kunst*)
5. Noodplan
6. Eco-conditioning checklist

7. Milieueffectbeoordeling voor leningaanvragen

Uiteindelijk zullen al deze documenten beschikbaar zijn in tenminste het Frans en Nederlands.

1.2 Personeelszaken

De afdeling ontwikkelt de strategie voor aankopen, de collectie, de bibliotheek en de archieven van de Fondation KANAL-Centre Pompidou en voert het daaruit voortvloeiende actieplan uit.

De belangrijkste taken zijn:

- Toezicht houden op de invoerprocessen voor acquisitie en collectie
- Behoud, logistiek en controle van collectiebewegingen (interne en externe leningen)
- Onderzoek, verzamel, documenteer en organiseer gegevens met betrekking tot de collecties en vergroot hun waarde

Het team bestaat uit:

- 1 Manager aanwinsten, collecties, archieven en bibliotheek (Jennifer Beauloye, sinds januari 2018)
- 1 Documentalist (Alison Hocq, sinds juni 2022)
- 1 assistent voor collecties (Laia Lozano Lopez, vanaf juli 2023)
- 1 Restaurateur (Frances Berry, sinds september 2024)

De uitbreiding van het team collecties tussen 2022 en 2024 zal ons in staat stellen om onze strategie verder te ontwikkelen, de procedures van de afdeling verder te verbeteren (beleid, formulieren en andere sjablonen), onze aankoopdossiers te perfectioneren, te anticiperen op behoeften en budgetprognoses op te stellen.

Gezien de exponentiële groei van de collecties, de verhoging van het aankoopbudget vanaf 2025 (beheerscontract 2024-2028) en de toename van het aantal bruikleenaanvragen, zou het verstandig zijn om het aantal personeelsleden na de opening opnieuw te evalueren, zodat de afdeling CAB haar taken kan blijven uitvoeren en de extra werklast kan opvangen.

1.3 Jaarlijks budget

De totale begroting van het departement voor 2024 bedraagt 779 199,00 euro, inclusief 568 951,00 euro voor aankopen (dankzij een overdracht van 318 951,00 euro uit 2023).

Het budget van de CAB-afdeling is onderverdeeld in 5 enveloppen:

1. Het aankoopbudget voor de collectie (jaarlijks budget van €250.000 + mogelijke overdrachten)
2. Het budget voor collectiebeheer, waaronder:
 - Beheer (exponentieel)
 - Er wordt voorrang gegeven aan kosten in verband met de preventieve conservering van werken die het jaar voordien aan de collectie werden toegevoegd (kratten, restauratie, inlijsten, enz.).

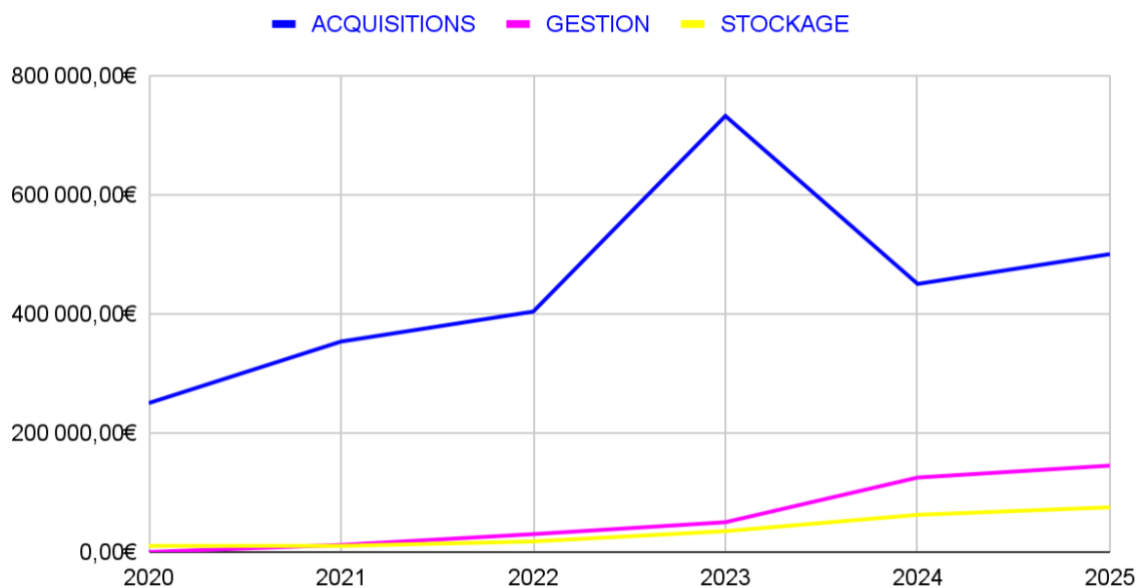
- Bepaalde kosten kunnen ook worden gedekt door leningaanvragen
 - Grote restauratieprojecten moeten worden besproken met het management zodat ze kunnen worden opgenomen in de begroting voor het volgende jaar.
 - Opslag en verzekering (exponentieel)
3. Het aankoop- en beheerbudget van de bibliotheek
 - Huidige overnames (25%)
 - Strategische overnames (50%)
 - Abonnementen (25%)
 4. Het budget voor archiefbeheer
 5. De begroting voor de transversale kosten van het departement

Er moet worden opgemerkt dat de budgetten voor opslag, verzekering en collectiebeheer die zijn opgenomen in het beheerscontract voor 2024-2028 vast blijven staan. Op basis van een analyse van voorgaande jaren merken we echter op dat :

- Opslag- en verzekeringsbudget: gemiddelde stijging van +116% per jaar tussen 2022 en 2024.
- Beheersbudget: gemiddelde stijging van 123% per jaar tussen 2021 en 2024.

Daarnaast zijn er, met het oog op de opening, kosten verbonden aan de voorbereiding en/of installatie van de KANAL-werken die vanaf 2025 worden tentoongesteld.

Deze budgetten moeten dus evenredig met de groei van de collectie worden verhoogd.

1.4 Software

In november 2022 publiceerde de KANAL-Centre Pompidou Foundation een specificatie voor de implementatie van software voor collectiebeheer in 2024. Archief- en bibliotheekbeheer zijn optioneel.

SkinSoft won het contract. De voorgestelde oplossing omvat archief- en bibliotheekmodules.

De verschillende modules werden opgezet, gegevens werden geïmporteerd en teams werden gedurende 2024 getraind. Een grote opschoning van de gemigreerde gegevens voor de collectie en de bibliotheek werd uitgevoerd in de loop van 2024 en is nog steeds aan de gang. Desondanks zijn de database en de meeste toepassingen nu operationeel. De volledige collectie en bibliotheek zijn gecodeerd.

Er zijn twee projecten gepland voor 2025:

- een stapsgewijs registratieplan opstellen voor alle nieuwe werken die in de collectie worden opgenomen
- de verpakking en andere informatie die nodig is voor uitleningen coderen om de bestanden met werken en edities te voltooien

Tegelijkertijd zijn besprekingen begonnen met teams van de CIVA Stichting om een gemeenschappelijke interface voor te bereiden tussen de respectieve databases van de twee instellingen en om een beheermodel vast te stellen voor de afdelingen Archieven en Bibliotheek.

Er moet ook worden opgemerkt dat in 2024, als onderdeel van deze werkzaamheden, is besloten om de inventarisnummers van de werken in de collectie te wijzigen. De inventarisnummers zijn vereenvoudigd omwille van de efficiëntie en om te voldoen aan de museale en interne gebruiken.

2018-2024	VANAF 2024
FKS-A2024-075 FKS = Stichting KANAL A = overname 2024 = jaar van aankoop 075 = 75e werk in de inventaris	K2024-001 K = KANAL 2024 = jaar van aankoop 001 = 1e werk ingevoerd voor het jaar 2024 (nummering elk jaar resetten naar 0)

Werken die tussen 2018 en 2023 zijn verworven, behouden het oude inventarisnummer voor archiveringsdoeleinden, ook al is het nieuwe systeem vanaf nu van toepassing.

2. COLLECTIES

89 werken
 52 artiesten
 2.476.135 exclusief BTW uitgegeven (inclusief Alÿs, Janssens en Nkanga aan
 +€100k)
 31.343 exclusief BTW/gemiddeld werk (exclusief donaties)
 4.437.200€ totaal VA (inclusief 1.900.000€ voor Alÿs)

Sinds 2018 ondersteunt de aankoopstrategie van de Fondation KANAL-Centre Pompidou de hedendaagse creatie in Brussel en België en weerspiegelt ze haar interdisciplinair engagement.

De collecties van de Fondation KANAL-Centre Pompidou worden gefinancierd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (met een initieel budget van € 250.000 per jaar)

en hebben tot doel het dubbele verhaal te vertellen van enerzijds de huidige Belgische kunstscène en anderzijds de Fondation KANAL-Centre Pompidou.

De eerste aanwinsten werden in 2018 in opdracht gegeven voor KANAL Brut. Deze eerste ervaring heeft de aankoopstrategie van deze eerste jaren bepaald. Sindsdien wordt het werk voortgezet door de Aankoopcommissie, bestaande uit leden van het team van de Fondation KANAL-Centre Pompidou en onafhankelijke deskundigen. Samen hebben zij de basis gelegd voor de collecties van de Fondation KANAL-Centre Pompidou. Deze zijn stevig geworteld in de diversiteit van de Belgische kunstscène en weerspiegelen de complexiteit van de hedendaagse artistieke praktijken.

2.1 Chronologische herinnering

- 2017.** Oprichting van een jury voor artistieke opdrachten in het kader van KANAL BRUT (2018-2019). Na ontvangst werden de werken opgenomen in de inventaris van de Fondation KANAL-Centre Pompidou alvorens te worden tentoongesteld tijdens KANAL Brut (mei 2018-juni 2019).
- 2018.** Oprichting van het Acquisitiecomité door de Raad van Bestuur op 17 september 2018.
- 2019.** Definitie van de methodologie, selectiecriteria en procedures (voor indiening en opname in de collectie).
- 2020.** Eerste serie aankopen (budget van €250.000).
- 2021.** Tweede reeks aankopen (budget van 500 000 euro dankzij de overdracht van 2019).
- 2022.** Presentatie aan de pers op 10 maart 2022 en derde reeks aankopen (budget van €400.000 dankzij de overdracht van 2021).
- 2023.** Intensivering van de internalisering van het proces na de komst van de artistiek directeur en de versterking van het artistieke team.
Vierde reeks aankopen (budget van € 977.000 dankzij de overdracht van 2022 die uitzonderlijk wordt gecombineerd met dat van de programmering van 2022).
- 2024.** Vernieuwing van de acquisitiecommissie.
Vijfde reeks aankopen (budget van 568 951 euro dankzij de overdracht van 2023).

2.2 Aankoopcommissie

In 2024 worden zes van de acht externe leden van de Aankoopcommissie van de KANAL-Centre Pompidou Foundation herbenoemd voor een termijn van vijf jaar. De nieuwe leden zijn benoemd door de Raad van Bestuur op 26 juni 2023.

In 2024 zal het Acquisitiecomité daarom bestaan uit:

- 4 leden van de Fondation KANAL-Centre Pompidou en het Centre Pompidou :
 - Yves GOLDSTEIN, projectmanager, Fondation KANAL-Centre Pompidou
 - Kasia REDZISZ, artistiek directeur, Fondation KANAL-Centre Pompidou
 - Jennifer BEAULOYE, hoofd collecties, archieven en bibliotheek, Fondation KANAL-Centre Pompidou
 - Xavier REY, directeur van het Musée National d'Art Moderne, Centre Pompidou
- 8 externe leden :

- Daniel BLANGA GUBBAY, artistiek directeur van het KunstenFestivaldesArts (sinds 2023)
- Diana CAMPBELL, artistiek directeur van de Samdani Art Foundation en hoofdcurator van de Dhaka Art Summit (sinds 2023)
- Karima BOUDOU, curator in het SMAK in Gent (vanaf 2024)
- Ayoko MENSAH, onafhankelijk curator (vanaf 2024)
- Lucy PEREIRA, privéverzamelaar (vanaf 2024)
- Raphaël PIRENNE, doctor in de kunstgeschiedenis en hoogleraar aan de ERG en La Cambre (vanaf 2024)
- Maria Inès RODRIGUEZ, directeur van de Walter en Nicole Leblanc Foundation en adjunct-curator van het Museu de Arte de São Paulo (vanaf 2024)
- Pierre-Olivier ROLLIN, directeur van BPS22 in Charleroi (vanaf 2024)

Tijdens de vergadering van het Forward Studies Committee op 25 januari 2024 werden alle leden uitgenodigd voor een bezoek aan de locatie, gevolgd door een presentatie over de collectie en de werkwijze van het comité.

2.3 Procedure en tijdschema

Alle werken die in de collecties van de Fondation KANAL-Centre Pompidou terechtkomen, of ze nu geschonken, afgestaan, gelegateerd, in bewaring gegeven of aangekocht zijn, moeten een grondig onderzoek ondergaan.

Voorstellen worden eerst besproken in de Collecties Groep, die eens per maand bijeenkomt, voordat ze de drie fasen van de Aankoopcommissie doorlopen:

1. Intern precomité (ontvankelijkheid)
2. Acquisitiecommissie (selectie)
3. Raad van bestuur (validatie)

In 2024 kwam het Acquisitiecomité op de volgende data bijeen in de Fondation KANAL-Centre Pompidou:

1. Donderdag 25 januari 2024 voor de toekomstgerichte commissie
De deadline voor aanvragen was 5 april 2024.
2. Dinsdag 23 april 2024 voor het precomité
3. Woensdag 5 juni 2024 voor de Aankoopcommissie

De keuzes van het overnamecomité werden op maandag 24 juni 2024 goedgekeurd door de raad van bestuur.

Zodra de beslissingen gevalideerd zijn, begint de procedure voor de opname in de collectie, die bestaat uit het informeren van de kunstenaars en/of galerijen, de contractualisering, de controle van de technische dossiers en de ontvangst van alle nodige documenten, de ontvangst in de opslagplaats, de inspectie door de restaurateur, de planning van eventuele bestellingen van kisten of interventies, de aanvaarding of de weigering van de werken en ten slotte de facturering.

3. OVERNAMES 2024

3.1 Budget

Het vaste jaarlijkse budget is €250.000 exclusief btw.

Aan dit bedrag moet het saldo van het vorige jaar worden toegevoegd, d.w.z. €328.275 exclusief btw, voor een totaal van €578.275 exclusief btw.

Van dit bedrag moet echter :

- het tweede deel van de aankoop van de Tornado van Francis ALÏS (2000-2010) (€175.000 excl. btw)
- de aankoopprijs van werken van Danaï ANESIADOU (€ 58 000 excl. btw)
- het bedrag van de overname van Zugunruhe (2022) van Kasper BOSMANS (€56.000 exclusief btw)
- het verschil in btw als gevolg van een wijziging in de facturering door twee galerieën in 2023 (€9 324)

Het bedrag van € 30.000 exclusief BTW dat was gereserveerd voor de aankoop van de werktafel van Kate McKINSTOSH (CDA-008) is echter vrijgegeven. Aangezien de onderhandelingen niets hebben opgeleverd, is afgesproken dat het voorstel opnieuw zal worden bekeken door het Acquisitiecomité zodra een definitieve prijs is vastgesteld.

Het totale beschikbare bedrag voor het Acquisitiecomité 2024 is dus € 279.951 exclusief btw (exclusief ALÏS, ANESIADOU en BOSMANS).

3.2 Voorstellen geïnventariseerd en onderzocht

Sinds de oprichting van de Acquisitiecommissie in 2018 zijn 254 voorstellen geïnventariseerd, waaronder:

44 voor 2024

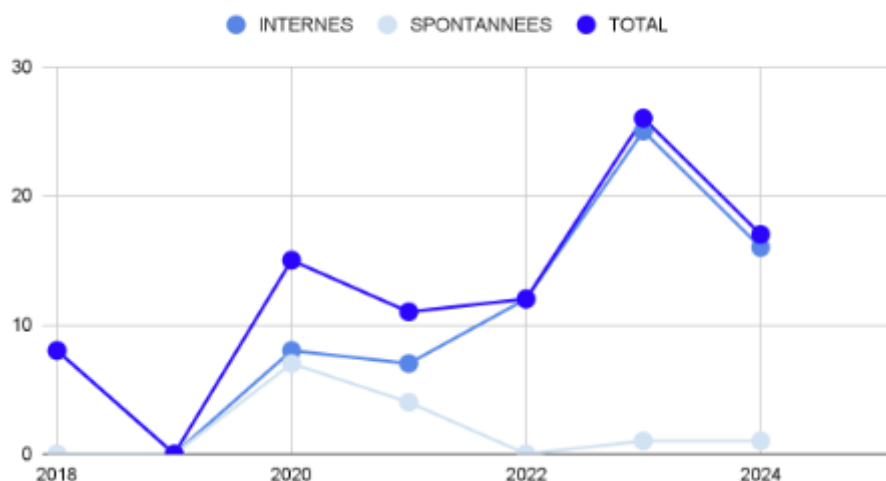
9 waren niet succesvol

24 werden afgewezen, geweigerd of doorgestuurd

3 zijn uitgesteld tot 2025

8 voorstellen werden goedgekeurd door het comité en vervolgens gevalideerd door de Raad van Bestuur

PROPOSITIONS

3.3 Aangekochte werken

15 nieuwe werken van 8 verschillende kunstenaars werden aangekocht in 2024 voor een totaal onderhandeld bedrag van 388.200,00€ exclusief btw:

1. Éric CROES, *Blue Smoker*, 2023, vergezeld van kunstenaarsboeken geschonken aan de KANAL bibliotheek (COLL-2023-0219) - 27.200€ exclusief BTW
2. Ann Veronica JANSSENS, *Eclipse Ensemble*, 2019 (COLL-2023-0223) - 124.000€ exclusief BTW
3. Charif BENHELIMA, *Petit Château*, 1996-1997 (COLL-2023-0226) - 25.000€ exclusief BTW
4. Aglaia KONRAD, *Desert Cities*, 2007-2009 & *I ♥ Rückbau mit Footnotes*, 2020 (COLL-2023-0231) - 57.500€ exclusief BTW
5. Laurent DUPONT, *Attention*, 2023, *Chamallows*, 2023, *Fortune Cookies*, 2020, *Messenger de Lune*, 2023, *Property of the European Parliament*, 2020 en *Atelier*, 2009 (COLL-2023-0232) - 20.000€ exclusief BTW
6. Laurie CHARLES, *Migraine*, 2021, vergezeld van de voorbereidende tekening geschonken aan de KANAL archieven (COLL-2023-0233) - 7.000€ ex BTW
7. Judith BARRY, *Het werk van het bos*, 1991 (COLL-2023-0236) - 48.500€ ex BTW
8. Walter SWENNEN, *Bras d'honneur*, 2005 & *Continuer*, 2009 (COLL-2024-0248) - 79.000€ excl. BTW (incl. niet-aftrekbare BTW)

Daarnaast zullen werken van Francis ALÿS aan de collectie worden toegevoegd (goedgekeurd in 2023, gespreid over twee jaar). In totaal komen er 17 werken van 9 nieuwe kunstenaars in de collectie.

In totaal 89 werken van 52 kunstenaars (26 vrouwen en 26 mannen) van 19 verschillende nationaliteiten bevinden zich momenteel in de collectie van Fondation KANAL-Centre Pompidou.

Er is geen resterend saldo van de begroting voor 2024 dat kan worden overgedragen naar de aankoopcommissie voor 2025.

3.4 Statistieken en prognoses met betrekking tot de collectie

Tussen 2018 en 2022 zullen gemiddeld 12 tot 13 werken per jaar worden aangekocht* (vast budget van €250.000), met gemiddeld 7 tot 8 nieuwe kunstenaars per jaar*.

JAAR	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
NB	8	/	15	11	12	+25*+30	+12,5 (+15)	+25*	+25	+25	+25
TOTAAL	8	8	23	34	46	71 76	88,5 (89)	113,5	138,5	163,5	188,5

Groen: prognoses / Blauw: daadwerkelijke aankopen

* uitzonderlijk budget voor 2023

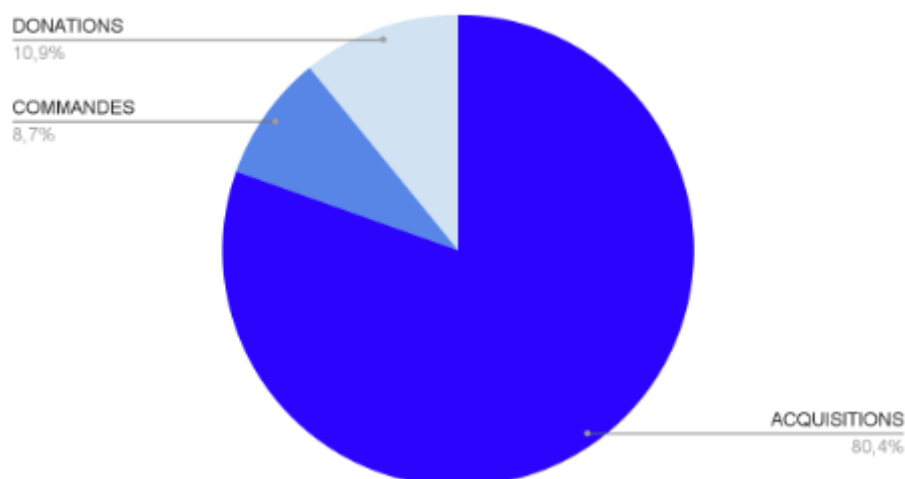
** verdubbeld budget vanaf 2025 (beheerscontract 2024-2028)

Eind 2024 zal de collectie van Fondation KANAL-Centre Pompidou uit 89 werken bestaan (8 opdrachten + 81 aankopen), waaronder:

- 19 video's of video-installaties
- 1 geluidsinstallatie
- 13 foto's of afdrukken (inclusief series)
- 3 tekeningen (inclusief serie)
- 5 gravures of lithografieën
- 15 faciliteiten, waaronder 2 *specifieke sites*
- 7 textiele werken of installaties
- 5 schilderijen of 2D-werken
- 12 beelden
- 5 protocollen
- 4 optredens
- 1 keramiek

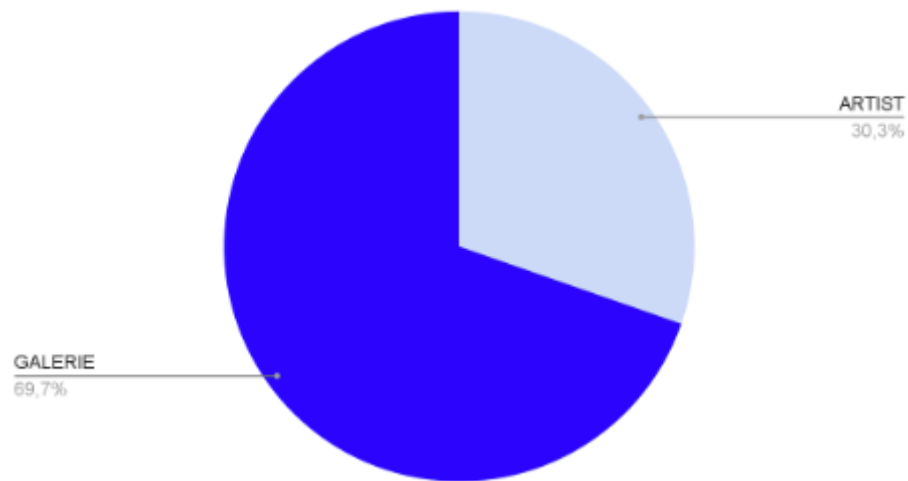
89 werken, waaronder 10 donaties

ACQUISITION MODE

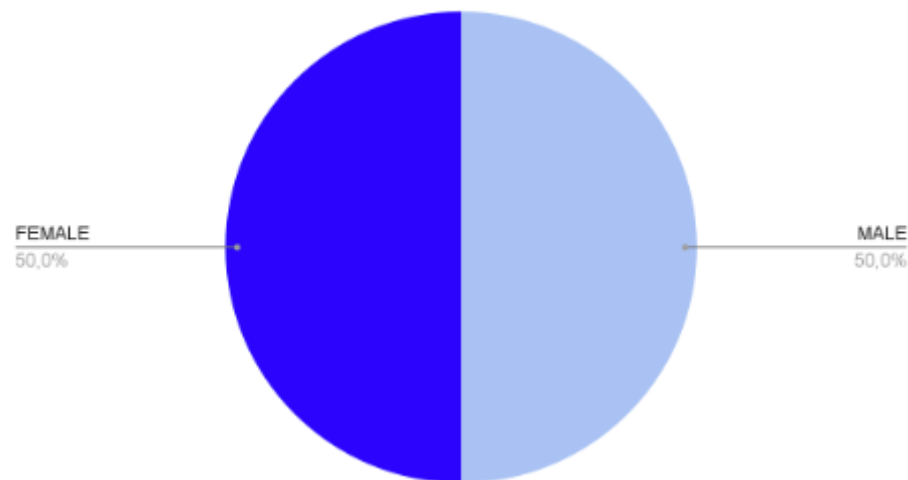
89 werken, 27 rechtstreeks aangekocht bij de kunstenaar en 62 bij galerijen (90% Belgisch)

ACQUISITION CHANNEL

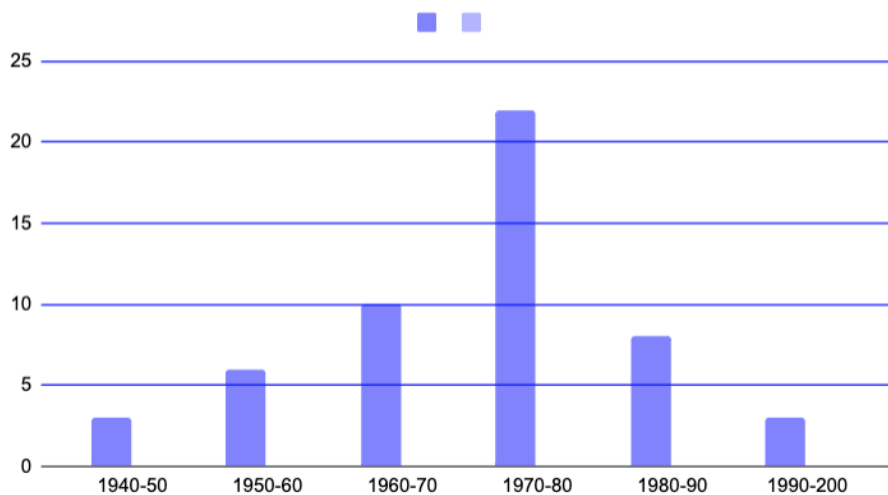
52 kunstenaars, waaronder 2 collectieven en absolute pariteit

GENDER

52 kunstenaars, waaronder 21 geboren in de jaren 1970

GENERATIONS

4. BEHEER, OPSLAG EN HERSTEL

4.1 Budget

Naast aankopen werd in totaal € 119.680,91 exclusief btw (op een budget van € 121.248 exclusief btw) uitgegeven aan beheer, behoud en conservering van de collectie. De opslag- en verzekeringskosten voor de collectie bedroegen €36.132,62 exclusief btw (op een begroting van €40.000,00 exclusief btw).

In totaal werd dus € 841.877,41 (exclusief btw) besteed aan de collectie van de KANAL-Centre Pompidou Foundation in 2024, inclusief aankopen.

4.2 Opslag

In afwachting van opslagruimte in het gebouw dat momenteel in aanbouw is, worden alle werken gecentraliseerd bij MOBULL Fine Art Packers in Zaventem. Met 89 werken beslaat de collectie een totaal volume van 220,5 m². Dankzij een constante zoektocht naar optimalisatie is dit volume gehandhaafd op een vloeroppervlakte van 130 m².

De KANAL-box bij MOBULL heeft nu echter een verzadigingspunt bereikt. Met de jaarlijkse groei van de collectie en de verhoging van het aankoopbudget vanaf 2025 is er de komende jaren een sterke stijging van het opslagvolume te verwachten. Er worden al oplossingen bestudeerd en verschillende scenario's overwogen.

Gemiddelde toename van het opslagvolume :

+43,3 m2 / an d'augmentation moyenne entre 2019 et 2022 (budget d'acquisition fixe de 250k)
+86,6 m2 / an à partir de 2025 inclus (enveloppe double)

ANNÉE	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
NBR OE.	8	8	23	34	46	71 72	83,5 89	114	139	164	189
VOL. (m2)	/	+30	+0	+55	+45	+86,6 +71	+43,3 +19,5	+86,6	+86,6	+86,6	+86,6
TOTAL	/	30	30	85	130	216,6 =201	259,6 =220,5	346,2	432,8	519,4	606

Groen: prognoses / Blauw: werkelijk volume

De Master Files van de digitale werken worden echter bewaard in de kantoren van de Fondation KANAL-Centre Pompidou. Ze zullen in 2025 naar MOBULL worden overgebracht.

Via het budget voor uitrustingskosten van de afdeling CAB zijn basisuitrustingen voor preventieve conservatie en restauratie, mobiele opslagunits, rekken voor het maken van observaties en geschikte lampen aangekocht. Al deze apparatuur wordt bewaard in de kantoren van de Fondation KANAL-Centre Pompidou of rechtstreeks in de KANAL-kleedkamer van MOBULL.

4.3 Restauratie en preventieve conservering

Het conserveringsbeleid voor de collecties is voornamelijk preventief om esthetische en/of materiële schade aan de werken te voorkomen en de budgettaire impact van grote restauratiecampagnes te minimaliseren, om nog maar te zwijgen van de schade aan het imago van de Fondation KANAL-Centre Pompidou die leidt tot een verlies aan vertrouwen in de instelling.

De aanwerving van een conservator voor het team van de afdeling CAB in september 2024 zal de ontwikkeling van dit gebied binnen de afdeling ondersteunen.

Na een maand vertrouwd te zijn geraakt met de structuur, de afdeling, de collecties en de database, werd de organisatie van haar tijd tussen de kantoren en de opslag opgezet. Vanaf oktober werd ze één dag per week aan MOBULL toegewezen om de collectie actief te monitoren. Dit omvat de volgende acties:

- werken voorbereiden voor uitgaande leningen
- toezicht houden op bestellingen en productie van nieuwe kisten en andere verpakkingen
- te zorgen voor de preventieve conservering van kunstwerken en
- coördinerende werkzaamheden (bij MOBULL of door externe restaurateurs)

In 2024 werden verschillende operaties uitgevoerd:

1. Anne-Mie VAN KERKHOVEN, *Resistir*, 1991 (K2023-019): na beschadiging van het scharnier nam een externe restaurateur het metalen element mee naar zijn atelier om de roest te verwijderen en te voorkomen dat het zich zou verspreiden. Het gezonde scharnier werd vervolgens teruggeplaatst op het werk bij MOBULL.

2. Sophie WHETNALL, *La banquise*, 2019 (K2022-007): er is een nieuwe verpakking ontworpen en besteld om het werk beter te kunnen bewaren. Vanwege de coating die de kunstenaar opnieuw aanbracht voordat het werk werd opgeslagen, is het belangrijk om het werk te laten ademen. Het opnieuw verpakken is gepland voor 2025, nadat het werk in de open lucht is gelaten om de resterende coatingdampen te laten ontsnappen.
Met toestemming van de kunstenaar observeert een onderzoeker van de Universiteit Antwerpen het werk in het kader van haar doctoraat over toxische stoffen in moderne en hedendaagse kunst in Conservation Science (onder begeleiding van professor H  l  ne Verreyke).
3. Gabriel KURI, *Balance of the Invisible and the Foreseeable*, 2014 (K2023-013): bij de ontvangst van het werk in oktober 2023 werden verschillende retouches uitgevoerd op het oppervlak van het gepoedercoate staal. De te retoucheren plaat werd naar het atelier van de restaurator gebracht om het nodige werk te laten uitvoeren voordat de terugzending werd georganiseerd.
4. Sammy BALOJI, *A Blueprint for Toads and Snakes*, 2018 (K2021-005): na inspectie van het werk bij ontvangst in 2021, werd Studio Lemmens eind 2023 belast met de taak om de picturale zijde van de doeken schoon te maken, nieuwe spieramen te maken, het ophangstelsel te veranderen, de blazer te restaureren en de 3 tekeningen opnieuw in hun lijsten te lijmen. Dit project, dat zal beginnen wanneer het werk in de herfst van 2023 wordt teruggebracht, nadat het is uitgeleend aan het Reina Sofia Museum in Madrid, zal meer dan een jaar in beslag nemen en er zal regelmatig contact zijn met de kunstenaar en zijn atelier. De restauratie moet begin 2025 klaar zijn, zodat het werk kan vertrekken naar de overzichtstentoonstelling van de kunstenaar in het EMST in Athene.
5. Aline BOUVY, *Potential for Shame*, 2022 (K2022-003): werkzaamheden aan de gipsen afwerking van de figuren en nieuwe ophangsystemen uitgevoerd door een externe restaurateur in verschillende opeenvolgende fasen in haar atelier.
6. Kasper BOSMANS, *Zugunruhe*, 2022 (K2023-003): nadat het werk in 2023 vanwege de staat van verval was teruggebracht naar de ontvangstruimte, begeleidden de kunstenaar en de Gladstone Gallery in overleg met het CAB-team de reiniging, restauratie en versteviging van het werk bij de marmerfabriek Van Den Weghe in Zulte.
7. Charif BENHELIMA, *Petit Château*, Brussel, 1996-1997 (K2025-005): productie van een nieuwe lijst voor elke fotoafdruk.
8. Aglaia KONRAD, *Desert Cities*, 2007-2009 (K2024-006): openen van de oude lijsten, schoonmaken van de werken en productie van nieuwe lijsten voor een betere conservering van het werk.

Naar aanleiding van de waarnemingen in de week van 16 september 2024, toen MOBULL haar 2024-aanwinsten in ontvangst nam, zijn er naast de confectie van opslagkisten een aantal interventies gepland voor 2025:

1. Walter SWENNEN, *Bras d'honneur*, 2005 (K2024-016): schoonmaken van het doek, verbeteren van het ophangstelsel en maken van een kist.
2. Walter SWENNEN, *Doorgaan*, 2009 (K2024-017): creatie van een doos.
3. Danai ANESIADOU, *Teucrium for Man, Caladium for Woman, Lady Dracula/Cool*, 2023 (K2023-021>023): nieuwe kisten voor de drie werken en overleg met een restaurateur voor een mogelijk nieuw ophangstelsel voor de twee epoxies.

4. Judith BARRY, *The Work of the Forest*, 1992 (K2024-015): na een blanco installatie bij MOBULL in de herfst van 2024 zullen de houten structuren worden behandeld met het oog op de presentatie van het werk tijdens de opening van KANAL in 2026.
5. Eric CROES, *Blue Smoker* (K2024-003): consolidatie van een scheur en versteviging van de basis van het werk.
6. Laurie CHARLES, *Migraine* (K2024-014): verandering van de huidige verpakkingsrol naar een niet-zure rol.
7. Laurent DUPONT, *Attention, Chamallows, Fortune Cookies, Messenger de Lune, Eigendom van het Europees Parlement*, 2020 & 2023 (K2024-008>012): wijziging van de verpakking en bescherming binnenin de werken (hol).
8. Francis ALÿS, *Zonder titel*, 2008-2017 (K2024-002): één tekening inlijsten, de lijsten voor de andere veranderen (x19) en een nieuwe doos maken.

5. LENINGAANVRAGEN

Hoewel nog bescheiden, zijn de werken in de collectie van Fondation KANAL-Centre Pompidou al het voorwerp geweest van verschillende bruikleenaanvragen, waaronder verschillende op internationaal niveau. De Fondation KANAL-Centre Pompidou is uiteraard blij haar collectie op deze manier zichtbaar te kunnen maken, in afwachting van een gebouw waarin ze kan worden tentoongesteld.

Naarmate de collecties groeien, zal het aantal verzoeken toenemen. In de nabije toekomst zullen deze verzoeken ook betrekking hebben op de bibliotheek (in het bijzonder de collectie kunstenaarsboeken) en de archieven.

5.1 Externe leningen

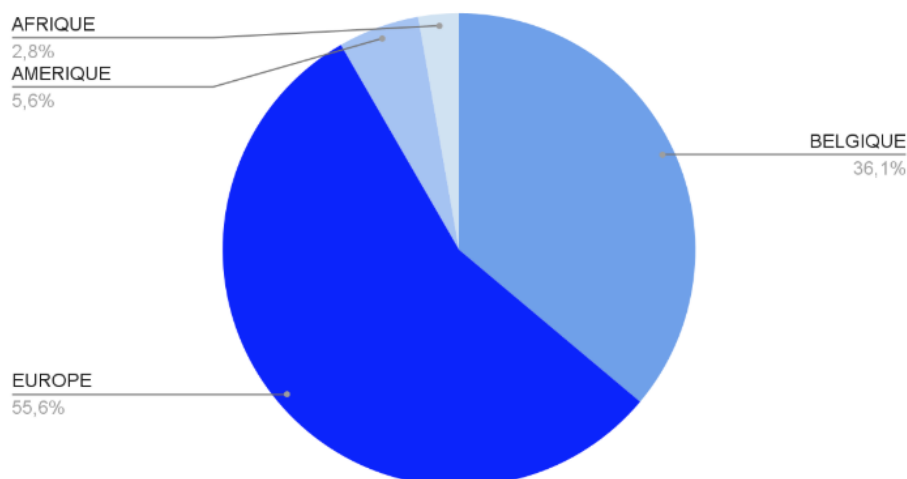
De Fondation KANAL-Centre Pompidou heeft sinds 2018 30 aanvragen voor een lening ontvangen:

4 in 2018
 5 in 2019
 3 in 2020
 2 in 2021
 5 in 2022
 9 in 2023
 7 in 2024

Op twee na werden ze allemaal geaccepteerd. De eerste betrof de installatie *in situ* door Younes BABA-ALI (FKS/C2018/005). De tweede was te wijten aan tijdsbependingen (minder dan een week).

Van de 35 aanvragen zijn er 22 internationaal (UK / FR / USA / DE / ES / CH / LU / GY / GR / AUT).

LOAN REQUESTS

5.2 Interne leningen

In 2024 werden de eerste boekingen voor de openingstentoonstellingen van KANAL in 2026 geregistreerd. Op dit moment zouden zes tentoonstellingen tussen 2026 en 2028 een of meer werken uit de KANAL-collectie bevatten. De lijsten worden nog opgesteld.

6. WAARDERING

6.1 Website

Sinds 2022 staat de collectie online op www.kanal.brussels. In de speciale tab wordt de collectie ingeleid met een algemeen commentaar voordat het werk voor werk wordt gepresenteerd. Elk werk wordt beschreven, becommentarieerd en geïllustreerd. Voor elke kunstenaar wordt een biografie gegeven, evenals een video (indien beschikbaar). Er is een zoekmachine beschikbaar om je te helpen de collectie te ontdekken. Deze informatie wordt regelmatig bijgewerkt, vooral met de nieuwe aanwinsten aan het einde van het jaar.

De procedures voor het verkrijgen en aanvragen van leningen worden in aparte tabbladen beschreven.

Er is ook een afdeling voor de bibliotheek en archieven van de KANAL-Centre Pompidou Foundation.

6.2 KANAL Collectie

Elk jaar worden nieuwe kunstenaars die deel uitmaken van de collectie uitgenodigd om deel te nemen aan een reeks video's over de "KANAL Collectie", die kunnen worden bekeken op de website van Fondation KANAL-Centre Pompidou, op sociale netwerken en op het YouTube-kanaal.

In 2024 werden 5 nieuwe video's geproduceerd en online gezet.

In totaal zijn er nu 17 video's beschikbaar, elk ongeveer 3 tot 5 minuten lang. In volgorde van publicatie: Ariane Loze, Saskia Gevaert, Ana Torfs, Aline Bouvy, Manon de Boer, Sophie Whettnall, Raffaella Crispino, Hana Miletic, Eric Van Hove, Maarten Vanden Eynde, Julien Meert, Jacqueline Mesmaeker, Hana Miletic, Kasper Bosmans, Pélagie Gbaguidi, Léonard Pongo, Laurie Charles.

6.3 Publicatie

Met de hulp van de afdeling Communicatie wordt een *folder* opgesteld om de nieuwe jaarlijkse aanwinsten te presenteren aan zowel partners als het publiek. De folders zullen bij de opening van het museum worden gebundeld voor publicatie in een box met de *folders* voor de aanwinsten van 2018-2026.

6.4 Kamer 7

In het toekomstige gebouw zal een tentoonstellingsruimte van 450 m² worden gewijd aan de kunstenaars uit de KANAL-collectie.

Via dit specifieke programma biedt Fondation KANAL-Centre Pompidou een eerste institutionele solotentoonstelling aan opkomende lokale kunstenaars uit haar collecties.

In 2024 zijn de eerste twee kunstenaars uitgenodigd om zaal 7 in te wijden tijdens de twee seizoenen na de opening.

7. ARCHIEVEN & BIBLIOTHEEK

Tegelijkertijd bepaalt de Stichting KANAL-Centrum Pompidou haar strategie voor haar archieven en bibliotheek.

Net als voor de collecties zijn er een aankoopbeleid en criteria opgesteld, evenals procedures voor het toevoegen van archieven en/of documentatie aan de collecties. Doelgroepen, behoeften en gebruik zijn ook geïdentificeerd.

7.1 Presentatie

De archieven en de bibliotheek van de Fondation KANAL-Centre Pompidou willen een onderzoekscentrum worden dat gespecialiseerd is in alle uitdrukkingsvormen van hedendaagse kunst in de 21e eeuw. Deze bronnen zullen nauw verbonden zijn met de KANAL-collectie en haar multidisciplinaire programmering. Het Documentatiecentrum zal ook een weerspiegeling zijn van de hele Brusselse en Belgische kunstscène en er een toegankelijk, levend en kritisch geheugen van worden.

De archieven van de Fondation KANAL-Centre Pompidou zullen worden bewaard en gepromoot, evenals de archiefcollecties die historisch verbonden zijn met de Fondation KANAL-Centre Pompidou of aan haar zorg zijn toevertrouwd.

De bibliotheek van de Fondation KANAL-Centre Pompidou biedt een collectie werken gewijd aan hedendaagse kunst in een poging om alle historische en disciplinaire kunstgebieden van de 20ste en 21ste eeuw te bestrijken.

Tegen 2026 zullen deze documentaire bronnen beschikbaar zijn voor het publiek - op nog nader te bepalen manieren - om (her)ontdekking en de productie van nieuwe kennis aan te moedigen.

7.2 Bibliotheek

7.2.1 Aanwinsten

Naast reguliere aankopen (25% van het budget) en abonnementen op vaktijdschriften (25% van het budget) doet de bibliotheek van de KANAL-Centre Pompidou Foundation 3 soorten strategische aankopen (50% van het budget):

- Aankopen van volledige collecties bij gespecialiseerde uitgevers die betrokken zijn bij de kunstenaars in de collectie of die dat in de nabije toekomst waarschijnlijk zullen zijn (in het bijzonder Gevaert édition, Triangle Books, (SIC), enz.)
- Aankoop van volledige collecties boeken en fanzines van in België wonende artiesten voor wie de boekproductie fundamenteel is en die de criteria en principes van de collectie delen (bv. Sophie Nys, Lise Duclaux, Pierre Leguillon, enz.).
- speciale aankopen van kunstenaarsedities die deel uitmaken van de collectie, in verband met werken in de collectie of met het bezit van gespecialiseerde uitgevers

In 2024 heeft de bibliotheek van de KANAL-Centre Pompidou Foundation, overeenkomstig haar aankoopbeleid, 207 boeken aangeschaft en 15 abonnementen op gespecialiseerde tijdschriften afgesloten.

	2021	2022	2023	2024
ACQUISITIES				
tijdschriften	/	73	23	30
boeken	132	93	146	207
kunstenaarsboeken	74	73	87	250
kunstenaarsedities	74	31	37	10
DONATIES				
tijdschriften	/	1340	/	587
boeken	150	805	202	546
kunstenaarsboeken	/	26	40	/
kunstenaarsedities	/	/	/	/
Subtotaal	340	2441	495	1540
TOTAAL	340	2871	3366	4906

Bijzondere aandacht ging uit naar kunstenaarsboeken. Er werden 100 kunstenaarsboeken aangekocht, evenals alle beschikbare publicaties van de Brusselse kunstenaar Bernard Villers en alle *Kempensinformatie Blad* van de Belgische kunstenaar Jef Geys. De inventaris van kunstenaarsboeken in de bibliotheek van de Fondation KANAL-Centre Pompidou bedraagt nu meer dan 400 items.

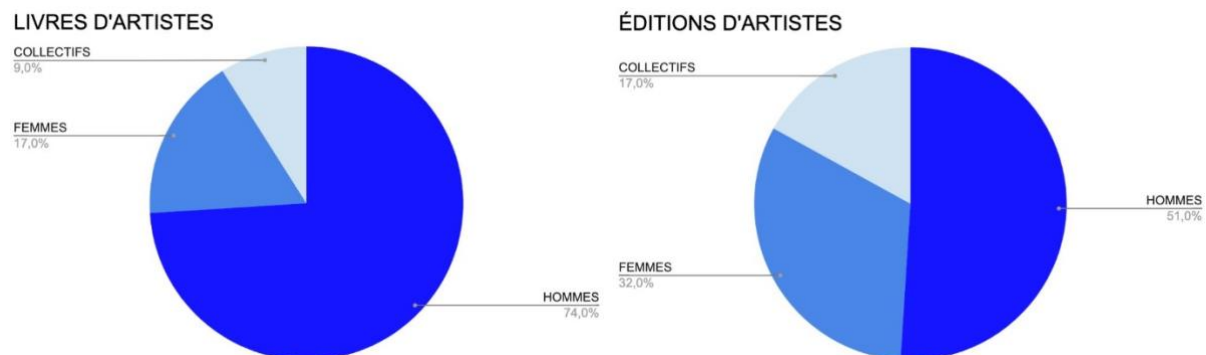
7.2.2 Inventaris

Na de aanwerving van een bibliothecaris in juni 2022 is de bibliotheek nu operationeel voor de teams van de Stichting KANAL-Centrum Pompidou. De Excel-catalogus van de bibliotheek is volledig gemigreerd naar de database SkinSoft (opschoning aan de gang) en wordt voortdurend bijgewerkt naarmate nieuwe aanwinsten worden gedaan. De bibliotheek heeft momenteel in totaal 4.906 items (exclusief duplicaten).

De inventaris is thematisch georganiseerd volgens de regels van de Universele Decimale Classificatie (UDC). De boekbeschrijvingen voldoen aan de ISBD-standaard.

Er is een aparte categorie ("kostbare reserve") gecreëerd. Deze groepeert zeldzame en/of kwetsbare kunstenaarsboeken en catalogi. Deze zijn ingedeeld per kunstenaar en per jaar van uitgave. Deze categorie heeft momenteel 315 items (exclusief duplicaten) via het item "kunstenaarsboeken" en 52 items (exclusief duplicaten) via het item "kostbare boeken".

Er is een grotere genderongelijkheid bij de kunstenaars die vertegenwoordigd zijn in de collectie kunstenaarsboeken dan in de collectie zelf. Dit verschil wordt gedeeltelijk verklaard door het feit dat de Fondation KANAL-Centre Pompidou verschillende volledige collecties van gespecialiseerde uitgevers heeft aangekocht. Dit verschil weerspiegelt dus hun eigen selectie van kunstenaars. Er zal de komende jaren aandacht worden besteed aan het herstellen van dit onevenwicht via de aankoopstrategie om een grotere diversiteit te garanderen.

7.2.3 Wisselbeleid

Na een onderbreking in 2022-2023 werd het ruilbeleid in 2024 opnieuw gelanceerd om samen te vallen met de publicatie van de catalogus *It Never Ends* van John M Armleder.

Een lijst van duplicaten en boeken die beschikbaar zijn voor ruil is ook beschikbaar op aanvraag via de website. Tot nu toe bevat de lijst ongeveer veertig boeken. In 2024 werden echter geen ruilverzoeken ontvangen.

7.2.4 Donaties

In 2024 ontving de bibliotheek van de Fondation KANAL-Centre Pompidou twee opmerkelijke schenkingen:

1. De Delhauteur-collectie bestaat uit enkele honderden tijdschriftnummers en tientallen gespecialiseerde boeken.
 2. De collectie van Galerie Albert Baronian bestaat uit 300 boeken en tijdschriften.
- Beide werden voor het einde van het jaar afgehandeld, mede dankzij de steun van stagiairs.

In de loop der jaren heeft de bibliotheek ook veel spontane schenkingen ontvangen van kunstenaars, galeries en andere partners van de Fondation KANAL-Centre Pompidou.

De herkomst van donaties wordt zoveel mogelijk gespecificeerd in de inventaris en in overeenstemming met donatieovereenkomsten.

7.3 Archief

De archieven van de Fondation KANAL-Centre Pompidou bevatten momenteel zeven fysieke en/of digitale archieven.

fysieke archieven:

- Oleffe fonds
- KANAL fonds + archi
- KANAL ONDERGROND fondsen
- Citroën fondsen
- Albert Baronian Galerij collectie

digitale archieven:

- fondsen (SIC)
- Albert Baronian Galerij collectie

7.3.1 Architectuurfonds

Met de hulp van de CIVA Foundation werd in 2021 de architectuurcollectie van de KANAL-Centre Pompidou Foundation gelanceerd. Het doel ervan is het documenteren van de werkzaamheden voor de transformatie van het Citroëngebouw in een museum. Aan Atelier KANAL is een archiefdeposito-overeenkomst voorgelegd voor de opname van hun archieven in deze collectie.

Het is niet mogelijk geweest om de toename voor de jaren 2023-2024 te verwerken vanwege de prioriteit die is gegeven aan het inventariseren van de bibliotheek. De archiefverwerking zal in 2025 worden hervat.

7.3.2 Citroën Fonds

Begin 2024 werd de Citroën-collectie, die in bewaring was gegeven bij de Stichting CIVA, gerepatriëerd naar het Maison du Projet in de kantoren van de Stichting KANAL-Centre Pompidou om te worden verwerkt en geïnventariseerd. Deze collectie, die nog steeds wordt verwerkt met de hulp van stagiaires, bestaat uit 100 compacte dozen van 20 strekkende meter.

7.3.3 Albert Baronian Galerij Fonds

Na de sluiting van zijn galerie in december 2024 schonk Albert Baronian de archieven van zijn galerie, die actief was tussen 1973 en 2024 (en een deel van zijn bibliotheek aan de Fondation KANAL-Centre Pompidou - zie hierboven). Deze schenking bestrijkt meer dan vijftig jaar activiteiten en is daarmee een uniek archief om de ontwikkeling van de lokale kunstscène en de Belgische kunstmarkt te volgen, vooral dankzij de betrokkenheid van Albert Baronian bij de internationale Art Brussels beurs.

Deze collectie wordt momenteel verwerkt met de hulp van een stagiair en wordt geschat op 6 strekkende meter archief. Ze bevat ook bijna 300 GO aan digitale archieven, voornamelijk overzichten van de tentoonstellingen van de galerie, krantenknipsels, plattegronden van de galerie en modellen van catalogi en monografieën van de kunstenaars van de galerie.

Gezien de uitzonderlijke omvang van deze schenking en de historische waarde van deze getuigenis, zullen er de komende maanden een of meer interviews gepland worden om eventuele leemtes op te vullen en aanvullend audiovisueel materiaal te leveren om de waarde ervan te vergroten.

7.3.4 Raadplegingen

In 2024 waren de archieven van de Fondation KANAL-Centre Pompidou het onderwerp van talrijke verzoeken om raadpleging van onderzoekers en kunstprofessionals.

De meeste aanvragen die we tot nu toe hebben ontvangen, hebben betrekking op de Citroën-collectie of de KANAL architecturale projectcollectie.

7.3.5 Partnerschap

Naar aanleiding van de contacten die in 2022 werden gelegd met Raphaël Pirenne, neemt de KANAL-Centre Pompidou Foundation deel aan het project "Centre d'archives des pratiques artistiques contemporaines". Het Centrum wordt momenteel opgericht met de steun van vier stichtende instellingen (KANAL, Mac's, BPS22, Musée de la photographie).

Een van de doelstellingen van het Centrum is om diensten aan te bieden en synergieën en samenwerking tot stand te brengen met het oog op het vestigen van goede archiveringspraktijken op lange termijn. Het hoofddoel is niet om de bewaring van archieven te verzekeren, die zal gezamenlijk beheerd worden door de archiefvormers en instellingen in het netwerk. Dit interinstitutionele werkingsmodel heeft een multifactoriële oorsprong, maar wordt ook bepaald door een gespannen budgettaire en economische context, die ons uitnodigt om in termen van een netwerk te denken, samenwerkingen op te zetten en een geleidelijke invoering van het instrument in de loop van de tijd te overwegen.

Op 3 december 2024 keurde de Raad van Bestuur van de Fondation KANAL-Centre Pompidou de vestiging goed van het hoofdkantoor van de toekomstige vzw in het gebouw waarin de Foundation zal worden ondergebracht (onder voorbehoud van een subsidie van de Fédération Wallonie Bruxelles).

7.4 Documentatie

Sinds 2022 verzamelt de afdeling documentair materiaal met betrekking tot de kunstenaars in de collectie, partnerinstellingen en andere spelers in de lokale kunstwereld. Deze bestanden (op papier en digitaal) bestaan uit uitnodigingskaarten, persmappen, foto's, enz. en kunnen gratis intern worden geraadpleegd.

Er zijn momenteel 116 documentatiebestanden, die regelmatig worden bijgewerkt, vooral dankzij de steun van stagiairs.

7.5 Verzekeringswaarde

De archieven en de bibliotheek zijn gedekt door een gebouwenverzekering.

De huidige bibliotheek is verzekerd voor €60.000. Deze dekking omvat boeken en tijdschriften.

De kostbare reserve is verzekerd voor een totale waarde van €138.909,30 (kunstenaarsboeken voor €42.960 en kunstenaarsedities voor €95.949,30).

In 2025 wordt de verzekeringswaarde van de archieven getaxeerd.

In 2025 zal ook een noodplan worden opgesteld voor de archieven en bibliotheekactiva in de kantoren. De uitvoering ervan zal gepaard gaan met praktische oefeningen in 2026.

7.6 Toegankelijkheid & uitrusting

Het archief en de bibliotheek zijn momenteel gehuisvest in de kantoren van de Fondation KANAL-Centre Pompidou, Square Saintelette 11/12.

Ze zijn verdeeld over :

- Het Maison du Projet (gelijkvloers) herbergt de archieven, de kostbare reserve, de maquette van het architectuurproject en de Gevaert-collectie (zeldzame en/of kwetsbare kunstenaarsboeken en catalogi bewaard in zuurvrije opbergdozen). Sinds 2024 zijn de rekken beveiligd met beschermende netten.
- De Sophie Podolski zaal (7e verdieping), waar de huidige boeken worden bewaard (47 strekkende meter).
- De hangmappen (7e verdieping), waar documentatie wordt bewaard.
- De Aino Aalto-kamer (8^e verdieping), waar vaktijdschriften worden bewaard (30 strekkende meter).

In totaal beslaan de archieven en de bibliotheek XX strekkende meter. De gemiddelde toename van het opslagvolume van de bibliotheek (exclusief donaties) is 77 strekkende meter.

Aangezien de opslagcapaciteit in de kantoren van de KANAL-Centre Pompidou Foundation het verzadigingspunt heeft bereikt, zal een deel van de archieven en waardevolle reserves in 2025 naar MOBULL worden overgebracht, in afwachting van de verhuizing naar het nieuwe gebouw.

Tot op heden zijn al deze middelen voornamelijk toegankelijk voor de teams van de Stichting KANAL-Centre Pompidou. Ze zullen toegankelijk zijn voor het publiek wanneer het nieuwe gebouw in 2026 opengaat. De catalogus zal dan online worden gezet op de nieuwe website. Het beheersmodel wordt nog bestudeerd in overleg met de Stichting CIVA.

HOOFDSTUK 6. COMMUNICATIE

2024 was een belangrijk jaar voor de ontwikkeling van strategieën: een artistieke strategie, een publieksstrategie, een commerciële strategie en een communicatiestrategie.

2025 wordt het jaar waarin deze strategieën worden omgezet in actieplannen en de laatste aanzet wordt gegeven tot openheid.

In 2024 definieerde het communicatieteam de richtlijnen voor een echt inclusieve communicatiestrategie voor Kanal, die een breed publiek wil aanspreken via op maat gemaakte communicatie op meerdere niveaus. Ditzelfde team heeft een groep creatieve mensen en bureaus om zich heen verzameld die het de komende jaren zullen helpen om een ambitieuze en radicaal andere vorm van communicatie op te zetten.

Kanal wil een levend museum zijn dat uitstraalt in de stad. Het programma en de communicatie zijn erop gericht om bij zoveel mogelijk mensen, met of zonder kunstdiploma, een gevoel van saamhorigheid te creëren. Als je een communicatiebureau vraagt hoe je dit aanpakt, zal het antwoord steevast zijn: kijk diep in jezelf en begin met het definiëren van een merkkompas.

Dankzij de professionele ondersteuning van Base Design, Digizik en Kiosk Radio is ons merkkompas geleidelijk opgebouwd rond het DNA van Kanal. Het is een kader dat we delen met al onze interne teams, maar ook met de artiesten met wie we samenwerken, onze partners en natuurlijk ons publiek.

Het was ook een essentieel startpunt in de ontwikkeling van Kanal als merk.

1. ONTWIKKELING VAN HET MERK KANAL

Na een zeer open aanbesteding met verschillende selectiefasen waarbij de offertes, methodologieën en conceptuele benaderingen van de concurrenten grondig werden bestudeerd, konden Kanal en de door haar aangestelde jury een keuze maken uit de enthousiaste en inspirerende voorstellen van bureaus uit heel België. In april 2024 werd de overheidsopdracht voor de ontwikkeling van het merk Kanal toegekend aan een nieuw samengesteld "consortium"-team voor branding en campagnes, bestaande uit Base Design, Digizik en Kiosk Radio.

Sinds april werkt dit trio met het hele Kanal-team - en het communicatieteam in het bijzonder - aan het DNA, het merk en de merkarchitectuur van het museum. De visuele, verbale en audio-identiteit, maar ook de campagnes voor de opening. Kanal wordt een huis met niet alleen 985 deuren (dat is een feit!), maar ook vele kamers.

De promotie van dit museum gaat veel verder dan het ontwerpen en maken van promotiemateriaal voor tentoonstellingen. Kanal wordt een ontmoetingsplaats, een uitbreiding van de stad, met geprogrammeerde ruimtes voor tentoonstellingen, voorstellingen, dans, muziek en film, maar ook ongedefinieerde ruimtes om te lezen,

te leren, te creëren en te contempleren. Met een bibliotheek en archief, auditoria en een eigen drukkerij. Met een dakterras en een restaurant, bar, bakkerij en brasserie. Een museum van de commons in wording. Een stukje stad dat iedereen zich eigen kan maken en dat nooit af wil zijn. De visuele, verbale en audio-identiteit die voor Kanal is ontwikkeld, biedt creatieve oplossingen voor al deze aspecten van haar DNA en de bijbehorende doelgroepen. De gekozen merkidentiteit biedt een ongekennde vrijheid en een veelheid aan tools om de communicatie echt inclusief te maken en tegemoet te komen aan de veelheid aan behoeften van al haar potentiële bezoekers. De uitrol van het nieuwe merkbeeld is gepland voor eind 2025, een jaar voor de opening. Dan zal ook de openingscampagne van Kanal van start gaan.

2. DIGITALE COMMUNICATIE

In 2024 werd ook op verschillende fronten actie ondernomen voor de digitale communicatie van Kanal. De overheidsopdracht voor de ontwikkeling van de nieuwe website van Kanal werd binnengehaald door de jonge Brusselse digitale studio Minsky.

In samenwerking met de ontwerpers van Base Design en het digitale team van Kanal gingen ze eind 2024 aan de slag. Hun uiteindelijke doel? Een allesomvattend portaal dat zal dienen als virtuele toegangspoort tot het gebouw en de hele geschiedenis van het museum zal presenteren: tentoonstellingen, voorstellingen, lezingen, screenings, workshops en concerten, maar ook extra content (video, audio, geschreven), informatie over het restaurant, de bar en de bakkerij, toegang tot de collectie, informatie over zaalhuur en lidmaatschappen, en online en offline oriëntatietools. De architectuur en het ontwerp van de website krijgen vorm op basis van intensief onderzoek en strategisch denken door het digitale team van Kanal.

Naast de workshops over het ontwikkelen van Kanal als merk, de openingscampagne en de nieuwe website, wordt er ook gewerkt aan de integratie van Salesforce CRM software en Skinsoft (collectiebeheer). De strategie voor sociale netwerken en e-mailmarketing wordt momenteel ontwikkeld en zal in het voorjaar van 2025 worden afgerond.

3. PROBLEMEN MET BEWEGWIJZERING

De communicatie in en rond het gebouw kreeg ook vorm in 2024. Het bewegwijzeringssysteem - een lastige taak in een gebouw van 40.000 m² - is verfijnd en aangepast aan het merkimago; een studie heeft een beter inzicht gegeven in de filosofie, uitrusting, werking en kostenstructuur van de huisdrukkerij die op het Kanal-terrein zal worden geëxploiteerd; ideeën voor het toekomstige gebruik van Kanal als een open, gedeelde ruimte (een "common") zijn in de praktijk gebracht, met name in de vorm van een gebruikerssysteem (Kanal User System) met regels (gedragscode).

Kortom: het gebouw en wat er vanaf 2026 in zal gebeuren wordt op dit moment intensief getest. Het is ook de uitgesproken ambitie van het communicatieteam om dit proces te laten zien. We willen potentiële bezoekers en belangrijke doelgroepen enthousiast maken over wat komen gaat en hen laten zien wat Kanal te bieden heeft.

4. COMMUNICATIE MET PUBLIEK

In een gebouw dat nog niet open is, zijn sociale netwerken en nieuwsbrieven natuurlijk essentieel om dit verhaal te vertellen. Maar nauwe samenwerking met de publieksdienst is ook cruciaal. Of het nu gaat om communicatie die gelanceerd wordt in het kader van schoolactiviteiten, communicatie op maat gericht op buurtbewoners rond werfbezoeken of participatie, of samenwerking met lokale ontwerpers, in 2024 maakt nabijheid meer dan ooit deel uit van het communicatie-DNA van Kanal.

Lokale communicatie gaat gepaard met een bredere nationale en internationale aanpak en een gelijkaardige media- en persstrategie. In 2024 zijn structurele partnerschappen gesloten met onder andere VRT, RTBF en BRUZZ, die voorzien in een intensieve samenwerking op redactioneel, evenement- en commercieel gebied.

Met de komst van een interne persmanager eind 2024 is er een persstrategie opgezet, is er een uitgebreide persdatabase samengesteld en zijn de persoonlijke contacten met nationale en internationale journalisten en redacties exponentieel toegenomen. In 2025 wordt een internationaal pers- en communicatiebureau geselecteerd dat nauw zal samenwerken met het interne team rond de opening van Kanal.

5. COMMUNICATIE & PROGRAMMERING

De geplande evenementen voor 2024 stelden het communicatieteam in staat om de doelgroepen te plannen en te testen. Vertoningen van films zoals *De Modellen* en *De Draggers* (met een centrale rol voor Brusselse jongeren), evenementen zoals *Moerasoffers* en locatiebezoeken richtten zich met succes op een lokaal publiek. Communicatie rond *Dream City*, een tiendaags festival met films, voorstellingen, lezingen en dans rond Tarek Lakhrissi's *Façade* en *Projecting Congo*, probeerde een bestaand publiek te verbinden met lokale gemeenschappen. Soms lukte dat, maar niet altijd.

Molenfest, het festival dat Molenbeek moet promoten als culturele hoofdstad, kon rekenen op een groot publiek. De communicatie, ontwikkeld in samenwerking met het Molenbeek for Brussels team, het Maison des Cultures en andere betrokken partners, werd wijd verspreid. Het feit dat de inhoud werd geproduceerd en gedragen door Molenbeekse jongeren zelf speelde hierbij een zeer belangrijke rol.

De eerste Brusselse editie van de Ass Book Fair eind november was een doorslaand succes, zowel online als offline. De evenementen die werden georganiseerd in het kader van *World Histories of the Commons* en het *Afield Forum* trokken een groot en trouw publiek.

Het doel is om deze twee evenementen tegen 2025 uit te breiden naar andere doelgroepen. Het afgelopen jaar is er ook veel foto- en videomateriaal geproduceerd in verband met het programma, de collectie en de site. De pool van externe fotografen en filmmakers wordt momenteel uitgebreid, zodat de link tussen het programma, promotie, beelden en documentatie creatiever kan worden benut. De manier waarop Sepideh Favardin soms de sociale netwerken naar haar hand zet, is een goed

voorbeeld van hoe Kanal anders wil kijken en mensen anders wil laten kijken: verre van steriel en hermetisch, maar op een meer menselijke en genereuze manier.

Ook de geëngageerde reels en straatinterviews van de Yume Squad tijdens Molenfest waren een inspirerend voorbeeld van hoe je eerlijke en authentieke content kunt creëren. Ondertussen worden interviews met kunstenaars uit onze eigen collectie steeds vaker opgepikt door volgers of andere musea en zijn er nieuwe video- en podcastformats bedacht om aan verschillende behoeften en toepassingen te voldoen.

Dit is zelfs een van de belangrijkste uitdagingen voor 2025. Met het oog op de opening in 2026 wil Kanal een beter inzicht krijgen in het te bereiken publiek, zowel offline als online, in de Noordwijkse wijk Rio de Janeiro.

6. VOORUITZICHT

Actieplannen voor sociale netwerken, nieuwsbrieven, online en offline reclame en de promotie van Kanal als toeristische bestemming - inclusief het definiëren van wat regeneratief toerisme kan opleveren voor de wijk en de mensen die rond het museum wonen - zijn enkele van de communicatie-highlights voor volgend jaar.

Kanal en zijn communicatieteam streven ernaar de juiste keuzes te maken als het gaat om de ecologische voetafdruk van het museum: ecodesignprincipes stonden centraal bij de keuze van Bazikk; discussies over onnodige serveroverbelasting (denk aan ongeopende e-mails, kleinere afbeeldingen, automatisch startende video's of eindeloos scrollende pagina's op de website) maken deel uit van het dagelijks werk; duurzame oplossingen voor bewegwijzering, bezoekerservaring en scenografie zijn vanzelfsprekend; de actieve bevordering van zachte mobiliteit voor Kanalbezoekers wordt bestudeerd, met name via een reeks workshops, partnerschappen met de MIVB en intensieve samenwerking met IHECS, de Brusselse hogeschool. Beetje bij beetje wordt alles in het werk gesteld om de opening van Kanal actief te communiceren naar dit brede publiek.

Nu het dak toegankelijk is, zijn we klaar om het van de daken te schreeuwen.

HOOFDSTUK 7. VERKOOPORGANISATIES

De commerciële benadering van een culturele instelling is niet altijd vanzelfsprekend. Vaker wel dan niet ondergeschikt aan andere activiteiten, of soms gewoon genegeerd als strijdig met het DNA van een cultureel project, wordt het regelmatig slecht benut.

KANAL heeft een sterke keuze gemaakt om commerciële activiteiten alle hefboomen en ruimte te geven die nodig zijn om ervoor te zorgen dat de wederzijdse versterking met culturele en artistieke activiteiten zo deugdzzaam mogelijk is voor de instelling.

Dit leidde tot de keuze voor een agentschapsmodel, gecreëerd door KANAL om de ondersteunende en commerciële activiteiten te beheren die rechtstreeks betrokken zijn bij het project - zowel in termen van het genereren van omzet om de kern van het artistieke project te voeden als om een model te creëren waarin de financiering van deze diensten autonoom is met respect voor de verschillende betrokken beroepen.

1. SUBSIDIARIES

In het beheerscontract voor 2024-2028 worden vier potentiële agentschappen genoemd:

1. Agence Privatisations (nu bekend als "Hospitality"), dat verantwoordelijk is voor de tijdelijke verhuur van ruimtes voor evenementen, inclusief de levering van diensten.
2. Het Agence Accueil-Billetterie-Shop & Editions (hierna "Experience" genoemd), dat verantwoordelijk is voor het onthaal- en bemiddelingspersoneel, het beheer van de toegang tot de site en de commerciële ruimtes die bij de tentoonstellings- en podiumkunstenruimtes horen.
3. Het Food & Beverage Agency (hierna "F&B" genoemd), dat verantwoordelijk is voor het beheer van de vier ruimtes die op de locatie zijn gecreëerd om eet- en drinkgelegenheden te huisvesten (Brasserie, Restaurant, Bakkerij/Café en Rooftop bar).
4. Het agentschap dat verantwoordelijk is voor fondsenwerving (hierna "Ontwikkeling" genoemd), verantwoordelijk voor het promoten van de activiteiten van KANAL en haar merk bij sponsors en/of adverteerders.

Deze gedeeltelijke autonomie binnen de dochterondernemingen van de stichting heeft een aantal voordelen:

- Bedrijfsstructurering met behulp van de juiste juridische en fiscale instrumenten;
- De mogelijke integratie van particuliere partners (PPP) in de ontwikkeling van activiteiten via het opgerichte SPV;
- Het creëren van banen die direct verband houden met de activiteit en die overeenkomen met de referentiekaders van de geëxploiteerde economische sectoren;
- De ontwikkeling van onafhankelijke expertise die een aanvulling vormt op de bedrijfsonderdelen van de instelling;

- Het identificeren van economische rationaliteiten in het culturele ecosysteem en het versterken van beheerscontroles die specifiek zijn voor de betrokken activiteitsgebieden;
- De eigen inkomsten verantwoordelijker maken, met de middelen om te zorgen voor het nodige reactievermogen van het bedrijf;

2. UITDAGINGEN

Het opzetten van commerciële agentschappen onder beheer en controle van de KANAL Foundation is een reactie op een aantal belangrijke factoren:

1. Het wordt steeds noodzakelijker om de commerciële functies van culturele instellingen te versterken om duurzame financiering te garanderen;
2. De expertise van de "commerciële" beroepen binnen culturele instellingen moet in de algemene context van het leven van deze instellingen worden geplaatst. De cijfers waarvan de commerciële afdelingen de eerste waarnemers zijn, zijn van cruciaal belang om een dynamisch beheer te garanderen dat prestatie-indicatoren en correctiemechanismen bevat om het goede gebruik van publieke middelen ter ondersteuning van culturele activiteiten te versterken;
3. Analyse van het verband tussen inkomsten en bepaalde activiteiten en beleidslijnen van de instelling, waarvan het bestaan afhangt van het behalen van de eigen inkomsten van de instelling (bijvoorbeeld het verband tussen het succes van aanwezigheid en de kosten van bemiddeling), zou baat hebben bij een nauwere relatie met de commerciële diensten die zorgen voor het behalen en in evenwicht brengen van deze inkomsten;
4. Het beheren van commerciële activiteiten in een juridisch autonome entiteit zorgt ervoor dat ze niet alleen consistent zijn met de business (door rekening te houden met verschillen in business lines, werkkaders en -ritmes, gezamenlijke commissies, etc.) maar ook waterdicht, en beperkt het risico op besmetting in geval van economisch verlies of crisis.
5. De waarden van KANAL en de agentschappen zijn echter op elkaar afgestemd, met name wat betreft de MVO-verplichtingen van de entiteiten.
6. Er is uiteraard een nauwe samenwerking tussen agentschappen gepland, met name om een productportfolio te creëren die een complete bezoekerservaring kan bieden (cross-selling), om ruimtes dynamischer te maken, om zakenpartners te integreren, om commerciële activiteiten te ontwikkelen, om marketingacties te sturen en om de uitvoering en effectiviteit ervan te garanderen.

3. ONTWIKKELINGEN

In 2024 hebben de teams van de administratieve, financiële en commerciële afdeling, overeenkomstig het kader van het nieuwe beheerscontract 2024-2028, grote vooruitgang geboekt bij de voltooiing van een voorgesteld model voor het financiële beheer van deze agentschappen en de integratie ervan in de modellering van het bedrijfsplan van de Stichting Kanal.

Voor horeca-, experience- en horecabedrijven:

- De financiële plannen van de agentschappen werden goedgekeurd en aangepast in overeenstemming met de laatste zakelijke aannames voor de locatie. Daarnaast werd een strategische en prospectieve positionering ontwikkeld en uitgedaagd om het commerciële beleid van de agentschappen (producten, klanten, tarieven, leveranciers) te sturen in de aanloop naar de opening in 2026. Er werd ook een globale, cross-functionele marketingstrategie ontwikkeld om de synergieën tussen de verschillende commerciële activiteiten van de site te maximaliseren.
- De statuten van de agentschappen werden vervolgens goedgekeurd door de raad van bestuur van de Stichting Kanal, die ook nota nam van de initiële kapitalisatievereisten die nodig waren voor de geleidelijke operationalisering van de activiteiten;
- De agentschappen zijn begonnen aan een proces van geleidelijke opbouw van hun bestuur met de steun van een externe HR Business Partner, gespecialiseerd in de werkterreinen van de betrokken sectoren (bijv. Horeca, Evenementen), met wie we de organisatiestrategieën, de structurering en het statuut van het personeel, functieprofielen, salarisbeleidskwesties hebben gevalideerd met het oog op de adequate omvang van de teams en de optimalisering van de omvang van de diensten met betrekking tot de financiële evenwichten van het businessplan.
- Tot slot hebben de agentschappen de reikwijdte van de gezochte samenwerking met potentiële particuliere partners en de middelen om deze tot stand te brengen gedefinieerd, zodat de oproepen voor partners tussen 18 en 12 maanden voor de opening kunnen worden gelanceerd.

Voor het Ontwikkelingsagentschap werd een projectmanager aangeworven, die zich begin 2025 geleidelijk bij deze ontwikkelingen voegde.

HOOFDSTUK 8. SOCIALE EN MILIEUVERANTWOORDELIJKHEID

De MVO-manager is in oktober 2023 in functie getreden en heeft als taak deel te nemen aan de ontwikkeling en uitvoering van de strategie voor duurzame ontwikkeling van KANAL-Centrum Pompidou, in zijn ecologische, ethische, sociale en maatschappelijke dimensies. De MVO-functie rapporteert rechtstreeks aan de Algemene Directie.

Door het werk voort te zetten dat al door de teams was gestart, bood 2024 een kans om de al bestaande duurzaamheidspraktijken te versterken en nieuwe te initiëren.

1. BEWUSTMAKINGSCAMPAGNES

Op 27 maart 2024 namen 60 mensen van KANAL-Centre Pompidou en CIVA deel aan een Climate Fresco, een coöperatief spel om mensen bewust te maken van de dringende noodzaak om de klimaatverandering aan te pakken. In 2024 werden twee 'mises en ville' voor het personeel georganiseerd. De 'mises en ville' zijn uitstapjes van een halve dag buiten kantoor waarbij teams samenkomen voor een leerervaring. Het belangrijkste doel is om te begrijpen hoe de instelling in haar omgeving denkt.

- 7 juni: een wandeling langs het kanaal en de Zenne, geleid door Leefmilieu Brussel en de vzw Coördinatie Zenne (30 deelnemers).
- 15 november: vergadering over het thema afval-hulpbronnen-materialen en bezoek aan Brusselse spelers in de circulaire economie op de site van Tour & Taxis: BC Materials en Permafungi (35 deelnemers)

2. WERKGROEPEN

In mei 2024 lanceerde KANAL-Centrum Pompidou 5 werkgroepen waarin het eigen personeel en het personeel van het CIVA werden uitgenodigd om bij te dragen aan vijf thema's die beide instellingen bestrijken:

- Toegankelijkheid en inclusie
- Digitale verantwoordelijkheid
- Milieuvriendelijke programmering en productie
- Milieuverantwoord beheer van collecties en uitleningen
- Mobiliteit van personeel, artiesten en publiek

Twaalf mensen van de twee instellingen leidden de werkgroepen en kregen training in de basisprincipes van collectieve intelligentie en design thinking. Ze konden nieuwe houdingen aanleren, andere methodologieën uitproberen en vragen stellen over bestuurskwesties. Het proces werd ondersteund door het Collectif Rethink (<https://rethink.cool/>), waarbij collectieve trainingssessies werden afgewisseld met persoonlijke coaching.

In totaal zijn 35 mensen van KANAL-Centrum Pompidou en 16 mensen van CIVA betrokken bij deze reis. Tegen maart 2025 zal elke groep zes vergaderingen van 3 uur hebben gehouden en een sleutelactie hebben gekozen om uit te voeren. De resultaten van hun reflecties zullen op 25 maart 2025 aan de directiecomités van de twee instellingen worden gepresenteerd.

3. EEN DUURZAME STRATEGIE VOOR OPENBARE AANBESTEDINGEN BEPALEN

Na een oproep tot kandidaatstelling die eind 2023 door Leefmilieu Brussel werd gelanceerd en waarop KANAL-Centre Pompidou heeft gereageerd, hebben de interne teams ondersteuning gekregen bij het definiëren van een interne strategie voor duurzame overheidsopdrachten. Deze strategie 2025-2028 werd eind 2024 gevalideerd door de Algemene Directie en de Administratieve en Financiële Directie. De strategie bevat een evolutieve documentatie van milieu- en sociale criteria voor de openbare aanbestedingen van de instelling, een opleidingscomponent voor het personeel en indicatoren voor prestatie monitoring.

Naast het versterken van de interne kennis van de teams over de duurzaamheid van contracten, heeft dit project het mogelijk gemaakt om geavanceerde milieu- en sociale criteria te integreren in vijf prioritaire overheidscontracten die in 2024 worden gepubliceerd: openbaar dienstverleningscontract voor "Branding en openingscampagnes voor de KANAL Foundation", openbaar dienstverleningscontract voor "De ontwikkeling van een gemeenschappelijke website voor de KANAL en CIVA Foundations", openbaar dienstverleningscontract voor "All-risk verzekering voor kunsttentoonstellingen", openbaar dienstverleningscontract voor "Kunsttransportdiensten", openbaar dienstverlenings- en leveringscontract voor "Multi-technisch onderhoud op de verschillende locaties van de KANAL Foundation en volledige garantiedekking voor technische installaties".

4. ACTIEPLANNEN

Van mei 2024 tot december 2024 voerde de non-profitorganisatie Rotor (<https://rotordb.org>) een verkenningsmissie uit voor het eco-design van artistieke programmering en productie. Er werd een stappenplan opgesteld met maatregelen die voor de opening van het museum moeten zijn ingevoerd. Deze maatregelen hebben drie doelstellingen:

- Instrumenten implementeren om de CO₂- en circulaire milieu-impact van artistieke projecten te berekenen (scenografie, transport van kunstwerken en vervoer van mensen)
- De milieu-impact van artistieke projecten beperken door hergebruik aan te moedigen
- Milieu- en sociale overwegingen integreren in het aankoop- en leenbeleid

In mei 2024 namen 40 mensen van de artistieke, productie- en publieksteams deel aan een eendaagse training over de circulaire economie, georganiseerd door en bij Rotor vzw.

5. NETWERKEN

In 2024 hebben de teams van KANAL-Centre Pompidou deelgenomen aan verschillende thematische werkgroepen over duurzaamheid binnen de culturele en museumsector:

- Leden van de productie- en MVO-teams namen deel aan twee thematische werkgroepen, over ecodesign en verantwoord digitaal design, georganiseerd door de Brusselse Musea in het kader van het project Green Museum (<https://www.brusselsmuseums.be/fr/nos-projets/green-museum>).

- Leden van de productie- en MVO-teams namen deel aan seminars en workshops die werden georganiseerd in het kader van SamenDurable (<https://www.brusselsmuseums.be/fr/samendurable>).
- Leden van de productie-, communicatie- en MVO-teams namen deel aan werkzaamheden georganiseerd door de Franse vereniging Les Augures over ecodesign en verantwoordelijk digitaal ontwerp (<https://lesaugures.com/>).
- De CSR Manager nam deel aan de werkzaamheden van een werkgroep van CSR/O managers van Belgische en Franse musea en culturele instellingen.

6. VOORUITZICHT

De acties die in 2024 zijn gestart, worden in 2025 voortgezet.

Er zal een MVO-visie en -governance worden gedefinieerd om samenhang te creëren tussen de vele MVO-initiatieven van KANAL-Centrum Pompidou en om de betrokkenheid van de interne en externe belanghebbenden van de instelling te organiseren.

Er zal een voorlopige koolstofbeoordeling van de openingsactiviteiten worden uitgevoerd om de belangrijkste gebieden van CO2-impact en initiële ordes van grootte te identificeren. Deze oefening zal ons ook in staat stellen om prioriteiten en preciezere actiedoelen te definiëren.

HOOFDSTUK 9. BEHEERSCONTROLE EN FINANCIËN

1. FINANCIEEL OVERZICHT (VÓÓR DE DEFINITIEVE AFSLUITING VAN DE REKENINGEN VOOR 2024)

In de loop van 2024 werd de raad van bestuur regelmatig geïnformeerd over de situatie met betrekking tot de besteding van het budget van de KANAL Foundation en er werden drie opeenvolgende verslagen over dit onderwerp aan de raad van bestuur voorgelegd.

Een laatste aanpassing werd gemaakt en gepresenteerd op de vergadering van 2 december, waar de Raad van Bestuur nota nam van de stand van het verbruik van de begroting voor 2024, die in de loop van het jaar enkele aanpassingen onderging.

Sinds maart 2022 en het uitbreken van de oorlog in Oekraïne is er een voortdurende impact op de investeringen in de bouw van het Cultureel Centrum. Hieronder volgt een gedetailleerde presentatie.

De doelstelling voor het eindsaldo voor 2024 bleef om kostendekkend te sluiten, met dien verstande dat, in overeenstemming met de richtlijnen van de regering, de overschotten (onder andere in verband met financiële inkomsten) hoofdzakelijk zouden worden gebruikt voor investeringsdoeleinden.

De aanvankelijke begroting voor 2024 werd in mei 2024 opnieuw geraamd en een tweede in september, waarvan de details aan de Raad van Bestuur werden gepresenteerd. De begroting vertoonde een positief saldo van €250.000 na activering van de agentschappen en overdracht van de netto rentebaten op vaste financiële activa naar het vastgoedproject (€1.900.000).

De laatste herprognose per 2 december toont een nieuw geschat positief saldo van +/- €3.000, inclusief de activering van de agentschappen F&B, Experience en Privatisering die tijdens dit boekjaar zijn afgeschreven, en de overdracht van bruto rentebaten op vaste financiële activa naar het vastgoedproject (geschat €2.579k) onder voorbehoud dat alle rentelasten ten laste komen van de exploitatie.

Op deze basis vertoonde de begroting voor 2024 nog steeds een geraamd positief exploitatiesaldo van +/- 3 000 euro, dat overeenkomstig de richtsnoeren volledig werd toegewezen aan de investeringsbegroting.

BEGROTING 2024		
ONTVANGSTEN	BEGIN 2024	Q4 2024
ONTVANGSTEN	29.454.140,17 €	29.351.400,65 €
EIGEN INKOMEN	147.280,00 €	411.540,48 €
SUBSIDES	26.047.000,00 €	25.672.000,00 €
ONTVANGSTEN DIV.	3.259.860,17 €	3.267.860,17 €
Inkomen TOTAAL	29.454.140,17 €	29.351.400,65 €

Inkomsten PRIM WERK 172	6.513.909,17 €	6.513.909,17 €
Inkomsten INVEST OP. PRIM 13	4.500.000,00 €	4.500.000,00 €
GIM recepten	3.200.000,00 €	2.750.000,00 €
Inkomsten ACQUISITIES	568.951,00 €	568.951,00 €
Opbrengsten UITSLUITENDE WERKZAAMHEDEN	14.671.280,00 €	15.018.540,48 €
UITGAVEN	BEGIN 2024	Q4 2024
ARTISTIEKE AFDELINGEN	4.101.974,00 €	4.201.973,80 €
Afdeling Programmering	1.553.950,00 €	1.488.355,00 €
Productieafdeling	1.531.775,00 €	1.646.059,00 €
Publieke sector	256.050,00 €	199.111,80 €
Collectie Afdeling Archiefbibliotheek	760.199,00 €	868.448,00 €
ALGEMENE AFDELINGEN	61.230.730,21 €	61.612.185,55 €
Divisie Algemene Diensten	8.949.866,00 €	8.453.666,00 €
Afdeling Administratie en Financiën	1.574.690,82 €	1.574.690,82 €
Commerciële afdeling	696.756,00 €	828.756,00 €
Afdeling Communicatie	505.943,00 €	524.999,00 €
Divisie Vastgoedbeheer	3.198.000,00 €	2.750.000,00 €
Divisie Vastgoedprojecten (Investeert)	46.305.474,39 €	47.480.073,73 €
Uitgaven TOTAAL	65.332.704,21 €	65.814.159,35 €
Uitgaven PRIM WERK 172	42.579.249,13 €	42.980.073,73 €
INVESTEREN OP. PRIM 13	4.500.000,00 €	4.500.000,00 €
GIM uitgaven	3.198.000,00 €	2.750.000,00 €
Uitgaven ACQUISITIES	568.951,00 €	677.200,00 €
EXPLOITATIEKOSTEN	14.486.504,08 €	14.906.885,62 €
TOTAAL JAARLIJKS SALDO	-35.878.564,04 €	-36.462.758,70 €
Balans PRIM 172 WERKEN	-36.065.339,96 €	-36.466.164,56 €
Saldo INVESTERING OPERATIE. 13	0,00 €	0,00 €
Saldo ONROEREND GOED MANAGEMENT	0,00 €	0,00 €
Saldo AANKOOPWAARDE	0,00 €	-108.249,00 €
EXPLOITATIESALDO	0,00 €	111.654,86 €
BALANS EXCLUSIEF WERK	0,00 €	3.405,86 €

2. REGIONALE FINANCIERING INVESTERING

Het tijdschema voor de vereffening van de subsidie was vastgelegd in het eerste beheerscontract (2019-2023):

INVESTEREN + BEHEER ONROEREND GOED		<u>2017-2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Subsidies voor investerings en vastgoedbeheer (CDG)	C	150.000.000					
	B	8.000.000	14.500.000	32.000.000	30.000.000	27.650.000	22.850.000
Daadwerkelijk gepleegd / Waargenomen waargenomen worden	C					22.000.000	
	B	8.000.000	14.500.000	31.000.000	30.000.000	49.650.000	22.850.000
Differentieel	C					+22.000.000	
	B			-1.000.000		+22.000.000	

Opmerkingen :

- Deze "afgevlakte" vereffening werd gerespecteerd met uitzondering van één jaar (2020) toen de vereffening met één miljoen werd verminderd door de regering; en één jaar toen de regering, via een globaal akkoord met betrekking tot strategische investeringen, 22 miljoen euro aan indexeringen toekende en vereffende aan Kanal op basis van een foto op 30 september 2022;
- De subsidie voor de eerste paar jaar werd daarom voornamelijk gebruikt om kapitaaluitgaven te dekken en enkele zogenaamde "property management" kosten in verband met het behoud van het gebouw en het beheer ervan (voornamelijk beveiliging, onderhoud en energie), waarvoor de exploitatiesubsidie onvoldoende was.

Toen het beheerscontract 2024-2028 werd goedgekeurd, werd deze liquidatie gepland tot het einde ervan en geactualiseerd met de bedragen die nodig waren voor de verbeteringen en uitrusting die niet waren opgenomen in de raming van 2017 (13 miljoen exclusief btw):

INVESTEREN		2024	2025	2026	2027	2028
Investeringsubsidies (CDG)	C	13.000.000				
	B	9.500.000	13.000.000	5.500.000		
Echt toegewijd/ Waargenomen / waargenomen worden	C	8.075.000				
	B	8.075.000				
Differentieel	C	-4.925.000				
	B	-1.425.000				

Opmerkingen :

- Het einde van de liquidatie van investeringsubsidies neemt af en eindigt in 2026 volgens de huidige CDG;
- De vastleggings- (en betalings-) kredieten voor 2024 zijn echter niet vastgesteld op het door de CDG voorspelde niveau (-3,5 miljoen aan vastleggingen; -1,425 miljoen aan betalingen);
- Eind 2025 moet een rendez-vousclausule met betrekking tot de indexering worden geactiveerd om een nieuwe verbintenis aan te gaan om de indexering te dekken of manieren te vinden om deze te financieren;
- Het beheerscontract 2024-2028 werd goedgekeurd zonder dat de federale overheid haar antwoord had meegedeeld (en op dit moment nog steeds niet heeft meegedeeld) over de behandeling van de btw op de bouwplaats. De te financieren btw blijft dus onbekend.
- Ten slotte zijn de investeringskredieten nu vrijgemaakt van de kosten voor vastgoedbeheer, die logischerwijs zijn overgeheveld naar exploitatiesubsidies.

3. ACTUALISERING VAN DE BEOORDELING VAN DE KAPITAALUITGAVEN (DECEMBER 2024)

Ter herinnering: in 2017, ten tijde van de haalbaarheidsstudies, bedroegen de initiële kosten van het project waarvoor de regering Kanal had gevraagd te werken 150 miljoen euro, d.w.z. 125 miljoen euro voor werken + 25 miljoen euro voor studies. Dit bedrag omvatte :

- In prijzen van 2017, te indexeren
- Exclusief btw

- Exclusief ontwikkelingen (nog te schatten).

In september 2022 werd deze prijs voor het eerst geactualiseerd toen de Oekraïense crisis een impact had op de bouwprijzen, en de inhaalindexering die werd vastgesteld op werd berekend op 22 miljoen euro (statbel-index in Q3-2022). Dus 172 miljoen euro (125 +25 +22)

In juli 2023, toen het Kanal-beheercontract voor de jaren 2024-2028 werd goedgekeurd, werd een nieuwe enveloppe van 13 miljoen vastgesteld voor ontwikkelingen (die in 2017 nog moesten worden geraamd). Dit brengt het totaal op 185 miljoen (125+25+22+13).

In januari 2024 presenteerde Stichting Kanal een voortgangsverslag over het project aan de Commissie Ruimtelijke Ontwikkeling. Het rapport, dat online beschikbaar is, ondersteunt de bijgewerkte cijfers die aan de leden van het Europees Parlement zijn gepresenteerd (doc **A-827/1** - 2023/2024, pagina 63). Het rapport geeft een eerste inschatting van de impact van BTW op het project, gebaseerd op een 50% aftrekbaarheid die nog wordt besproken met de federale overheid. Dit bedrag wordt geschat op 18 miljoen euro. Dit betekent een nieuwe kostprijs van 203 miljoen (125+25+22+13+18).

In januari 2025 presenteerde Stichting Kanal een rapport aan de Raad van Bestuur op basis van gegevens per 31 december 2024. In dit rapport werden de cijfers van het project geactualiseerd op basis van de indexering op die datum, plus de verwachte indexering tussen nu en het einde van het project en de status van de voorzieningen van het project met betrekking tot de geïdentificeerde aanvullingen. Deze update brengt de totale verwachte indexering op 41 miljoen (d.w.z. 41-22 = 19 miljoen meer), waardoor de (mogelijke) niet-aftrekbare btw met 3,4 miljoen toeneemt, d.w.z. 225,4 miljoen (125+25+22+13+18+19+3,4).

In maart 2024 keurde de raad van bestuur van Kanal een vordering van 6,9 miljoen euro goed voor extra kosten die op de bouwplaats waren gemaakt, waardoor de Stichting een schadeclaim indiende tegen de onderneming die verantwoordelijk was voor perceel 2 - de funderingen - vanwege de door Kanal vastgestelde gebreken. De vertraging van de aannemer die met dit perceel was belast, heeft geleid tot aanzienlijke extra kosten in termen van improductiviteit en reorganisatie voor de aannemer die voor de volgende percelen was aangesteld. Voor dit bedrag is dus een geschil van 6,9 miljoen vastgesteld, wat het totaal op 232,3 miljoen brengt.

De behoefte aan aanvullende regionale financiering was in dit stadium echter niet bewezen en het was niet nodig om de zaak voor te leggen aan de regering (over lopende zaken bovendien) om een nieuwe toezegging te vragen. De behoefte aan aanvullende financiering zal eind 2025 worden vastgesteld. De vastgelegde financiering bedraagt momenteel 185 miljoen euro, waarvan 90% is uitbetaald.

De overige mogelijke kosten bedragen dus 47,3 miljoen, waarvan :

- 21,4 miljoen aan potentiële btw die de Stichting Kanal, via haar financieel model, probeert niet af te wentelen op het Gewest en voor haar rekening te nemen via een volledig belastbare activiteit. In dat geval (afhankelijk van het standpunt van de autoriteiten) zou de regio deze btw niet hoeven te financieren.
- 6,9 miljoen voorziening voor geschillen waarvoor de regio, afhankelijk van de uitkomst van de rechtszaak die door de Stichting Kanal is aangespannen, niet

zou moeten tussenkomen als de uitkomst gunstig is voor de compensatie van Kanal.

Dit brengt het totaal op 28,4 miljoen euro, waarvan de noodzaak in dit stadium niet is aangetoond, ook al is de huidige kaspositie van Kanal voldoende om aan zijn verplichtingen te voldoen, aangezien de onvermijdelijke 18,9 miljoen euro (47,3-28,4 miljoen) die in dit stadium moet worden gefinancierd en die uitsluitend overeenkomt met de indexeringsbehoeften, die sinds 2017 contractueel met de regering zijn vastgelegd, niet nodig zou moeten zijn voor het kasstroomplan van Kanal tot 2026.

Dit vertegenwoordigt een regionale kost van 204,4 miljoen euro, exclusief btw en de extra kosten verbonden aan de rechtszaak.

De Kanal Foundation heeft dit bedrag meermaals herhaald in de pers en in haar antwoorden aan de commissies van het Brussels Parlement om zeer schadelijke geruchten over de financiële gezondheid van de instelling en het beheer van het project recht te zetten. Ondanks deze talrijke correcties blijven willekeurige cijfers circuleren, wat reputatieschade en financiële schade veroorzaakt die regelmatig aan de autoriteiten wordt gemeld.

4. IMPACT VAN INDEXERING (DETAIL)

Na een terugkeer naar een normale situatie in 2023 volgen de kapitaaluitgaven nu een koers die in overeenstemming is met de opnieuw geraamde prognoses, ook al is dit het gevolg van verstoringen die verband houden met crises in het verleden, met name wat betreft de indexering van de kosten van werken.

Sindsdien is in januari 2025 een rapport over de indexering en het effect daarvan op de totale kosten van het project en de kasstroom voorgelegd aan de Raad van Bestuur en de regeringscommissarissen. De Kanal Foundation heeft nog steeds aanzienlijke kasvoorraden om aan de kosten van het project te voldoen.

Ter herinnering: op basis van de contractuele indexeringen die van toepassing waren op de oorspronkelijke raming (opgesteld tegen prijzen van 2017), zou het pakket werken alleen al met 48,3 miljoen euro zijn gestegen (+38,7%).

BRUTO INDEX (2017=100) - THEORETISCH

Prix 2017	GROSS (2017=100)							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	125.000.000 € Indice = 100	128.250.000 € Indice = 102,9	131.500.000 € Indice = 105,5	133.750.000 € Indice = 108,1	141.625.000 € Indice = 114,9	161.625.000 € Indice = 129,3	172.375.000 € Indice = 137,5	173.375.000 € Indice = 138,7

Deze situatie is echter vermeden en grotendeels gereguleerd doordat de Kanal Foundation het project binnen de oorspronkelijke enveloppe (2017) heeft gehouden tijdens de opeenvolgende gunningen van de projectkavels, die in december 2021 aflopen. Hierdoor is de economische impact van het project aanzienlijk verminderd, wat moet worden benadrukt. De verklaring die op 2 december werd gepresenteerd (rekening houdend met een gedeeltelijke verklaring van de indexeringen voor 2024 die in Q3 werden opgesteld) ziet er als volgt uit:

BRUTO INDEX (2021=100) - REËEL

GROSS (2021=100)								
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Prix 2021	125.000.000 €	125.000.000 €	125.000.000 €	125.000.000 €	125.000.000 €	145.000.000 €	155.750.000 €	159.125.000 €
	Indice = 100	Indice = 100	Indice = 100	Indice = 100	Indice = 100	Indice = 114,4	Indice = 122,6	Indice = 123,8
Index STATBEL					100,00%	116,00%	124,60%	127,30%
Impact index annuel						-20.000.000 €	-30.750.000 €	-34.125.000 €

5. RISICOBEBEER

5.1 Indexen

Zoals hierboven vermeld, blijft de impact van de indexering na september 2022 een risico voor de financiering van het project. Hierover heeft de raad van bestuur van de Stichting Kanal een besluit genomen en gevraagd om een driemaandelijks monitoring door de teams van de Stichting.

Tot op heden was het niet nodig om de subsidies bij te werken, maar de laatste bijwerking, gedateerd op 31 december 2024, heeft ons in staat gesteld om geleidelijk de toekomstige impact op de financiering van het project en de behoefte aan aanvullende financiering te beoordelen.

5.2 Behandeling van belasting over de toegevoegde waarde

Daarnaast is de geschatte potentiële btw-impact, uitgaande van een gedeeltelijke terugvordering, opnieuw beoordeeld op €21,4 miljoen (50% aftrekbare btw).

De btw-kwestie is nog niet opgelost. KANAL zet de besprekingen met de belastingdienst voort, die een eerste akkoord heeft gesloten voor de activiteiten van KANAL Brut en een gedeeltelijke belastingschuld, waardoor een gedeeltelijke terugvordering mogelijk is. Aangezien de autoriteiten hadden verzocht om doorverwijzing naar de afdeling Advance Rulings, is aan deze afdeling een verslag voorgelegd met het oog op het verkrijgen van een ruling ter verduidelijking van de btw-situatie. Helaas werd een zaak doorverwezen naar de Federale Dienst Voorafgaande Beslissingen om te bepalen welk type belastingschuld (en btw-"afschrijving") uiteindelijk zou worden opgelegd aan de Stichting.

De departementen van de FOD Financiën BTW zijn overeengekomen om vanaf begin 2024 besprekingen op te starten en deze besprekingen zullen waarschijnlijk in de loop van 2025 worden afgerond op basis van de verstrekte verduidelijkingen over de economische modellen voor het beheer van de Stichting zoals gedefinieerd in het ontwerpbeheerscontract 2024-2028.

5.3 Geen Brusselse regering

Er is nieuwe onzekerheid ontstaan over de correcte uitvoering van het nieuwe beheerscontract (2024-2028) bij gebrek aan een nieuwe Brusselse regering na de verkiezingen van juni 2024.

Stichting Kanal valt sindsdien onder het stelsel van voorlopige twaalfden en heeft een voorzichtige begroting voor 2025 aangenomen die rekening houdt met deze situatie.

De financiering van investeringen blijft grotendeels onder controle en met de beschikbare liquide middelen kan hier rustig mee worden omgegaan. Als de huidige politieke crisis aanhoudt, zou er echter een aanzienlijk risico kunnen zijn voor de kasstroomvooruitzichten van de Stichting in 2026-2027. Er wordt dan ook reikhalzend uitgekeken naar het standpunt van de toekomstige Brusselse regering over de correcte uitvoering van dit beheerscontract in een moeilijke budgettaire context voor het Gewest, en gehoopt dat dit standpunt vóór eind 2025 wordt ingenomen.

6. OVERHEIDSOPDRACHTEN - CONTROLE ACHTERAF

INTERNE REGELS

Als aanbestedende overheid leeft KANAL de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten en haar uitvoeringsbesluiten na.

Voor elke levering, dienst of werk beoordeelt de administratieve, financiële en juridische afdeling in het geval van nieuwe eisen of het nodig is om de regels voor openbare aanbestedingen na te leven. De juridische afdeling maakt alle afdelingen van de Stichting ook bewust van de noodzaak om de regels voor openbare aanbestedingen na te leven.

Wanneer een overheidsopdracht afloopt, beoordeelt de Administratieve, Financiële en Juridische afdeling in samenwerking met de andere afdelingen of hetzelfde type opdracht opnieuw moet worden gestart.

Elk jaar analyseert de juridische afdeling de waarde van de bestellingen bij elk van de leveranciers van KANAL om te bepalen of het nodig is om de situatie te regulariseren door een openbare aanbestedingsprocedure te lanceren.

Wanneer de Stichting een nieuwe behoefte vaststelt, besluit een eerder contract opnieuw te lanceren of wanneer het aantal jaarlijkse bestellingen bij een leverancier de wettelijke drempels overschrijdt, start de Stichting de juiste procedure om hieraan te voldoen, rekening houdend met de volgende drempels:

Procedure	Bedrag	Reclame	Specificaties	Aantal bidders
Factuur geaccepteerd	< 30 000 €	GEEN	GEEN	3 verzoeken en 1 aanbidding minimaal
Procedure van gunning via onderhandelingen zonder voorafgaande bekendmaking	< 140 000 €	GEEN	JA	Tussen 3 en 5 verzoeken en minimaal 1 aanbidding
Procedure van gunning via onderhandelingen met voorafgaande bekendmaking	< 215 000 €	JA	JA	Open voor advertenties en 1 minimum bod

Procedure	Bedrag	Reclame	Specificaties	Aantal bidders
-----------	--------	---------	---------------	----------------

Belgische aanbesteding	Werk: > €140.000; < €5.382.000 Leveringen en diensten: > €140.000; < €215.000	Bulletin van Belgische veilingen	JA	Open advertenties en 1 minimum bod
*Europese aanbesteding	Werken: > €5.382.000 Benodigdheden: > €215.000 Diensten: > €215.000	Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen	JA	Open advertenties en 1 minimum bod

Alle leveringen en diensten die aan het einde van een jaar de drempel van € 30.000 exclusief btw overschrijden, moeten worden geregulariseerd.

Voor substantiële leveringen en diensten (meer dan € 3.000 exclusief btw), maar niet hoger dan de drempel van € 30.000 exclusief btw ("opdrachten van geringe waarde"), vraagt de Stichting aan haar teams om haar interne regels na te leven door altijd ten minste 3 verschillende leveranciers of dienstverleners te raadplegen, tenzij dit niet mogelijk en dus gerechtvaardigd is.

De juridische afdeling analyseert niet alleen de grootste bestellingen, maar houdt ook toezicht op aankopen onder de drempels voor openbare aanbestedingen (€ 30.000 exclusief btw).

Het doel van deze audit is om te controleren of de teams van KANAL de bovengenoemde interne regels naleven.

De Stichting heeft een model gunningsbesluit voor overheidsopdrachten van geringe waarde geïntroduceerd, dat is ontworpen om aan een aantal doelstellingen te voldoen:

- Elke afdeling zorgt ervoor dat aan alle wettelijke vereisten wordt voldaan;
- De afdeling kan haar kleine markten gemakkelijk controleren, met alle informatie verzameld op één plaats en in één document;
- Het stelt de juridische afdeling in staat om kleine contracten te controleren door het gunningsrapport te integreren in de boekhoudsoftware wanneer het totale aantal orders meer dan € 3.000 exclusief btw bedraagt;
- In het geval van een inspectie wordt de informatie gebundeld in één document;
- Als een marktdeelnemer informatie vraagt over de redenen waarom hij niet is geselecteerd, kan deze gunningsbeslissing worden verstrekt.

CONTROLE

Er wordt jaarlijks een audit uitgevoerd. De resultaten worden systematisch meegedeeld aan de Raad van Bestuur.

De juridische afdeling hield toezicht op de rekeningen die in 2024 werden afgesloten.

Crediteuren boven € 30.000 exclusief BTW

De juridische afdeling heeft een interne audit uitgevoerd op basis van de leveranciersrekeningen van 1 januari 2024 tot 23 juni 2025.

Van de 58 leveranciers voor wie de totale waarde van de opdrachten de drempel voor openbare aanbestedingen (€30.000 exclusief btw) overschrijdt, zijn er 57 opgenomen in een openbare aanbestedingsprocedure of voldoen aan een wettelijke rechtvaardiging die hen toestaat geen gebruik te maken van de reclameregels en

algemene vormen van openbare aanbestedingsprocedures (bijv. uitzondering voor artistieke opdrachten voor horizontale aankopen of samenwerkingsverbanden).

De enige leverancier waarvan is vastgesteld dat hij in gebreke is gebleven, is gecorrigeerd door de gunning van een specifiek contract in mei 2025.

Crediteuren onder € 30.000 exclusief btw en boven € 3.000 exclusief btw

Van de 180 in de boekhouding geïdentificeerde leveranciers met een jaarlijks facturatiesaldo van meer dan 3 000 euro, concludeerde de juridische afdeling aan het eind van haar controle dat voor 2 leveranciers het bewijs dat vereist is volgens de interne regels voor openbare aanbestedingen van Stichting Kanal, niet was geleverd door de kopers op het moment dat de bestelling werd geplaatst. Deze bestellingen zijn sinds mei 2025 opgenomen in openbare aanbestedingsprocedures.

98,89% van de leveringen, diensten of werken die in 2024 en tot juni 2025 binnen het bereik van opdrachten met een geringe waarde vallen, zijn derhalve besteld in overeenstemming met de interne regels van de Stichting.

De Foundation voldoet daarom volledig aan de regelgeving voor openbare aanbestedingen.

Inhoudsopgave

PREAMBLE (YG)	Error! Bookmark not defined.
HOOFDSTUK 1 SOCIAAL VERSLAG 2024	2
HOOFDSTUK 2: ARCHITECTUURPROJECT	6
HOOFDSTUK 3. 2024 ACTIVITEITEN	21
TENTOONSTELLINGEN	23
FAÇADE: Tarek Lakhrici - RISING	23
GEVELCATALOGUS.....	23
LIVE	23
Van Brussel naar overal.....	23
SYMPOSIA & LEZINGEN	26
Boekenbeurs Brusselse Reet	26
AFIELD Forum	27
Wereldgeschiedenis van de commons	27
Projectie Congo.....	29
FESTIVALS	30
DROOM STAD.....	30
MOLENFEST	32
HOOFDSTUK 4. DOELGROEPEN	35
SARAH VANAGT - MODELLEN & DRAGERS	35
SITEBEZOEKEN	36
FRANCOISE SCHEIN- Ik droom van mijn stad (Kanal Collectif).....	36
NINON MAZEAUD - Toutes celles qui brillent (Kanal Collectif)	37
ZINNEKE - DANSE DES BASTARD.E.S (als onderdeel van Molenfest met MBXL2030)	38
MARIA KLEY - VAN BRUSSEL NAAR ELKAAR (Kanal Collectif)	38
LISA MATTHYS - Het museum van de onschuld (Kanal Collectif)	39
LICHTVOETIG - BILDY	39
MOLENFEST (in samenwerking met MB2030)	39
EEN PUBLIEKSSTRATEGIE ONTWIKKELEN.....	42
HOOFDSTUK 5. COLLECTIE, ARCHIEVEN & BIBLIOTHEEK	45
1. AFDELING.....	45
2. COLLECTIES	48
3. OVERNAMES 2024.....	51
4. BEHEER, OPSLAG EN HERSTEL	55
5. LENINGAANVRAGEN	58

6. WAARDERING.....	59
7. ARCHIEVEN & BIBLIOTHEEK	60
HOOFDSTUK 6. COMMUNICATIE.....	66
1. ONTWIKKELING VAN HET MERK KANAL	66
2. DIGITALE COMMUNICATIE.....	67
3. BEKLARING.....	67
4. COMMUNICATIE MET HET PUBLIEK	68
5. COMMUNICATIE & PROGRAMMERING	68
6. VOORUITZICHT	69
HOOFDSTUK 7. VERKOOPKANTOREN	70
1. SUBSIDIARIES.....	70
2. UITDAGINGEN	71
3. ONTWIKKELINGEN	71
HOOFDSTUK 8. SOCIALE & MILIEUVERANTWOORDELIJKHEID.....	73
1. BEWUSTWORDINGSCAMPAGNES	73
2. WERKGROEPEN	73
3. EEN DUURZAME STRATEGIE VOOR OPENBARE AANBESTEDINGEN BEPALEN 74	
4. ACTIEPLANNEN.....	74
5. NETWERKEN	74
6. VOORUITZICHT.....	75
HOOFDSTUK 9. BEHEERSCONTROLE EN FINANCIËN	76
1. FINANCIËEL OVERZICHT (VÓÓR DE DEFINITIEVE AFSLUITING VAN DE REKENINGEN VAN 2024)	76
2. REGIONALE FINANCIERING VOOR INVESTERINGEN	77
3. ACTUALISERING VAN DE BEOORDELING VAN DE KAPITAALUITGAVEN (DECEMBER 2024).....	78
4. IMPACT VAN INDEXERING (DETAIL).....	80
5. RISICOBEBEER	81
6. OVERHEIDSOPDRACHTEN - CONTROLE ACHTERAF	82
INTERNE REGELS	82
CONTROLE.....	83